

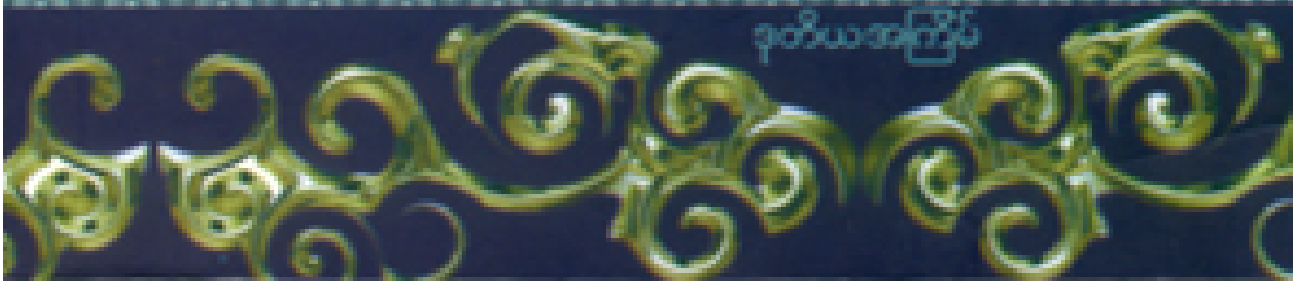

ဦးရွှေအောင်

မဟာဝိညာ(သဗ္ဗတ)၊ ဓမ္မသဘာဝနှင့် မိရာမဏိ

ခုတ်ယူရန်

ဆရာကြီး ဦးရွှေအောင်၏
“အမြင်များ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် အတွေးအမြင် စာစုများ
စာအုပ်တွင် ပါရှိပြီးဖြစ်သည့် အောက်ပါ ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်ကို
ချန်လှပ်ထားခဲ့ပါသည်။

၁။ ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် သိပ္ပံပညာ

၂။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တန္တရဝါဒ

ဦးရွှေအောင် [၁၉၂၈-၁၉၉၄]

ပဲခူးတိုင်း ကဝမြို့နယ် ဖလေးရွာတွင် အဖ ဦးစု၊ အမိ ဒေါ်အုန်းရှင် တို့က ၁၉၂၈ ခု ဇွန်လ ၇ ရက်တွင် မွေးဖွားသည်။ အမည်ရင်းမှာ ဦးရွှေအောင် ဖြစ်သည်။

ဖလေးရွာ အလယ်တန်းကျောင်း(၁၉၃၅)၊ ပဲခူးမြို့ မဟာဝိသုတာရာမ ကျောင်းတိုက်(၁၉၄၆)၊ မန္တလေးမြို့ တောင်ပြင် ဘုရားကြီး တိုက် ဆရာတော် ဦးကြယ်ကျောင်း (၁၉၄၈)၊ သက်ကြီးတက္ကသိုလ် (၁၉၆၀)၊ အိန္ဒိယပြည် ဘုံဘေတက္ကသိုလ် (၁၉၇၁) တို့တွင် ပညာ သင်ခဲ့သည်။ စေတီယင်္ဂံ ဓမ္မာစရိယ၊ သကျသီဟ ဓမ္မာစရိယ (ဝဋ်သကာ)၊ အစိုးရ ဓမ္မာစရိယ (သိရောမဏိ) [၁၉၅၃]၊ တက္ကသိုလ် ဝင်တန်း (၁၉၅၆)၊ သက်ကြီးတက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (၁၉၆၅)၊ ဘုံဘေတက္ကသိုလ်မှ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (သက္ကတ)နှင့် သဒ္ဒမဇောတိကဓဇ (သာသနာပြုဘွဲ့) [၁၉၉၂] တို့ကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၄၁ တွင် ရှင်သာမဏေ ဝတ်သည်။ ၁၉၄၈ တွင် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သည်။ ၁၉၆၀ တွင် လူဝတ်လဲသည်။ ပြည့်သူ့ထောက်ပံ့ရေး အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့၌ ဝန်ထမ်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့၌ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိ (၁)၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၌ တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူး တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ တွင် အငြိမ်းစားယူသည်။

ထင်ရှားသော စာအုပ်များမှာ ရသစာပေ၏ ရသ၊ ဗုဒ္ဓ-လောကသား တို့၏ အနှိုင်းမဲ့ ကျေးဇူးရှင် ကိုယ်ကျင့်ဗုဒ္ဓဝင်၊ အမြင်များ ပြောင်းလဲ ခြင်းနှင့် အတွေးအမြင် စာစုများ၊ ဘဝအကျဉ်းသား၊ ဗုဒ္ဓ သို့မဟုတ် အနှိုင်းမဲ့၊ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း၊ စာဖတ် သူများ၊ ချမ်းသာကို ရှာဖွေခြင်း၊ ဘဝအမြင်သစ်၊ ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်၊ အတ္တဝါဒမှ အနတ္တဝါဒသို့ ခရီးစဉ်-တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၉၄ ခု ဒီဇင်ဘာ ၂၂ ရက်တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။

၂၀၀၁ ထုတ်
ရာပြည့်စာအုပ်များ

- ၁၃၄။ ရွှေဥဒေါင်း၏ သူရဲကောင်းသုံးယောက် (**The Three Musketfeers by Alexandre Dumas**)
- ၁၃၅။ စာရေးဆရာများ၏ စိတ်နယ်လွန်ပညာနှင့်
စိတ်ပညာပဒေသာ
- ၁၃၆။ ဦးရွှေအောင်၏ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်
- ၁၃၇။ ဇော်ဂျီ၏ မဟာဆန်ချင်သူ
- ၁၃၈။ ဗိုလ်အေးမောင်၏ လူလော နာနာဘာဝလော (**Invisible Man by H.G Wells**)
- ၁၃၉။ တင်မောင်မြင့်၏ မဒမ်ကျူရီ (**Madame Curie by Eve Curie**)
- ၁၄၀။ ဒေါက်တာခင်လေးမြင့်၏မင်းသားလေး (**Le Petit Prince by Antoine de Saint-Exupe'ry**)
- ၁၄၁။ ရွှေဥဒေါင်း၏ ဝသုံးလုံး
- ၁၄၂။ မြတ်ငြိမ်း၏ တီထွင်တွေး (**Creative Thinking by MICHAEL Le BOEUF**)
- ၁၄၃။ မောင်ပေါ်ထွန်း၏ ယက်ဗ်တူရှင်ကို (**A Precious Autobiography by Yevgeny yevtushenko**)
- ၁၄၄။ ရွှေဥဒေါင်း၏ ရုပ်နာမ်ခွဲနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ
- ၁၄၅။ ခင်မျိုးချစ်၏ မိုင်ကယ်အိနဂျယ်လို (**The Agon and the Ectasy by Irving Stone**)
- ၁၄၆။ ကျော်အောင်၏ ဆမ်းမားဆက်မွမ်၏ ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၄၇။ တင်မောင်မြင့်၏ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း အနုပညာ

၂၀၀၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာနှင့် အောက်တိုဘာတွင်
ထုတ်ဝေမည့်စာအုပ်များ

- ၁၅၁။ ရဲမြဲလွင်၏ ကြိုးကြာတစ်ထောင်
- ၁၅၂။ ပါရဂူ၏ ဒီဗျာ
- ၁၅၃။ စာရေးဆရာများ၏ ဂေဘရီယယ် ဂါစီယာ မားကွက်စ်၏
လက်ရွေးစင် ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၅၄။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဘဝပုံရိပ်များ
- ၁၅၅။ မောင်သန်းဆွေ(ထားဝယ်)၏ ကုန်းဘောင် ရှင်းတမ်း

ရာပြည့်စာအုပ် ၁၄၈

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

ဦးရွှေအောင်

မဟာဝိဇ္ဇာ (သက္ကတ)

ဝဋ်သကာ နှင့် သိရောမဏိ

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၃၈၊ ၁၀၉ လမ်း၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း။ ၀၁-၂၉၆၆၇၁ (အိမ်)၊ ၂၅၇၉၈ (ဆိုင်)

[၁၊ ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၁]

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၆၄၅/၂၀၀၀(၉)]
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၉၁/၂၀၀၁ (၂)]

စီစဉ် ထုတ်လုပ်မှု

သန်းဆွေ (ဧရာထွန်း) နှင့် ဇေလတ်

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် - (၁၉၉၇) ဒီပဲခိုးစာပေ
ဒုတိယအကြိမ် - (၂၀၀၁) ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်
အုပ်ရေ (၁၀၀၀)

မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းစာသားပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်ခင်အေးမြင့် [၀၅၉၀၁]၊ ရာပြည့်အေ့ဖ်ဆက်၊
အမှတ် ၁၉၉၊ လမ်း ၅၀၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးလှကြိုင် [၀၂၃၃]၊ လောကစာပေ
အမှတ် ၃၊ ငါးထားကြီးဘုရားလမ်း၊ ဗဟန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းဖလင်

အေဇက်

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမြင့် နှင့် ညီဝင်းမြင့်

မျက်နှာဖုံး ပန်ချီ

ကိုဆန်း

တန်ဖိုး

၃၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

၁။ ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း (၁)	၉
၂။ ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း (၂)	၂၂
၃။ ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း (၃)	၃၅
၄။ ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း (၄)	၄၈
၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း(၁)	၆၀
၆။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း(၂)	၇၂
၇။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း(၃)	၈၄
၈။ အဘိဓမ္မာ	၉၆
၉။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်	၁၀၄
၁၀။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ဇင်ဝါဒ	၁၁၆

ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း (၁)

အမှန်အားဖြင့် “ဗုဒ္ဓဝါဒ” ဟူ၍ မရှိ။ သစ္စာလေးပါးသာရှိ၏။ သစ္စာလေးပါးသည်သာ “ဗုဒ္ဓဝါဒ” ဟူ၍ဆိုသော် ဆိုနိုင်၏။

“သစ္စာလေးပါး” ဟူသည်မှာလည်း ကမ္ဘာအဆက်ဆက် တည်ရှိနေသော ဘုရား အဆူဆူတို့၏ “ဝါဒ” သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် တစ်ဆူဆူသော မြတ်စွာဘုရား၏ “ဝါဒ” ဟူ၍ ဆိုဖို့ခက်၏။ ဘုရားအဆူဆူတို့၏ ဝါဒကိုပင် ဘုရား အဆူဆူတို့က ဖော်ပြခြင်းဟူ၍ ဘာမျှမရှိ။ သို့ရာတွင် သစ္စာလေးပါးအနေဖြင့် အဟောင်း အဟောင်းသည်ပင် သစ္စာလေးပါးအနေဖြင့် အသစ်အဆန်းသဖွယ် ဖြစ်သောအခါ သစ္စာလေးပါးကိုပင် “ဗုဒ္ဓဝါဒ” ဟူ၍ လောက၌ ပြောဆိုကြခြင်းဖြစ်၏။ အမှန်ကား “ဝါဒသစ်” မဟုတ်။

သစ္စာလေးပါးသည် ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ရှိသည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ဤနေရာ၌ “ရှိခြင်း” ဟူသည်မှာ နှစ်မျိုးရှိပြန်၏။ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ “အာရုံသိ” အဖြစ်သို့ ရောက်သော “ရှိခြင်း”နှင့် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ “အာရုံသိ” အဖြစ်သို့ မရောက်သော “ရှိခြင်း” တို့ပင် ဖြစ်၏။

လောက၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူသော အခါ သစ္စာလေးပါးသည် ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိ အဖြစ်သို့မရောက်။ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့ ၏ အာရုံသိအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ဆောင်ကြဉ်း ပေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မရှိ။ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိ အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ဆောင်းကြဉ်းပေး သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ “မြတ်စွာဘုရားသာ” ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် လောက၌ မြတ်စွာဘုရားတို့ ပွင့် တော်မမူသောအခါ သစ္စာလေးပါးဟူသည် ဝေနေ ယျ သတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိအဖြစ်သို့ မရောက်သော ကြောင့် လောက၌ သစ္စာလေးပါးဟူသည် မရှိသကဲ့သို့ ထင်မှတ်ရ၏။ အမှန်အားဖြင့် သစ္စာလေးပါး သည် လောက၌ မရှိ၍တော့ မဟုတ်။ ရှိပါလျက်သား နှင့် ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိ အဖြစ်သို့ ရောက် အောင် ဆောင်ကြဉ်းပေးမည့်သူ မရှိသော ကြောင့်သာ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁

ထို့ကြောင့် သစ္စာလေးပါးကို “သနန္တရ” ဟူ၍ ခေါ်ပါ၏။ “သနန္တရ” ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “ထာဝစဉ် တည်ရှိနေသော ဓမ္မ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ထာဝစဉ် တည်ရှိနေသော သစ္စာလေးပါးသည် လောက၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းနှင့် လောက၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူသောအခါ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိအဖြစ်သို့ မရောက်ခြင်းသာ ထူးခြား၏။ ထာဝစဉ် သစ္စာလေးပါးရှိသည် ကတော့ အမှန်ပင်။ လောက၌ သစ္စာလေးပါးတို့ ဆိတ်သုဉ်းခြင်းသည် မရှိကောင်းပါချေ။

လောကတွင် ဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ တည်ထောင်သူများလည်း ရှိကြ၏။ ဖော်ထုတ်သူများလည်း ရှိကြ၏။ တည်ထောင်သူများ ဆိုသည်မှာ လုံးဝမရှိ သေးသော အခြေအနေမှ ထင်ရှားရှိလာသော အခြေအနေသို့ ရောက်အောင် ပြုလုပ်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသူများကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် “ဥပ္ပါဒက” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ဥပ္ပါဒက၏ သဒ္ဒါအနက်မှာ “အသစ် ဖြစ်ပေါ်စေသူ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဖော်ထုတ်သူများ ဆိုသည်မှာ တိမ်မြုပ်နေသော အခြေအနေမှ ထင်ရှားရှိလာသော အခြေသို့ ရောက်အောင် ပြုလုပ်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုသူများ

ကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် “အဘိဗျဉ္ဇက” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ “အဘိဗျဉ္ဇက” ၏ သဒ္ဒါအနက်မှာ “တိမ်မြုပ်နေသည်ကို ဖော်ထုတ်သူ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဝါဒတစ်ရပ်ကို အသစ်တည်ထောင်သူ “ဥပ္ပါဒက” ဟူသည်မှာ တိတ္ထများ ဖြစ်ကြ၏။ တိတ္ထများသည် မိမိတို့၏ ဝါဒသစ်များကို တည်ထောင်ကြ၏။ ထိုဝါဒသစ်များကား ပြီးပြည့်စုံခြင်း ရှိကြသည်မဟုတ်။ ဝါဒတစ်ခုထက် အခြားဝါဒတစ်ခုက ပို၍ကောင်းမြဲ ဖြစ်၏။ နှစ်ခုသဘောအရ မတူညီသော သဘောကို ဆောင်သည်ဆိုကတည်းက တစ်ခုက အခြားတစ်ခုထက် ပို၍ကောင်းခြင်း သဘောကို ဆောင်လေ၏။

တိမ်မြုပ်နေသော ဝါဒကို ဖော်ထုတ်သူ “အဘိဗျဉ္ဇက” ဟူသည်မှာ ဝါဒကို အသစ်တီထွင်သူမဟုတ်ဘဲ အဟောင်းကို ဖော်ထုတ်သူသာဖြစ်၏။ ဝါဒဟောင်းကို ဖော်ထုတ်သူများမှာ မြတ်စွာဘုရားများသာ ဖြစ်ကြ၏။ ဝါဒဟောင်း ဟူသည်မှာလည်း သစ္စာလေးပါးသာ ဖြစ်၏။ သစ္စာလေးပါးသည် တိမ်မြုပ်နေရာမှ ပေါ်ပေါက်လာအောင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို “ဝါဒသစ်ကို တည်ထောင်သူ” ဟူ၍ မဆိုရဘဲ၊ “တိမ်မြုပ်နေသော

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၃

သစ္စာလေးပါးကို ဖော်ထုတ်သူ” ဟူ၍သာ ဆိုရ၏။

တိမ်မြုပ်နေသော သစ္စာလေးပါးကို ဖော်ထုတ်နိုင်အောင် အားထုတ်ရသည်ကား လွယ်ကူသည်တော့ မဟုတ်။ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတိုင်အောင် ကျင့်ရာတွင် အခြေခံ အချက်များအနေဖြင့် လောကအပေါ် ကြင်နာတတ်ဖို့ လို၏။ အနစ်နာခံတတ်ဖို့လည်း လို၏။ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးကို ဆောင်ရွက် ပေးတတ်ဖို့လည်း လို၏။

ဤအင်္ဂါသုံးရပ်ကို ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကျင့်ရ၏။ ဤအင်္ဂါသုံးရပ်ကို ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ အနည်းဆုံးအချိန်ကာလမှာ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းဖြစ်၏။ လေးသင်္ချာနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတိုင်အောင် ဖြည့်ကျင့်ပါမှ ဤအင်္ဂါသုံးရပ်သည် ပြည့်စုံသောအဆင့်သို့ ရောက်၏။

အင်္ဂါသုံးရပ်တွင် လောကအပေါ် ကြင်နာခြင်း အင်္ဂါရပ်ဖြင့် နောက်ဆုံး၌ မဟာကရုဏာတော်ကိုရ၏။ အနစ်နာခံခြင်း အင်္ဂါရပ်ဖြင့် နောက်ဆုံး၌ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်တော်ကိုရ၏။ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးကိုဆောင်ခြင်း အင်္ဂါရပ်ဖြင့် နောက်ဆုံး၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရ၏။

သုမေဓာရှင်ရသေ့သည် ယောက်ျားကောင်း ဖြစ်၏။ ယောက်ျားကောင်းတို့ မည်သည်မှာ ကြင်နာ တတ်သော စိတ်လည်းရှိရ၏။ အနစ်နာခံနိုင်သော စိတ်လည်းရှိရ၏။ သူတစ်ပါး၏အကျိုးကို ဆောင် ရွက်လိုသော စိတ်လည်းရှိရ၏။ ဤအင်္ဂါသုံးရပ်နှင့် ပြည့်စုံလျှင် ယောက်ျားကောင်းဖြစ်၏။

ဤအင်္ဂါသုံးရပ်ကို လေးသင်္ချာနှင့် ကမ္ဘာတစ် သိန်း ကာလအတွင်း၊ တဖြည်းဖြည်းချင်း ရင့်သည် ထက်ရင့်အောင် ပြုစု ပျိုးထောင်လာသောအခါ နောက်ဆုံးဘဝ၌ မဟာကရုဏာတော်၊ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်တို့ကိုရ၍ သုံး လောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက် တော်မူသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တိမ်မြုပ်နေသော သစ္စာ လေးပါးကို ဖော်ထုတ်နိုင်တော်မူခဲ့၏။

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ အသိကား ရှေး ဘုရားတို့၏ အသိနှင့် ဘာမျှမခြား။ ဂေါတမ မြတ် စွာဘုရား၏ ဓမ္မကား ရှေးဘုရားတို့၏ ဓမ္မနှင့် ဘာမျှ မခြား။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဝါဒကား ဝါဒသစ် မဟုတ်။ မြတ်စွာဘုရားတို့၌ ဝါဒသစ်ဟူ၍ လည်း မရှိ။ ထာဝစဉ်တည်ရှိပြီး ထာဝစဉ် မှန်ကန်နေ သော သစ္စာလေးပါးတည်းဟူသော ဝါဒဟောင်းကို ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏ အာရုံသိအဖြစ်သို့ ရောက်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၅

အောင် စွမ်းဆောင်နိုင် ကြသူများသည် မြတ်စွာဘုရားများသာ ဖြစ်ကြ၏။ မြတ်စွာဘုရားများထဲတွင် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်လေ၏။

အသိဉာဏ် ပွင့်ထွန်းရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ခေတ်သည်လည်း များစွာ စကားပြော၏။ ဘီစီ ၆ ရာစု ခေတ်ကား လူသားတို့၏ သမိုင်းတွင် အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ “ကလေး အဆင့်မှ လူကြီးအဆင့်သို့ ရောက်သောခေတ်” ဟူ၍ သမိုင်းဆရာတို့က ဆိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဘီစီ ၆ ရာစု ခေတ်သည် အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ထူးခြား၏။ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားမှုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ထူးခြား၏။

အမှန်အားဖြင့် ဘီစီ ၆ ရာစုခေတ်သည် ဝိဇ္ဇာရှုထောင့်မှလည်း ထူးခြား၏။ စရဏရှုထောင့်မှလည်း ထူးခြား၏။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် တရုတ်ပြည်၌ Lao Tuz နှင့် Confucius ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြ၏။ ဂရိ၌ Permerides နှင့် Empedocles ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြ၏။ ပါရှား၌ Zarathustra ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ အိန္ဒိယ၌ မဟာဝီရနှင့် ဗုဒ္ဓတို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။

ထိုပညာရှိကြီးများသည် နောင်လာ နောက်

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

သားတို့အား သူတို့၏ တရားဓမ္မနှင့်ဆိုင်သော အဓမ္မ
 အနှစ်ကို ပေးခဲ့ကြ၏။ ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ အမြင်
 သစ်ကို ပေးခဲ့ကြ၏။ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် လူတို့
 သည် ထိုပညာရှိကြီးများ ပေးခဲ့သော ဘဝအမြင်သစ်
 ဖြင့် လောကကို ကြည့်နေကြဆဲပင် ဖြစ်ပါ၏။ နောင်
 လည်း ကြည့်နေကြဦးမည် ဖြစ်ပါ၏။

ထိုပညာရှိများ၏ ဘဝအမြင်သစ်နှင့် ပတ်
 သက်၍ အကျယ်ဆိုရန် မရှိသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓ၏
 အမြင်သစ်နှင့် ပတ်သက်၍မူ ဆိုရန်ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓ၏
 အမြင်သစ်ကား သစ္စာလေးပါးအမြင် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ၏
 သစ္စာလေးပါးအမြင်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆိုရလျှင် ဘဝ
 ဟူသည်မှာ ဘာမျှမဟုတ်၊ အရက်မူးသမား၏
 အမြင်သာ ဖြစ်၏။ သုခဖြင့် လွမ်းခြုံထားသော
 သောကရုပ်တုသာ ဖြစ်၏။

အရက်မူးသမားဟူသည် ချစ်စရာကိုလည်း
 မုန်းတတ်၏။ မုန်းစရာကိုလည်း ချစ်တတ်၏။ စိတ်
 ဆိုးစရာ မဟုတ်သည်ကိုလည်း စိတ်ဆိုးတတ်၏။
 စိတ်ဆိုးစရာ ဟုတ်သည်ကိုလည်း စိတ်မဆိုးတတ်
 အားလုံး ကမောက်ကမပင် ဖြစ်လေ၏။

ထိုအတူပင် လူ၌ အာသဝတရားများ ရှိကြ
 ၏။ အာသဝတရားများဟူသည်မှာ အရက်ပင် ဖြစ်
 ၏။ အာသဝတရား လေးပါးရှိရာတွင် အရက်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၇

ကြောင့် အဝိဇ္ဇာသဝက မဟုတ်ကို မဟုတ်မှန်း မသိရ
 လေအောင် ဖုံး၏။ မဟုတ်ကို အဟုတ်အဖြစ် ထင်ရ
 လေအောင် ဖော်၏။ အဟုတ်ကိုလည်း အဟုတ်မှန်း
 မသိရအောင် ဖုံး၏။ အဟုတ်ကို မဟုတ်အဖြစ်
 ထင်ရအောင် ဖော်၏။ ဒိဋ္ဌာသဝက မဟုတ်ကို
 အဟုတ် အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အဟုတ်ကို မဟုတ်
 အဖြစ်လည်းကောင်း မြင်၏။ ဘဝါသဝက ပုဂ္ဂိုလ်
 သတ္တဝါ အရာဝတ္ထု မဟုတ်ပါဘဲလျက် ပုဂ္ဂိုလ်
 သတ္တဝါ အရာဝတ္ထုအဖြစ် မြင်၏။

အမှန်အားဖြင့် မိမိတို့၏ ဒွါရများ၌ ထင်လာ
 သော အာရုံများသည် အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊
 အတွေ့အထိများနှင့် သဘာဝ ဓမ္မများသာ ဖြစ်ပါ
 လျက် ယင်းတို့အပေါ်၌ တုံ့ပြန်သော အသိကျတော့
 ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါနှင့် အရာဝတ္ထုများ အနေဖြင့် ဖြစ်သွား
 ၏။

ဒွါရ၌ ထင်လာသည်က အဆင်း ရူပါရုံ၊ သိ
 သည်က ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အရာဝတ္ထု။ ဒွါရ၌ ထင်လာ
 သည်က အသံ သဒ္ဓါရုံ၊ သိသည်က ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ
 အရာဝတ္ထု။ ဒွါရ၌ ထင်လာသည်က အနံ့ ဂန္ဓာရုံ၊
 သိသည်က ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထု။ ဒွါရ၌ ထင်
 လာသည်က အရသာ ရသာရုံ၊ သိသည်က ပုဂ္ဂိုလ်၊
 သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထု။ ဒွါရ၌ ထင်လာသည်က အထိ

အတွေ့ ဖောဠဗ္ဗာရုံ၊ သိသည်က ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ
 အရာဝတ္ထု။ ဒွါရ၌ ထင်လာသည်ကအထိ သဘောတရား
 ဓမ္မာရုံ၊ သိသည်က ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အရာဝတ္ထုတို့
 ဖြစ်ကြ၏။

ထင်လာသည်က တစ်မျိုး၊ သိသည်က တစ်
 မျိုး ဖြစ်၏။ ဤသို့ အထင်ကတစ်မျိုး အသိက
 တစ်မျိုး ဖြစ်သည်မှာ ဘဝါသဝကြောင့် ဖြစ်၏။
 ကာမာသဝက အားလုံးဖြစ်ပျက် သင်္ခါရများကိုပင်
 နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ်များအဖြစ် ဖန်တီးလေ၏။

အမှန်အားဖြင့် အာသဝေါတရား လေးပါးတို့
 ကြောင့် တစ်ခုတည်းသော သင်္ခါရလောကက၊ သတ္တ
 လောကနှင့် ဩကာသလောကတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း
 ဖြစ်၏။ အာသဝေါတရားလေးပါးတို့ ချုပ်သည်နှင့်
 တစ်ပြိုင်နက် သတ္တလောကသည်လည်း ချုပ်မည် ဖြစ်
 ၏။ ဩကာသ လောကသည်လည်း ချုပ်မည် ဖြစ်၏။
 သင်္ခါရ လောကသည်လည်း ချုပ်မည် ဖြစ်၏။
 ထိုအခါ ဝိသင်္ခါရခေါ်သော အမတတရား တစ်ခု
 တည်းသာ ကျန်တော့မည် ဖြစ်၏။

ဝိသင်္ခါရခေါ်သော အမတရား ဟူသည်
 ကား နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လေ၏။ နိဗ္ဗာန်၌ ရုပ်လည်းမရှိ၊
 နာမ်လည်း မရှိ၊ သင်္ခါရ လောကလည်း မရှိ၊ သတ္တ
 လောကလည်း မရှိ၊ ဩကာသလောကလည်း မရှိ။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၉

ငြိမ်းအေးခြင်း အငြိမ်းဓာတ်ကိုပင် “သန္တိသုခ-ငြိမ်းချမ်းခြင်း ချမ်းသာ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

ဘဝဟူသည်မှာ သုခဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသော သောကရုပ်တုပင် ဖြစ်လေရာ၊ မည်သို့သော သုခပင် ဖြစ်စေ သောကသည် အနုသယအနေဖြင့် ပါဝင်သည် သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာသုခသည်လည်း သောကကို နောက်ခံပြု၏။ နတ်များ သုခသည်လည်း သောကကို နောက်ခံပြု၏။ စကြဝတေးမင်း၏ သုခသည်လည်း သောကကို နောက်ခံပြု၏။ လူတို့၏ သုခဟူသမျှသည်လည်း သောကကို နောက်ခံပြု၏။ အခြားမည်သည့် သတ္တဝါတို့၏ သုခ မဆို သောကကို နောက်ခံပြုသည်ချည်း ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ဘဝဟူသည်မှာ တရားကိုယ်အားဖြင့် သင်္ခါရပင်ဖြစ်၏။ သင်္ခါရ ဟူသည်ကလည်း သတ္တလောကနှင့် သြကာသလောကအဖြစ် အသွင်သဏ္ဌာန် ရှိလေရာ၊ ထိုအသွင်သဏ္ဌာန်များ ပျောက်၍ သင်္ခါရတည်းဟူသော အနှစ်သာရပါ ကုန်ဆုံးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်၊ မအိုရာ၊ မနာရာ၊ မသေရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုလေတော့၏။

နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုဖို့ ဆိုသည်မှာ လွယ်သည်တော့ မဟုတ်။ ပထမအဆင့်အနေဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထုတို့ကို ကျော်လွန်ပြီး သင်္ခါရကို

မြင်နိုင်မှဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အရာဝတ္ထု တို့ကို ကျော်လွန်ပြီး သင်္ခါရကို မြင်ဖို့ ဆိုသည်မှာလည်း အာသဝေါတရား လေးပါးကို ပယ်ခွာနိုင်သမျှ ပယ်ခွာ မှဖြစ်၏။ အာသဝေါတရား လေးပါးကို ပယ်ခွာဖို့ မှာ ဆိုသည်မှာလည်း ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ခန္ဓာကို ကြည့်နိုင်မှဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ဝိပဿနာ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ခန္ဓာကို ကြည့်နိုင်သောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အရာဝတ္ထုကို ကျော်လွန်ပြီး သင်္ခါရကို မြင်၏။ ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် သင်္ခါရကိုမြင်လျှင် သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာ ဝိသင်္ခါရကို မြင်နိုင်၏။ ဝိသင်္ခါရကို မြင်ခြင်းသည် စစ်မှန်သော သုခကို မြင်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဤသုခကား သောကရုပ်တုကို လွှမ်းခြုံထားသော သုခမဟုတ်၊ သုခတုံး သုခခဲ စစ်စစ်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းကို “သန္တိသုခ” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကို ရဖို့ဆိုသည်မှာလည်း လွယ်သည် မဟုတ်၊ ကံကြမ္မာသိအပေါ်၌ အခြေခံမှ ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် အသိဟူသည်မှာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေခံ၍လည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အသိကို “ကာမုပါ ဒါန ပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၂၁

အတွေ့အကြုံကို အခြေခံ၍လည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။
အတွေ့အကြုံကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်သော အသိကို
“ဒိဋ္ဌုပါဒါန ပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါ” ဟု ဆိုရ၏။

စရိုက်ကို အခြေခံ၍လည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။
စရိုက်ကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်သော အသိကို “သီ
လဗ္ဗတုပါဒါနပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။
ကံကြမ္မာကို အခြေခံ၍လည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ ကံ
ကြမ္မာကို အခြေခံ၍ဖြစ်ပေါ်သော အသိကို “အတ္တ
ဝါဒုပါဒါပစ္စယာ ကမ္မဘဝေါ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ဤ၌
ကမ္မဘဝ ဟူသည်မှာ ဇောပင် ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့်
အသိဟူသည်မှာ ဇောဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် တကယ်တမ်း ဝိပဿနာဉာဏ်
ဆိုသည်မှာ ကံကြမ္မာကို အခြေခံမှ ဖြစ်၏။ ကံကြမ္မာ
ကို အခြေခံသော ကံကြမ္မာကိုသိသည်သာလျှင် ပတ်ဝန်း
ကျင် သိကိုလည်း လွှမ်းမိုး၏။ အတွေ့အကြုံသိကို
လည်း လွှမ်းမိုး၏။ စရိုက်သိကိုလည်း လွှမ်းမိုး၏။
ထို့ကြောင့် “ကံကြမ္မာသိ” ကို “ပါရမီ” ဟူ၍ ဆိုရ
လေ၏။

(မဏိဇောတ ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်း၊ အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁၊
နိုဝင်ဘာ ၁၉၉၄)

ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း (၂)

လောကတွင် အတ္တဟိတလည်း ရှိ၏။ ပရဟိတလည်းရှိ၏။ အတ္တဟိတ တစ်သက်ကို ဆောင်ရွက်သူသည်လည်း အစွန်းရောက်ဖြစ်၏။ ပရဟိတသက်သက်ကို ဆောင်ရွက်သူသည်လည်း အစွန်းရောက် ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် လူဟူသည် အတ္တဟိတကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရ၏။ ပရဟိတကိုလည်း ဆောင်ရွက်ရ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အတ္တဟိတနှင့် ပရဟိတ နှစ်မျိုးလုံးကို ဆောင်ရွက်သူ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ကျင့်စဉ်မှာလည်း အတ္တဟိတနှင့် ပရဟိတ နှစ်မျိုးလုံးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်၏။ နှစ်မျိုးလုံးကို ဆောင်ရွက်ပါမှ “မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ” ကျလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားမဖြစ်မီ သုမေဓာရှင်ရသေ့ဘဝမှ စ၍ ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်ခဲ့၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၂၃

ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းမှာ ဘုရားဖြစ်
 ဖို့အတွက် ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုရလျှင် သုမေဓာ
 ရှင်ရသေ့သည် မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားဖြစ်ချင်၍ ပါရမီ
 တော်များကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း မဟုတ်၊ ဝေနေယျ
 သတ္တဝါတို့အား သံသရာ ဒုက္ခမှ ကယ်တင်နိုင်စိမ့်
 သောငှာ ဘုရားဖြစ်ချင်၍ ပါရမီတော်များကို ဖြည့်
 ကျင့်ခြင်း ဖြစ်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင်
 သုမေဓာ ရှင်ရသေ့သည် မိမိအတွက် ဘုရားဖြစ်လို၍
 ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း မဟုတ်၊ လောက
 အတွက် ဘုရားဖြစ်လို၍ ပါရမီတော်များကို ဖြည့်
 ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။

ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း ဟူသည်မှာ
 လောကနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် မိမိက အနစ်နာခံခြင်း
 ဖြစ်၏။ သူ့အကျိုးကို ရွက်ဆောင်ပေးခြင်း ဖြစ်၏။
 ဤသို့ မိမိက အနစ်နာခံခြင်းနှင့် သူ့အကျိုးကို ရွက်
 ဆောင်ပေးခြင်းသည် မိမိနှင့် ဆက်ဆံရသော လောက
 အပေါ် စေတနာရှိမှုဖြစ်၏။ လောကအပေါ် မေတ္တာ
 ရှိမှု ဖြစ်၏။ လောကအပေါ် ကရုဏာရှိမှု ဖြစ်၏။

တကယ်တမ်း စေတနာ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့
 ရှိလာပြီဆိုလျှင် မိမိ၏ ကိုယ်ကျိုးကို မငဲ့ဘဲ အနစ်နာ
 ခံနိုင်လာ၏။ သူ့အကျိုးကို ဆောင်ကြဉ်းလာနိုင်၏။
 ဘုရားအလောင်းတော်အနေဖြင့် ရှိသော စေတနာ၊

မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့အား အတိုင်းထက်အလွန် ကြီး
မားသော စေတနာ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့ ဖြစ်ကြ၏။
ထို့ကြောင့်လည်း အတိုင်းထက်အလွန် အနစ်နာခံနိုင်
ခြင်းဖြစ်၏။ အတိုင်းထက်အလွန် သူ့အကျိုးကို
ဆောင်ကြဉ်းနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။

အနစ်နာခံနိုင်ခြင်း ဟူသည်မှာ မိမိ၌ တွယ်
တာ မက်မောတတ်သော လောဘမရှိမှ ဖြစ်၏။
လောဘ ဦးဆောင်သော ကိလေသာများ မရှိမှ ဖြစ်
၏။ လောဘရှိနေလျှင် မိမိဘက်ကို ရယူဖို့ စိတ်ဝင်
စားနေဦးမည် ဖြစ်၏။ မိမိအတွက် စိတ်ဝင်စားမှု
ရှိခြင်းသည် လောဘရှိနေ၍သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
အနစ်နာခံနိုင်စိတ်ကို မွေးတော့မည်ဆိုလျှင် လောဘ
ကို နိုင်သမျှ သတ်ထားဖို့ လို၏။

လောဘကို သတ်ခြင်းသည် ဘုရားအဖြစ်သို့
ရောက်သောအခါ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရချိန်၌ ဖြစ်
၏။ ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကား နှယ်နှယ်
ရရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် မဟုတ်၊ ဝါသနာနှင့် တကွ
သော ကိလေသာတို့ကို သတ်နိုင်သော အရဟတ္တ
မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အနစ်နာခံခြင်းသည်
အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။

သူ့အကျိုးကို ဆောင်နိုင်ခြင်းကား ပညာရှိမှ
ဖြစ်၏။ ပညာရှိခြင်းတို့တွင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၂၅

ကို ရခြင်းသည် ပညာအရှိဆုံး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရခြင်းသည် သူ့အကျိုးကို အဆောင်နိုင်ဆုံး၏ အကြောင်းဖြစ်လေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော် ပါရမီများကို ဖြည့် ကျင့်ရာ၌ အနစ်နာခံခြင်းနှင့် သူ့အကျိုးကို ဆောင် ခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော တောင့်တမှုဟူ၍ ဘာမျှ မရှိ။ ဘုရားအလောင်းတော်၏ ဆန္ဒမှာ လောက အတွက် အနစ်နာခံနိုင်ဖို့သာ ဖြစ်၏။ နောက်ဆန္ဒ တစ်ခုရှိသေး၏။ ထိုဆန္ဒကား သူ့အကျိုးကို ဖြည့် ကျင့်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဤဆန္ဒနှစ်ရပ်ကိုသာ ရည်ရွယ်ပြီး ဘုရားအလောင်းက ပါရမီများကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း ဖြစ်၏။ အခြား ဘာဆန္ဒမှလည်း မရှိ၊ ဘာတောင့်တ မှုမျိုးမှလည်း မရှိ။ သို့ရာတွင် မတောင့်တသော အရာ များသည် မြတ်စွာဘုရားအတွက် အံ့နှင့်ကျင်းနှင့် ဝင်လာလေ၏။ အံ့နှင့်ကျင်းနှင့် ဝင်လာသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားအနေဖြင့် မမက်မော။

အမှန်အားဖြင့် “မမက်မောလေ ရလေ” ဟု သည်မှာ ဓမ္မနိယာမတစ်ခု ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘာကိုမျှ မမက်မော၊ ဘာကိုမျှ မမက်မော သော်လည်း အားလုံးသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ရောက်လာသည်ချည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘာကိုမျှ မိမိအတွက် မမက်မောခြင်းသည် အ လောဘပင်

ဖြစ်၏။ အလောဘဟူက ကုသိုလ်ဖြစ်၏။ ကုသိုလ်
ဟူက ကောင်းသောအကျိုး ပေးမြဲဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အလောဘက
မြတ်စွာဘုရားအတွက် ကောင်းကျိုးဟူသမျှကို ပေး
ခြင်း ဖြစ်၏။ အလောဘ အကျိုးပေးရာတွင် ဝိသေသ
လက္ခဏာကိုလည်း ဆောင်၏။ သာမည လက္ခဏာ
ကိုလည်း ဆောင်၏။ ဥဘတော ဝိမုတ္တလက္ခဏာကို
လည်း ဆောင်၏။ ဥဘတောဝိမုတ္တ ဟူသည်မှာ “နှစ်
ပါးစုံမှ လွတ်သော” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိ၏။ ဝိသေသ
လက္ခဏာမှလည်း လွတ်၏။ သာမည လက္ခဏာမှ
လည်း လွတ်၏။

ဝိသေသ လက္ခဏာကို ဆောင်သောအခါ
သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒန၏ သားတော်
အနေဖြင့် သကျသင်္ကဏီဝင် မင်းမျိုးတို့၏ ပူဇော်အထူး
ကို ခံယူထိုက်၏။ သာမည လက္ခဏာကို ဆောင်
သောအခါ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် သကျသင်္ကဏီဝင်
မင်းမျိုးတို့နှင့်သာ ပတ်သက်သည်မဟုတ်၊ လူသား
အားလုံးတို့နှင့် ပတ်သက်၏။ ထို့ကြောင့် လူသား
အားလုံးတို့၏ ပူဇော်အထူးကိုလည်း ခံယူထိုက်
လာ၏။

ဥဘတောဝိမုတ္တ လက္ခဏာကို ဆောင်သော
အခါ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် လူသားအားလုံးတို့နှင့်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၂၇

သာ ပတ်သက်သည် မဟုတ်၊ သတ္တဝါ အားလုံးတို့နှင့် ပတ်သက်၏။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန် အားလုံးတို့၏ ဧကရာဇ်အနေဖြင့်လည်း ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်လာ ၏။ လူသားအားလုံးတို့၏ ဧကရာဇ်အနေဖြင့်လည်း ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်လာ၏။ နတ်များအားလုံးတို့ ၏ ဧကရာဇ်အနေဖြင့်လည်း ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက် လာ၏။ ပြဟွာအားလုံးတို့၏ ဧကရာဇ်အနေဖြင့် လည်း ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်လာ၏။

ဤသို့ လက္ခဏာသုံးပါးကို ဆောင်နိုင်ခြင်းမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အနှိုင်းမဲ့ မဟာကရုဏာတော်၊ အနှိုင်းမဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်၊ အနှိုင်းမဲ့ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်တို့၏ စွမ်းအင်များကြောင့် ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် အနှိုင်းမဲ့ မဟာကရုဏာတော် သည် လောကအပေါ် ကြင်နာတတ်သော ဘုရား အလောင်း၏ ကြင်နာခြင်း၏ အသီးအပွင့် ဖြစ်၏။ အနှိုင်းမဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်သည် လောက အတွက် အနစ်နာခံတတ်သော ဘုရားအလောင်း၏ အနစ်နာခံခြင်း၏ အသီးအပွင့်ဖြစ်၏။ အနှိုင်းမဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် လောက၏ အကျိုးကို ဆောင်တတ်သော ဘုရားအလောင်း၏ သူတစ်ပါး အကျိုးကို ဆောင်ခြင်း၏ အသီးအပွင့် ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော

အခါ အာဠာဝကနှင့် အင်္ဂုလိမာလလို အတိုက်အခံ ပြုကြသူများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ဆောင်ရွက် တော်မူ၏။ ရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလာန်လို အလိုက်သင့် အလျားသင့် ဖြစ်သူများ၏ အကျိုး စီးပွားကိုလည်း ဆောင်ရွက်တော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ အမြင်၌ အတိုက်အခံပြုသူ ဟူ၍လည်း မရှိ၊ အလိုက်သင့် အလျားသင့် ပြုသူ ဟူ၍လည်း မရှိ။ တကယ်တမ်း ရှိသည်ကား မင်္ဂုလိ အတွက် ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံသူသာရှိ၏။ အားလုံး သည် သူ့အဆင့်နှင့်သူ ဝေနေယျချည်းသာ ဖြစ်၏။ ခွဲခြားမှုဟူ၍ မရှိ။

ပတ်ဝန်းကျင် အမြင်အားဖြင့် ဆိုလျှင်သာ တိတ္ထိများလည်း ရှိ၏။ ပရိပိုဇ်များလည်း ရှိ၏။ ရိုးရိုး လူ-နတ်-ဗြဟ္မာနှင့် သတ္တဝါများလည်း ရှိ၏။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အမြင်အားဖြင့်တော့ အားလုံး ဝေနေယျ ချည်းသာ ဖြစ်၏။ ဝေနေယျများအား သူတို့၏ ဥပ နိဿယများ အလိုက်သာ ချေချွတ်ပေးခြင်း ဖြစ်၏။ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ဒေသနာတော်များကို ဟောကြား တော်မူခြင်းဖြစ်၏။

တိတ္ထိများအားလည်း တိတ္ထိများ၏ ဥပ နိဿယအလိုက် ဒေသနာတော်များကို ဟောကြား တော်မူ၏။ ပရိပိုဇ်များအားလည်း ပရိပိုဇ်များ၏

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၂၉

ဥပနိဿယအလိုက် ဒေသနာတော်များကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုထို လူ-နတ်-ဗြဟ္မာ-သတ္တဝါများအားလည်း သူတို့၏ ဥပနိဿယအလိုက် ဒေသနာတော်များကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဟောကြားရာ၌ သူတို့၏ ဥပနိဿယကိုလည်း သိတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါ အတ္တဟိတအနေဖြင့် ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ သမာပတ်များကို ဝင်စားတော်မူ၏။ ပရဟိတ အနေဖြင့်လည်း ပူသည်၊ အေးသည်၊ ပင်ပန်းသည်၊ နွမ်းနယ်သည်၊ မကျန်းမာသည်ကို အာရုံမထား၊ ကျွတ်ထိုက်သော ဥပနိဿယရှိသူ နေရာသို့ အခါမလင့် ချက်ချင်း ကြွတော်မူ၏။ နတ်ပြည်၌ ရှိလျှင်လည်း နတ်ပြည်သို့ ချက်ချင်းကြွတော်မူ၏။ ဗြဟ္မာပြည်၌ ရှိလျှင်လည်း ဗြဟ္မာပြည်သို့ ချက်ချင်း ကြွတော်မူ၏။ လူ့ပြည်တစ်နေရာ၌ ရှိလျှင်လည်း ထိုနေရာသို့ ချက်ချင်း ကြွတော်မူ၏။

လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကျင့်ပါမှ ၄၅ နှစ်သာလျှင် အလုပ်လုပ်ချိန်ကို ရတော်မူခြင်း ဖြစ်လေရာ အချိန်၏တန်ဖိုးကို အသိဆုံးဖြစ်တော်မူသည့် အားလျော်စွာ အချိန်ကို အနည်းငယ်မျှ အလဟဿအဖြစ်မခံ၊ တန်ဖိုးအရှိဆုံးအဖြစ် အသုံးချတော်မူ၏။ နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူချိန်အထိ မိမိ၏

ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို အလေးပြုတော်မမူဘဲ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင်တော် မူသွားလေ၏။

အတ္တဟိတအနေဖြင့် ထိုထို သမာပတ်များကို ဝင်စားတော်မူမှာလည်း ပရဟိတကို ဆောင်ရွက် ရာတွင် အထောက်အပံ့အနေဖြင့် အားကူသည့် သဘောမျိုးဖြင့်သာ ဝင်စားခြင်းဖြစ်၏။ သက်သက် ဝင်စားချင်၍ ဝင်စားခြင်းမဟုတ်။

အမှန်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အတ္တဟိတ သည် ပရဟိတသို့ ကူးခတ်ရာ “ဖောင်” သာ ဖြစ် လေ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အတ္တဟိတ သည် လမ်းစဉ်ဖြစ်၍ ပရဟိတသည်သာ ပန်းတိုင် ဖြစ်ပါ၏။ လောက၏ အကျိုးစီးပွားကို သည်ပိုးလို၍ မိမိ၏ကိုယ်ကို ကျန်းမာသန်စွမ်းအောင် အားထုတ် သည့် သဘောမျိုးသာ ဖြစ်လေ၏။

ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ ဘဝအတွက် ကြီးစွာ သော အဟန့်အတားမှာ သံသယနှင့် အမြင်မှားပင် ဖြစ်၏။ သံသယကို “ဝိစိကိစ္ဆာ” ဟု ခေါ်၏။ အမြင် မှားကို “ဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်၏။ အမှန်အားဖြင့် “သံသယ နှင့် အမြင်မှား” သည် ဘဝအတွက် သံသရာ၏ ဆွဲအား ဖြစ်၏။ ထိုဆွဲအားကြောင့် ဘဝသည် သံသရာ၌ နစ်မြုပ်ရခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၃၁

ရေးရာ လုပ်ငန်းဟူသမျှ၌ သံသယဟူ၍ လုံးဝ မရှိ အပ်ချေ။ ဓမ္မရေးရာလုပ်ငန်း ဟူသည်မှာလည်း ဘဝ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်အပ်သော လုပ်ငန်းပင် ဖြစ်၏။

ဘဝဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရာ၌ ယုံကြည်မှု အပြည့်ရှိဖို့လို၏။ ယုံကြည်မှု အပြည့်ရှိခြင်းကို “သိဒ္ဓိန္ဒြေရှိခြင်း” ဟူ၍ ကျမ်းဂန်များ၌ ဆို၏။ ယုံကြည်မှု အပြည့်ရှိလာလျှင် အတွေးအမြင်များ အားလုံးသည် ရှင်းလင်းလာ၏။ ကြည်လင်လာ၏။ ပြတ်သားလာ၏။ “ယုံကြည်မှုသည် ရေနောက်များ အားလုံးကို ကြည်လင် သန့်ရှင်းစေနိုင်သော စကြာမင်း၏ ပတ္တမြားရတနာနှင့် တူသည်” ဟု အခိုင်းအနှိုင်း ရှိ၏။

ထို့ကြောင့် တကယ်တမ်း ယုံကြည်မှုသာ ရှိပါက အတွေးအမြင် ဟူသမျှ၌ ပေါ်ပေါက်နေသော အရှုပ်အထွေးဟူသမျှကို ဖယ်ရှားနိုင်မည် ဖြစ်၏။ ရှင်းလင်းနိုင်မည်ဖြစ်၏။ သုတ်သင်နိုင်မည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဘဝအတွက် မိမိဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်း၌ အတွေးရှင်းလာမည် ဖြစ်၏။ အမြင် ကြည်လင်လာမည်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ဘဝအတွက် ဆောင်ရွက်ရာ၌ အတွေးရှင်းဖို့၊ အမြင်ကြည်လင်ဖို့အတွက် ယုံကြည်မှုကို အပြည့်အဝ လိုအပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ယုံကြည်မှု

အပြည့်အဝရှိမှ သံသယပျောက်မည် ဖြစ်၏။ သံသယ
ကို ဖျောက်နိုင်ခြင်းသည် ဘဝအတွက် သံသရာ ဆွဲ
အားကို ဖယ်ရှားနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။

သံသရာ၏ ဆွဲအားအနေဖြင့် အမြင်မှားဟူ
သည် ရှိသေး၏။ လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုကို အခိုင်
အမာအဖြစ် ယူခြင်းသည် အမြင်မှားပင် ဖြစ်၏။
အမှန်အားဖြင့် လောက၌ မည်သည့်အရာမှ အခိုင်
အမာဟူ၍ မရှိ၊ အားလုံးဖြစ်ပျက်ချည်းသာ ဖြစ်၏။
အကြောင်းတရားတို့ ညီညွတ်နေခိုက်သာ အကျိုး
တရားအနေဖြင့် ရှိနေခြင်း ဖြစ်၏။ အကြောင်း
တရားတို့ မညီညွတ်တော့ဘဲ ပြိုကွဲသွားသည်နှင့် တစ်
ပြိုင်နက် အကျိုးတရားသည်လည်း ပြိုကွဲသွားမည်
သာဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပင် အကြောင်း
တရားအနေဖြင့် အမြဲတည်တံ့နေအောင် မလုပ်နိုင်
ကြောင်းကို ကုလ္လောပမသုတ်၌ မြတ်စွာဘုရားက
ဟောကြားတော် မူထား၏။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် နိဗ္ဗာန်
သို့ ကူးခတ်ရာ ဖောင်ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လျှင်
ဖောင်ကို ဖျက်ရုံသာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
တည်းဟူသော ဖောင်ကိုပင် အမြဲတည်တံ့အောင်
မလုပ်နိုင်လျှင် လောက၌ အမြဲတည်တံ့အောင် လုပ်
နိုင်သော အရာဟူ၍ ဘာများရှိတော့မည်နည်း။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၃၃

ထို့ကြောင့် လောက၌ အမြီထားဝရ အခိုင် အမာအနေဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုရှိသည်ဟု ယူခြင်းသည် အမြင်မှားဖြစ်၏။ ထိုအမြင်မှားသည် ဘဝခရီး၌ သံသရာ၏ ဆွဲအားဖြစ်၏။ ထိုဆွဲအားကို ဖယ်ရှား အပ်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အနေဖြင့် “လောက၌ အခိုင်အမာ အမြီထားဝရ တည်ရှိနေသော တစ်စုံ တစ်ခုဟူသည် မရှိ” ဟု ပြောဆိုသူများ ပါ၏။ သို့ရာတွင် ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ယုံကြည်သူကား နည်းပါးလေ၏။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏ ဘဝမှတ်တမ်း ကို ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်အောင်ဟူသော ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် အားထုတ်ခြင်းဖြစ်၏။ မတည်ဘဲ ပျက် ကာမှပျက်ရော၊ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်အောင် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အားထုတ်သည်ကတော့ အမှန်။

ထိုသို့ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်အောင် ဟူ သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အားထုတ်ခြင်းကား ဘဝ တဏှာသာ ဖြစ်၏။ ဘဝတဏှာသည် သဿတဒိဋ္ဌိ နှင့် ယှဉ်၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းကို “အမြင်မှား” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

အမှန်အားဖြင့် ဤလောက၌ ကာလမှ လွတ် သော တစ်စုံတစ်ခုဟူ၍ မရှိ၊ ကာလမှ လွတ်သော

အရာဟူ၍ နိဗ္ဗာန်သာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သာ ကာလ၏ အရှိန်အဝါမှ လွတ်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်သာ အစဉ် အမြဲ တည်ရှိနိုင်၏။ နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါး ကာလမှ အလွတ် တစ်စုံတစ်ရာဟူ၍ မရှိကောင်းသောကြောင့် အရာဝတ္ထုဟူသမျှသည် သက်ရှိဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ဖြစ် စေ တစ်ခုသောအချိန် တွင် ဖြစ်၍ တစ်ခုသော အချိန် တွင် ပျက်ရမည် ကား ဓမ္မတာဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် “ယံ ကိစ္ဆိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓ ဓမ္မံ — ဖြစ်သော အရာဟူသမျှသည် ပျက်ခြင်း သဘောရှိသည်” ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်ပါ၏။

ဤသို့သာ တကယ်တမ်း သဘောပေါက် ပါက သံသယနှင့် အမြင်မှားကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ရာ၏။ အရှည်တည်တံ့ခြင်း၊ မတည်တံ့ခြင်းကား မိမိနှင့် မပတ်သက်။ မိမိနှင့် ပတ်သက်သည်ကာ၊ ပစ္စုပ္ပန် တည့်တည့်၌ ကောင်းအောင် လုပ်ခြင်းသာ ပါတည်း။

(မဏိဇောတ ဘာသာရေး မဂ္ဂဇင်းအတွဲ ၁၊ အမှတ် ၂၊

ဒီဇင်ဘာ ၁၉၉၄)

ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း (၃)

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒသည် တစ်ခုတည်းသော ဘဝ
၌ အမြင်နှစ်မျိုးကို ပြောင်းသွားစေနိုင်၏။ အဝိဇ္ဇာ
အမြင်နှင့် ဝိဇ္ဇာအမြင်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ပုထုဇဉ်တို့၏
အမြင်ကား အဝိဇ္ဇာအမြင် ဖြစ်၏။ အရိယာတို့၏
အမြင်ကား ဝိဇ္ဇာအမြင်ဖြစ်၏။

အဝိဇ္ဇာအမြင်ကို အိပ်မက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်၏။
အိပ်မက်ထဲ၌ လူတို့သည် ကောင်းကင်၌လည်း သွား
နိုင်၏။ ရေပြင်၌လည်း သွားနိုင်၏။ ရှင်ဘုရင်လည်း
ဖြစ်နိုင်၏။ သူဌေးကြီးလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သူတောင်း
စားလည်း ဖြစ်နိုင်၏။

တစ်ခါက မိတ္ထိလာပြည့်ရှင် ဘုရင်နေက
သည် အိပ်မက်ထဲ၌ သူတောင်းစားဖြစ်နေသည်ကို
တွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် အိပ်မက်ဟူသည် မက်ချင်

သလို မက်နိုင်၏။ တိကျသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်
ချက်ဟူ၍ မရှိ။ ထိုသို့ မက်သော်လည်း အိပ်မက်
သည် အိပ်မက်ကာလ အတွင်း၌ အားလုံး အမှန်
ချည်းဖြစ်၏။ အားလုံး ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တွေ့ကြုံ
ရသည့် ကိုယ်တွေ့များချည်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
အိပ်မက်ကိုလည်း အမှန်ဟူ၍ ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

ဝိဇ္ဇာအမြင်ကို နိုးကြားဘဝနှင့် နှိုင်းယှဉ်နိုင်
၏။ အိပ်မက်မှ နိုးကြားလာသောအခါ အိပ်မက်သိ
ဟူသမျှသည် အားလုံး အမှားချည်းဖြစ်ကြောင်းကို
တွေ့ရ၏။ အိပ်မက်ကာလ အတွင်း၌ မှန်ခဲ့သည်
မှန်၏။ သို့ရာတွင် နိုးကြားသောအခါ ထိုအမှန်သည်
ပင် မမှန် ဖြစ်သွားရ၏။ ထို့ကြောင့် အမှန်ဟူတိုင်း
လည်း ထာဝရမှန်သည်မဟုတ်၊ ယာယီအမှန်လည်း
ရှိ၏။ အမှန်အားဖြင့် အိပ်မက်အမှန်ကို နိုးကြားအမှန်
က ချေဖျက်လိုက်၏။

အမှန်တစ်ခုသည် နောက်အမှန်တစ်ခုက ချေ
ဖျက်ခြင်း မခံရမီကာလအတွင်း အမှန်အဖြစ် ရပ်
တည်နိုင်၏။ နောက်အမှန်တစ်ခုက ချေဖျက်ခြင်း
ခံရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုအမှန်သည် အမှား
အဖြစ်သို့ ရောက်သွားရလေ၏။ ဤသည်မှာ ယာယီ
မှန်တို့၏ သဘောဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်တို့၏ အတွေးအမြင် ဟူသမျှသည်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၃၇

ပုထုဇဉ်ဘဝတွင်သာ အမှန်ဖြစ်၏။ အရိယာဘဝသို့ ရောက်သွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အားလုံး အမှား ချည်း ဖြစ်သွားရ၏။ ပုထုဇဉ်တို့၏ ဘဝအမြင်ကား ဝိပုလ္လာသအမြင် ဖြစ်၏။ မစင်ကို ဝက်တို့က ဣဋ္ဌာရုံ အဖြစ်သိ၏။ ဤသည်ကို “စိတ္တ ဝိပုလ္လာသ” ဟု ခေါ်၏။ ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ် မှတ်ထား၏။ ဤသည်ကို “သညာ ဝိပုလ္လာသ” ဟု ခေါ်၏။ ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ် မြင်၏။ ဤသည်ကို “ဒိဋ္ဌိ ဝိပုလ္လာသ” ဟုခေါ်၏။

လူများကမူ မစင်ကို ဣဋ္ဌာရုံအဖြစ် သိလည်း မသိ။ မှတ်လည်း မမှတ်။ မြင်လည်း မမြင်။ အနိဋ္ဌာရုံ အဖြစ်သာ သိလည်း သိ၏။ မှတ်လည်း မှတ်၏။ မြင်လည်းမြင်၏။ အမြင်ချင်းကား မတူ။ မတူသော် လည်း သူ့အမြင်နှင့်သူ မှန်သည်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ ကြောင့် သူ့ရှုထောင့်နှင့်သူ အမှန်ဖြစ်လေသော ကြောင့် တစ်ခုကိုတစ်ခု ချေဖျက်၍ရသည်ဟု မဆို ကောင်း။

အမှန်အားဖြင့် ကိုယ်တွေ့ တွေ့ကြုံရသမျှ ကိုယ်တွေ့ ဟူသမျှသည် အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ ကိုယ်တွေ့ဟူရာ၌ သူ့ကိုယ်တွေ့နှင့် မိမိကိုယ်တွေ့ ချင်းသာ ခြားနား၏။ ကိုယ်တွေ့ သာမညအားဖြင့်တော့ မခြားနား။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်တွေ့ အားလုံးကို ခြုံ၍ သာမညအားဖြင့် “ကိုယ်တွေ့” ဟူ၍ပင် ဆိုရ

၏။ ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်သိ ဟူသမျှကို ပုထုဇဉ်တို့၏ ဘဝအတွင်း၌ အမှန်ဟူ၍ ဆိုရခြင်းဖြစ်၏။

ပုထုဇဉ်တို့၏ ဘဝသိသည် ပုထုဇဉ်တို့၏ ဘဝအတွင်း၌သာ အမှန်ဖြစ်သော်လည်း ထာဝရ ထာဝရအမှန်ကား မဟုတ်၊ ယင်းကို ချေဖျက်နိုင်သော အမှန်ဟူသည် ရှိသေး၏။ ထာဝရအမှန်ကား အရိယာ သိသာ ဖြစ်၏။ အရိယာသိသည် ပုထုဇဉ်သိကို ပြောင်းပြန် လှန်ပစ်လေ၏။ ပုထုဇဉ်ကပုဂ္ဂိုလ် အနေ ဖြင့် သိ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် မှတ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ် အနေ ဖြင့် မြင်၏။ အရိယာကမူ ထိုကဲ့သို့ သိလည်း မသိ၊ မှတ်လည်း မမှတ်၊ မြင်လည်း မမြင်။

ပုထုဇဉ်က သတ္တဝါအနေဖြင့် သိ၏။ သတ္တဝါ အနေဖြင့် မှတ်၏။ သတ္တဝါအနေဖြင့် မြင်၏။ အရိယာက ထိုကဲ့သို့သိလည်း မသိ၊ မှတ်လည်း မမှတ်၊ မြင်လည်း မမြင်။

အရိယာများအနေဖြင့် သိသည်ကား ရုပ်နာမ် သာတည်း၊ အရိယာများအနေဖြင့် မှတ်သည်ကား ရုပ်နာမ်သာတည်း၊ အရိယာများအနေဖြင့် မြင်သည် ကား ရုပ်နာမ်သာတည်း။ လောကတွင် ရုပ်နာမ်မှ လွဲ၍ အခြားဘာမျှမရှိ။

ပုထုဇဉ်သိကို အရိယာသိက ချေဖျက်နိုင်၏။ ပုထုဇဉ်တို့၏ အသိကို “အိပ်မက်သိ” နှင့် နှိုင်းလျှင်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၃၉

အရိယာတို့၏ အသိကို “နိုးကြားသိ” နှင့် နှိုင်းနိုင်
၏။ ပုထုဇဉ်များတွင် တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသိနှင့်လူတို့
၏ အသိချင်း မတူကြ။ လူတို့၏ အသိနှင့် နတ်တို့
၏ အသိချင်း မတူကြ။ နတ်တို့၏ အသိနှင့် ဗြဟ္မာ
တို့၏ အသိချင်း မတူကြ။ တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း၊
လူအချင်းချင်း၊ နတ်အချင်းချင်း၊ ဗြဟ္မာအချင်းချင်း
တို့သည်လည်း အသိချင်း မတူကြ။

သို့မတူကြသော်လည်း ပုထုဇဉ်သိများ အနေ
ဖြင့် အသိမှားခြင်း၊ အမှတ်မှားခြင်းနှင့် အမြင်မှားခြင်း
များ ချည်းသာဖြစ်၏။ ယင်းကို “ဝိပ္ပလ္လာသ” ဟု
ခေါ်၏။ ဝိပ္ပလ္လာသအချင်းကား အတူတူ။ အနိမ့်အမြင့်
သာ ကွာခြား၏။ ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်သိ ဟူသမျှကို
တိရစ္ဆာန်သိပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လူသိပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နတ်သိပဲ
ဖြစ်ဖြစ်၊ ဗြဟ္မာသိပဲ ဖြစ်ဖြစ်။ “အမှားသိ” ဟူ၍သာ
ဆိုရ၏။ အမှားသိ ဟူသည် အဝိဇ္ဇာသိပင် ဖြစ်၏။
အိပ်မက်သိ ပင်ဖြစ်၏။

အရိယာသိကား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြောင်း
အလဲမရှိ။ အရိယာများအနေဖြင့် အဆင့်ချင်း ခြား
နားမှုရှိသည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် အသိချင်းအနေဖြင့်
ကား မူလဘူတသဘောအရ ခြားနားမှုဟူ၍ မရှိ။
အရိယာများ၏ အသိတွင် ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မရှိ၊ သတ္တဝါ
လည်း မရှိ၊ အားလုံး ရုပ်နှင့်နာမ်သာ ရှိလေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုအသိကို “အမှန်သိ” ဟူ၍သာ ဆိုရ
၏။ အမှန်သိဟူသည် ဝိဇ္ဇာသိပင် ဖြစ်၏။ နိုးကြားသိ
ပင် ဖြစ်၏။

အဝိဇ္ဇာသိထဲတွင် ကံကြမ္မာလည်း ပါ၏။
ကံကြမ္မာသည် အရေးကြီး၏။ ကံကြမ္မာဟူသည်
အဝိဇ္ဇာအပေါ်၌ အခြေခံပြီး အဝိဇ္ဇာ၏ သားသမီး
သဖွယ် ဖြစ်သော်လည်း သူ့နိယာမနှင့်သူတော့ မှန်
သည်ပင် ဖြစ်၏။ ကောင်းသော ကံကြမ္မာက ကောင်း
သော အကျိုးတရားကို ဖြစ်စေ၏။ မကောင်းသော
ကံကြမ္မာက မကောင်းသော အကျိုးတရားကို ဖြစ်စေ
၏။

ဤသည်မှာ နိယာမဖြစ်၏။ ဤနိယာမ
သည် အိပ်မက်လောက၌ ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိ။
နိုးကြားသော လောကသို့ ရောက်သောအခါမှသာ
ကံကြမ္မာဟူ၍ မရှိတော့ဘဲ ကြိယာအဖြစ်သာ ရှိတော့
၏။ ကံကြမ္မာဟူ၍ မရှိတော့လျှင် ကံကြမ္မာ၏ အကျိုး
ဟူ၍ပင် မရှိတော့ပါချေ။ သို့ရာတွင် အားကောင်း
သော ကံကြမ္မာအဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီးသော ကံကြမ္မာ
တို့ကား နိုးကြားဘဝသို့ ရောက်သည့်တိုင်အောင်ပင်
အရှိန် အဟုန်အနေဖြင့် အကျိုးပေးသေး၏။

လောက၌ ကောင်းသောလုပ်ငန်းကို လုပ်
တိုင်း ချမ်းသာသည်မဟုတ်၊ ဆင်းရဲသူများလည်း

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၄၁

ရှိကြ၏။ မကောင်းသော လုပ်ငန်းကို လုပ်သူတိုင်းလည်း ဆင်းရဲသည် မဟုတ်၊ ချမ်းသာ သူများလည်း ရှိကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ လိမ်ညာ ကောက်ကျစ်သူများက ထိပ်တန်း ရောက်နေသည်ကိုပင် တွေ့နိုင်၏။ ထိုအခါ ကံကြမ္မာ၏ နိယာမကို သံသယ ဝင်လာနိုင်လေ၏။ အမှန်အားဖြင့် ကံကြမ္မာ၏ နိယာမနှင့် ပတ်သက်၍ ယုံမှားစရာဟူ၍ ဘာမျှမရှိ။ အားလုံး အမှန်ချည်းသာ ဖြစ်၏။

ကံကြမ္မာ အကျိုးပေးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ အကြောင်းလေးချက် ရှိ၏။ အတိတ်ကံကြမ္မာလည်း ပါဝင်၏။ အတိတ်ကံကြမ္မာကို “အထည်ကိုယ် အကြောင်း” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ စားပွဲလုပ်သောအခါ သစ်သားသည် အကြောင်းတစ်ပါးဖြစ်၏။ ယင်း အကြောင်းကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် “ဥပါဒါန ကာကဏ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

ဉာဏ်နှင့် ဝီရိယဟူသော ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းလည်းလိုအပ်၏။ စားပွဲလုပ်သောအခါ လက်သမား ရှိမှဖြစ်၏။ လက်သမားကသာ သစ်သားကို စားပွဲအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် ပုံဖော်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဉာဏ်နှင့် ဝီရိယကို “ဗိသုကာအကြောင်း” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ယင်းကို ပါဠိဝေါဟာရ အားဖြင့် “နိမိတ္တ ကာရဏ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

ပုံစံအကြောင်းလည်း လိုအပ်၏။ စားပွဲလုပ်သောအခါ ပုံစံရှိမှ ဖြစ်၏။ ပုံစံမရှိလျှင် မဖြစ်။ ပုံစံသည်လည်း ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းပင် ဖြစ်၏။ ယင်းပုံစံအကြောင်းကို ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် “သမဝါယကာရဏ” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ သမဝါယကာရဏ ဟူသည်မှာ စိတ်ဓာတ်ပင် ဖြစ်၏။ အကျိုးကို တကယ်တမ်း ဖြစ်ပေါ်စေချင်သော စိတ်ဓာတ်ရှိဖို့လည်း လိုအပ်သည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏။

နောက်ဆုံးအကြောင်းကား တောင့်တမှု ဖြစ်၏။ တောင့်တမှုကို “ပတ္တနာ” ဟူ၍ ပါဠိ ဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်၏။ တောင့်တမှုသည်လည်း ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းပင် ဖြစ်၏။ တောင့်တမှုဟူသည် ဆန္ဒပင် ဖြစ်၏။ ဤအကြောင်းလေးပါး ပြည့်စုံမှလိုအပ်သော အကျိုးကိုရနိုင်၏။

ထို့ကြောင့် အကျိုးတရားတစ်ခု ရဖို့အတွက် အကြောင်းတရား လေးပါးကို လိုပါ၏။ အကြောင်းလေးပါးတွင် အတိတ်အကြောင်းက တစ်ပါးနှင့်၊ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းက သုံးပါးတို့ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်တွင် ဉာဏ်၊ ဝီရိယ၊ စိတ်နှင့် ဆန္ဒတို့ဖြင့် စိုက်ထုတ်ဖို့ကများစွာ အရေးကြီးပါ၏။

မကောင်းသော အကုသိုလ်လုပ်ငန်းဖြင့် ချမ်းသာရာ၌ အတိတ်အကြောင်းဖြစ်သော ကံကြမ္မာသည်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၄၃

လည်း ပြဋ္ဌာန်း၏။ အတိတ်က မကောင်းမှုဖြင့် ရအပ်သော အဓိပ္ပာယ်လဒ္ဓ ပစ္စည်းဝတ္ထုများဖြင့် အလှူဒါနကို များစွာပြုခဲ့သူအတွက် မကောင်းမှုဖြင့် ကောင်းကျိုး ချမ်းသာကို ပေးနိုင်၏။ ပဋ္ဌာန်း ဥပနိဿယ ပစ္စည်းခန်း၌ အကုသိုလ်ကလည်း ကုသိုလ်ကို ဥပနိဿယပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ကြောင်းကို ဖော်ပြထား၏။

ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းသုံးပါးသာ အားကောင်းမည် ဆိုပါလျှင် မကောင်းမှု အကုသိုလ် လုပ်ငန်းများဖြင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးနိုင်၏။ သို့ရာတွင် အဖကိုသတ်တိုင်း ဘုရင် မဖြစ်သည်ကိုလည်း နားလည်ရမည် ဖြစ်၏။ အဖကို သတ်ခြင်းအားဖြင့် ဘုရင် ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ ကွပ်မျက်ခံရသည်လည်းရှိ၏။ ဘုရင်ဖြစ်ခြင်းမှာ ရှေးအတိတ် ဘဝများက မကောင်းမှုဖြင့် ရအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုများဖြင့် ကောင်းမှုကုသိုလ်ပြုခဲ့ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းသုံးပါးကို ပိုင်နိုင်စွာ ဆောင် ရွက်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း ဖြစ်၏။ ကွပ်မျက်ခံရခြင်းမှာမူ အတိတ်အကြောင်းနှင့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းများ ချို့တဲ့သောကြောင့်ဖြစ်၏။

သမ္မာအာဇီဝဖြင့် ကောင်းစွာ အသက်မွေးမြူပါလျက် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရခြင်းမှာလည်း ရှေး

အတိတ်ဘဝက ကောင်းစွာရအပ်သော ဓမ္မိယလဒ္ဓ
 ပစ္စည်းများဖြင့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်လုပ်ငန်းများ
 ကို ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကမ္မ
 နိယာမသည် မှန်ပါ၏။ ကောင်းမှုကို လုပ်ပါက
 ကောင်းကျိုးကိုရ၍ မကောင်းမှုကို လုပ်ပါက
 မကောင်းကျိုးကိုရပါ၏။ ယုံမှားဖွယ် မရှိသင့်။

လူဟူသည်မှာ တစ်သားတည်း Homoge-
 neity မဟုတ်၊ အမျိုးမျိုးတို့၏ အစုအပေါင်း
 Hetrogeneity ဖြစ်၏။ လူ့ဘဝတွင် မရေမတွက်
 နိုင်သော ဓမ္မများ ပါဝင်၏။ ထိုဓမ္မများကား မိမိတို့
 သဘောကို မိမိတို့ ဆောင်ကြသည်သာ ဖြစ်၏။
 ထိုအခါ ဓမ္မများအချင်းချင်း လိုက်လျောညီထွေ
 ဖြစ်သည့်အခါလည်း ရှိ၏။ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဝိရောဓိ
 ဖြစ်သည့်အခါလည်း ရှိ၏။

ဘဝကို ဖွဲ့စည်းထားသော ထိုထိုဓမ္မများကို
 အချင်းချင်း ဝိရောဓိမဖြစ်စေဘဲ အဝိရောဓိ သဘော
 အရ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင်လုပ်ဖို့ လိုအပ်၏။
 ထိုအခါမှသာ အချင်းချင်း လိုက်လျောညီထွေနှင့်
 ကာရန်သင့် Harmony ဖြစ်ပေါ်မည်။

ဘဝကို ဖွဲ့စည်းထားသော ဓမ္မများအချင်းချင်း
 လိုက်လျောညီထွေနှင့် ကာရန်သင့် Harmony
 ဖြစ်သောအခါ စိတ်ကကြံစည်ခြင်းနှင့် နှုတ်က ပြော

ဆိုခြင်းတို့သည်လည်း ရှေ့နှင့်နောက် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ နှုတ်က ပြောဆိုခြင်းနှင့် ကိုယ်က ပြုမူခြင်းတို့သည်လည်း ရှေ့နှင့်နောက်၊ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်ပါက စိတ်က ကြံချင်ရာကို ကြံပြီး၊ နှုတ်ကလည်း ပြောချင်ရာကိုပြော၊ ကိုယ်ကလည်း လုပ်ချင်ရာကို လုပ်ပေလိမ့်မည်။

အမှန်အားဖြင့် ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် သုံးပါးတို့ တစ်ဖြောင့်တည်း ကျခြင်းသည်ပင် ကာရန်သင့် Harmony ဖြစ်သည် မည်ပါ၏။ ယင်းကို “ကိုယ်-နှုတ်တို့၏ ဖြောင့်မတ်ခြင်း-ဥဇ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် သုံးပါးတို့၏ ဖြောင့်မတ်ခြင်း-သုဟုဇ” ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုပါ၏။ သံဃာ့ဂုဏ်တော်၌ “ဥဇပွဋ္ဌိပွဇ္ဇော” ဟူသည်မှာ ကိုယ်-နှုတ်-စိတ် သုံးပါးကို “ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်သူ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။ ယင်းသို့ကျင့်ခြင်းသည် အရိယာတို့မှ ကျင့်နိုင်သော အကျင့်ဖြစ်၏။

ဘဝကိုဖွဲ့စည်းထားသော ဓမ္မတို့အချင်းချင်း လိုက်လျောညီထွေရှိပြီး အချင်းချင်း ကာရန်သင့် Harmony ဖြစ်နိုင်ပါစိမ့်သောငှာ ရှေးဦးစွာ သီလဝိသုဒ္ဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်အပ်၏။ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဟူသည်မှာ ကာယကံမှုနှင့် ဝစီကံမှုတို့ အချင်းချင်း

လိုက်လျောညီထွေရှိအောင် ပြုခြင်းပင် ဖြစ်၏။ လိုက်လျောညီထွေရှိလာသောအခါ ကာယဒုစရိုက်နှင့် ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ပေလိမ့်မည်။

ထို့နောက် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်အောင် အားထုတ်အပ်၏။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်သောအခါ ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှုနှင့် မနောကံမှုတို့ အချင်းချင်း လိုက်လျောညီထွေရှိ လာပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မနောဒုစရိုက်ပါ ကင်းဝေးလာမည်ဖြစ်၏။ ကံသုံးပါး ဖြူစင်လာမည် ဖြစ်၏။ ကံသုံးပါး ဖြူစင်လာသောအခါ မကောင်းမှုဟူသမျှကို မပြုခြင်း၊ ကောင်းမှုဟူသမျှကို ပြုခြင်းတို့ဖြင့် ဘဝကို တည်ဆောက်ပေလိမ့်မည်။

အမှန်အားဖြင့် မကောင်းမှုကို မပြုခြင်းနှင့် ကောင်းမှုကိုပြုခြင်းသည် ဘဝကို ဖွံ့ဖြိုးအောင် တည်ဆောက်ခြင်းသာဖြစ်၏။ ဘဝကို ဖွံ့ဖြိုးအောင် တည်ဆောက်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဒေသနာ တော်အရ ဒုက္ခကို တည်ဆောက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝတည်းဟူသော ဒုက္ခမှ ငြိမ်းအောင် မိမိ၏ စိတ်ကို ဖြူစင်အောင် ထားရာ၏။ မိမိ၏ စိတ်ကို ဖြူစင်အောင် ထားခြင်း ဟူသည်မှာ “မိမိ၏အတ္တ” ကို ချုပ်ငြိမ်းအောင် ဝိပဿနာ ရှုခြင်းပင်ဖြစ်၏။ “မိမိ၏အတ္တ” ချုပ်ငြိမ်း သွားလျှင် မကောင်းမှု ဟူသည်လည်း မရှိတော့၊ ကောင်းမှုဟူသည်လည်း မရှိတော့၊ ယင်း

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၄၇

ကိုပင် “ကုသလာ ကုသကံ ဖောံ - ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်ကို ပယ်ခြင်း” ဟူ၍ ဆိုပါ၏။

အမှန်အားဖြင့် အကုသိုလ်ကား ဘဝကို သံကြိုးဖြင့် ချုပ်နှောင်၏။ ကုသိုလ်ကား ဘဝကို ရွှေကြိုးဖြင့် ချုပ်နှောင်၏။ ချုပ်နှောင်ခြင်းကတော့ အတူတူ၊ သံကြိုးနှင့် ရွှေကြိုးသာ ခြားနားလေ၏။ ချုပ်နှောင်ခြင်း ဟူသမျှမှ လွတ်မြောက်အောင် အား ထုတ်ရေးအတွက် လောက၌ **“ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း”** ဖြစ်ပါ၏။

(မထိစာတ ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်းအတွဲ ၁၊ အမှတ် ၃၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၅)

ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း (၄)

ဝါဒရေးရာများတွင် ကြိယဝါဒများလည်း ရှိ၏။ အကြိယဝါဒများလည်း ရှိ၏။ အညာဏ ဝါဒများလည်းရှိ၏။ ဝိနယ ဝါဒလည်း ရှိ၏။ ဤဝါဒ လေးမျိုးသည် ဗုဒ္ဓနှင့် ခေတ်ပြိုင်ထွန်းကားခဲ့သော ဝါဒများ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ဒဿန သမိုင်းဆရာများက ဆိုကြသည်။

ထိုဝါဒလေးမျိုးတွင် ကြိယဝါဒသည် မဟာဝီရ၏ ဝါဒဖြစ်၏။ မဟာဝီရဟူသည် နိဂဏ္ဌနာဋ ပုတ္တပင် ဖြစ်၏။ ကြိယဝါဒအရ ကောင်းမှုကို လုပ်လျှင် ကောင်းကျိုးကိုရ၏။ မကောင်းမှုကိုလုပ်လျှင် မကောင်းကျိုးကိုရ၏။ အပြောင်းအလဲဟူ၍ မရှိ။ ဤအယူဝါဒမှာ မှန်သလိုလို ရှိသော်လည်း တကယ်တမ်းအားဖြင့်မူ မမှန်။

ပဋ္ဌာန်းဥပနိဿယ ပစ္စည်းခန်း၌ အကုသိုလ်ကလည်း ကုသိုလ်ကို ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ ကုသိုလ်

ကလည်း အကုသိုလ်ကို ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ အကုသိုလ်က ကုသိုလ်ကို ကျေးဇူးပြုသောအခါ ကောင်းကျိုးကို ရ၏။ ကုသိုလ်က အကုသိုလ်ကို ကျေးဇူးပြုသောအခါ မကောင်းကျိုးကို ရ၏။ ဤသဘောကို နားလည်လိုလျှင် ကံတို့၏ ဥပတ္တမ္ဘက သတ္တိနှင့် နေကသတ္တိတို့ကို နားလည်မှ ဖြစ်၏။

မဟာဝီရကား အတ္တရူထောင့်မှ ကြည့်သောအခါ ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်တို့၏ နေကသတ္တိကိုသာ နားလည်၏။ ဥပတ္တမ္ဘက သတ္တိကို နားမလည်။ ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိနှင့် နေကသတ္တိတို့ကို နားလည်ဖို့ ဆိုသည်မှာလည်း အနတ္တရူထောင့်မှ ကြည့်သောအခါမှသာ နားလည်နိုင်၏။

အကြံဉာဏ်ဝါဒ ဟူသည်မှာ အဓိတကေသကမ္မလ၏ ဝါဒဖြစ်၏။ လောကာယတိက ဝါဒဟူ၍လည်းဆို၏။ စာရိဝကဂိုဏ်း၏ အယူပင် ဖြစ်၏။ ဤဝါဒအရ လောက၌ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုဟူ၍ တကယ်တမ်း ရှိသည်မဟုတ်။ ဉာဏ်နှင့် ဝီရိယသာ ရှိ၏။ ကံဟူသည်မရှိ။ ဉာဏ်ကလည်း ကောင်းမည်၊ ဝီရိယလည်း ရှိမည်ဆိုလျှင် လောက၌ လိုချင်သည်ကို ရ၏။ လိုချင်သည်ကို ရသည်ဆိုပါလျှင် လောက၌ မကောင်းမှုဟူ၍ မရှိမှဖြစ်၏။

အညာဏဝါဒ ဟူသည်မှာ သဗ္ဗယဗေလဌ

ပုတ္တ၏ ဝါဒဖြစ်၏။ ယင်းကို အမရာဝိက္ခေပဝါဒ ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ သဗ္ဗယဗေလဋ္ဌပုတ္တသည် ဝါဒ ရေးရာ သမိုင်း၌ သူ၏ဝါဒကို အပြည့်စုံဆုံးဖြစ်အောင် တီထွင်ခြင်းဖြစ်၏။ သူသည် အမြဲရှိဝါဒ၌ သက်ဝင် ယုံကြည်ကြသူ ဥပနိသျှဒ် ပညာရှင်များကိုလည်း တွေ့ဖူး၏။ အမြဲမရှိဝါဒ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူ ဗုဒ္ဓဝါဒီများကိုလည်း တွေ့ဖူး၏။ အချို့ အမြဲရှိ၊ အချို့ အမြဲမရှိ ဝါဒ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသူ နိဂဏ္ဌနာဋ ပုတ္တ ဝါဒီများကိုလည်း တွေ့ဖူး၏။

ယင်း ဝါဒသုံးမျိုးလုံးထက် ပို၍ပြည့်စုံသော ဝါဒတစ်ရပ်ကို သဗ္ဗယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တက တည်ထောင် လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သူ၏ဝါဒမှာ စတုတ္ထ ဝါဒအဖြစ် ထင်ရှား၏။ သူ၏ ဝါဒအရ-

- (က) အမြဲရှိသည်ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်၊
- (ခ) အမြဲမရှိဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်၊
- (ဂ) အချို့ အမြဲရှိ၊ အချို့ အမြဲမရှိ ဟူ၍ လည်း မဆိုနိုင်၊
- (ဃ) ဘာမျှ မရှိဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်၊
- (င) ဘာမျှ မရှိသည်မဟုတ် ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်-

ဟူ၍ ဖြစ်၏။

သဗ္ဗယဗေလဋ္ဌပုတ္တသည် သစ္စာတရားနှင့်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၅၁

ပတ်သက်၍ ရှုထောင့်ငါးမျိုးဖြင့် တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် တက္ကသိုလ်ရ နယ်ပယ်၌ သစ္စာ တရားဟူသည် သူ့ရှုထောင့်နှင့်သူ ယုတ္တိကို ပြနိုင် သည်သာ ဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍လည်း ငြင်းခုံ၍ မဆုံးနိုင် သော အမျိုးမျိုးသော အမှန်များသည် လောက၌ ရှိနေခြင်း ဖြစ်၏။

နောက်ဝါဒမှာ ဝိနယဝါဒဖြစ်၏။ ဝိနယဝါဒ ကို လက်ခံယုံကြည်ကြသူတို့ကား များကြ၏။ ဝိနယ ဝါဒအရ သူတော်စင်တို့သည် မိမိတို့၏ အကျင့်သီလ နှင့် အကျင့်ပဋိပတ်တို့၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသည် သာ ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ ယုံကြည်သက်ဝင်ရာ ၌ လမ်းစဉ်အဖြစ် ယုံကြည်လျှင် အရေးမကြီးသော် လည်း၊ ပန်းတိုင်အဖြစ် ယုံကြည်လျှင်ကား သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ သဘောကို သက်ဝင်တတ်၏။

မြတ်စွာဘုရားကလည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပင် ပန်းတိုင်အဖြစ် သိမ်းပိုက်ပါက ဥပါဒါန်သဘော သက်ရောက်၍ “ဖောင်” အဖြစ် သတ်မှတ်ပါက ကူးမြောက်ရာသာ ဖြစ်၏။ ဥပါဒါန် မဖြစ်။ “ပန်း တိုင်” အဖြစ် သိမ်းပိုက်လျှင် ဖက်တွယ်ထားတတ်၏။ ကူးမြောက်ရာ “ဖောင်” အဖြစ် သတ်မှတ်လျှင် ဖက်တွယ် မထားတတ်။ စွန့်ချိန်ကျလျှင် စွန့်ပစ်ဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာနှင့် ပတ်သက်သော ဝိနယဝါဒ ဟူသည်မှာလည်း သူတော်စင်များက လိုက်နာကျင့်သုံးကြသော ဝါဒဖြစ်သော်လည်း သီလဗ္ဗယပရမာသ သဘော သက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် ခေတ်ပြိုင်ဝါဒ တစ်မျိုးအဖြစ်သာ သမိုင်း၌ ထင်ရှား၏။

အဆိုပါ ဝါဒလေးရပ်ကို ချေဖျက်ရန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရားသည် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ခြောက်နှစ်တာ ကာလပတ်လုံး ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့သော်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားကို တွေ့မြင်ခြင်း မရှိခဲ့။ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်ထက်သို့ ရောက်တော်မူသည့် ည၌၌သာ ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿယိဉာဏ်နှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တို့ကို ရတော်မူပြီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားကို တွေ့မြင်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ လောကတွင် သတ္တလောကသည်သာ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားကို သတ္တလောကအတွက် ရှာဖွေတွေ့ရှိခြင်းဖြစ်၏။ သတ္တလောကတွင် ဗြဟ္မာလည်းပါ၏။ နတ်လည်းပါ၏။ လူလည်းပါ၏။ တိရစ္ဆာန်များကည်း ပါ၏။ ဗြဟ္မာ-နတ်-လူ တိရစ္ဆာန်တို့သည်ကား အသွင်သဏ္ဌာန်များ ဖြစ်ကြ၏။ အသွင်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၅၃

သဏ္ဌာန်များ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် အရေအတွက် အရ အနန္တပင်ဖြစ်၏။ အနှစ်သာရအားဖြင့်မူ မများ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရား (၁၂) ပါးသာ ရှိလေ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒတရားကိုပင် အနုလောမနည်း အရ သတ္တလောကဖြစ်ပေါ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ကောင်း၊ ပဋိလောမနည်းအရ သတ္တလောက ချုပ်ပျက်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထား၏။ မချုပ်ပျက်မီ ကာလအတွင်း သံသရာလည်ပတ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍လည်း ပြ၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရားတော်အရ သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်၊ အကြောင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။

အကြောင်းဆိုရာ၌လည်း ထိုထိုဒဿနများ ၏ အဆိုအရ ဖန်ဆင်းရှင်က ဖန်ဆင်းခြင်းကြောင့်လည်းမဟုတ်။ သင်္ချာဒဿန၏ အဆိုအရ အဏုမြူနှင့် ပရမာဏုမြူတို့ကြောင့်လည်း မဟုတ်။ ဝေဒန္တဒဿန၏ အဆိုအရ ဗြဟ္မာ သို့မဟုတ် အာတမာန်ကြောင့်လည်း မဟုတ်။ အာဇီဝက ဒဿနာ၏ အဆိုအရ မူလသတ်မှတ်ချက် နိယတိကြောင့်လည်း မဟုတ်။ အမှန်အားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရား (၁၂) ပါးတို့ကြောင့်သာဖြစ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရားတော်အရ သတ္တဝါဟူ

သည် အမြဲရှိနေသည်လည်း မဟုတ်။ အမြဲရှိနေသည် ဆိုလျှင် သဿတဝါဒ၌ ဝင်၏။ သဿတဝါဒကား အစွန်းရောက်ဝါဒ ဖြစ်၏။ သေလျှင် ပြီးပြတ်သွား သည်လည်း မဟုတ်။ ပြီးပြတ်သွားသည် ဆိုလျှင် ဥစ္ဆေဒဝါဒ၌ ဝင်၏။ ဥစ္ဆေဒဝါဒသည်လည်း အစွန်း ရောက်ဝါဒပင် ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် အကြောင်းအကျိုးတို့၏ ဖြစ် စဉ်အရ သတ္တဝါဟူသည် အမြဲတစေ ခဏတိုင်း ခဏ တိုင်း ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲ၍သာ နေလေ၏။ ဤအမြင်သည်သာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင် ဖြစ်၏။ ထို့ ကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမြင်အရ ကြည့်ပါလျှင် ငါသည် ဖြစ်ခဲ့သည် ဟူ၍လည်း မမြင်၊ ငါသည် ဖြစ်ဆဲ ဟူ၍လည်း မမြင်၊ ငါသည် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟူ၍လည်း မမြင်၊ ငါနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ္တံ့ ဟူသည်တို့ကား အတ္တကိုအခြေခံ၍ တွေးခေါ်ထား ခြင်းများသာ ဖြစ်ကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် သတ္တဝါ ဟူ၍ပင် မရှိ။

အမှန်အားဖြင့် ပဋိစသမုပ္ပါဒ တရားများကို ခန္ဓာဟူ၍လည်း ဆိုရ၏။ ခန္ဓာဟူ၍ ဆိုရလျှင် ယင်း ခန္ဓာတို့သည် အမြဲတစေ ဖြစ်နေကြ၏။ တည်နေကြ ၏။ ပျက်နေကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံမျှ ရပ်နားသည် ဟူ၍ မရှိ။ ဖြစ်လိုက်၊ တည်လိုက်၊ ပျက်လိုက်ဖြင့်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၅၅

နိဗ္ဗာန်မရမီ ကာလအတွင်း မြစ်ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ တသွင်သွင် ဖြစ်နေသည်သာ ဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်လျှင် အခိုင်အမာ အတ္တဟူ၍ မရှိသည် သာဖြစ်၏။ အခိုင်အမာ အတ္တဟူ၍မရှိလျှင် ငါဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ငါ့ဥစ္စာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ငါ၏ အတ္တဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ငါ့ဥစ္စာဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုနိုင်စရာ ဘာမျှမရှိတော့။ ထို့ကြောင့် တွယ်တာစရာ ဟူ၍လည်း မရှိ။ မက်မောစရာ ဟူ၍ လည်း မရှိ။ ထိုသို့ တွယ်တာမှု မရှိခြင်းသည်ပင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိလောမအရ နိဗ္ဗာန်ကိုရခြင်း မည်ပါ ၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်၌ ကမ္မသဘော သည် များစွာအရေးကြီး၏။ ကောင်းသော ကုသိုလ် ကံသည် ကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။ မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံသည် မကောင်းကျိုးကို ဖြစ်စေ၏။ ကံ၏သဘောကို ဗြဟ္မာဏတို့ကလည်း လက်ခံသည် ပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ဗြဟ္မာဏတို့က ကံကို လက်ခံ ရာ၌ အတ္တအပေါ် အခြေခံ၍ လက်ခံခြင်း ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့ကမူ ကံကိုလက်ခံရာ၌ အနတ္တအပေါ် အခြေခံ၍ လက်ခံခြင်း ဖြစ်၏။

အတ္တအပေါ် အခြေခံ၍ ကံကို လက်ခံသော အခါ “ယောကဇရာတိ၊ သော ပဋိသံဝေဒယတိ-

ပြုလုပ်သူသည်ပင် ကောင်းမှု၏ အကျိုးနှင့် မကောင်းမှု အကျိုးကို ခံစားရ၏” ဟူ၍ ယူ၏။

ဤအယူကား ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံ၌ လက်ခံယုံကြည်ကြသော အယူဖြစ်၏။ ဤအယူအရ ဆိုလျှင် အတ္တကို အမြဲရှိတရားအနေဖြင့် လက်ခံ ယုံကြည်ရာ ရောက်၏။ ဗြဟ္မာဏအယူလည်း ဖြစ်၏။ အဿတအယူလည်း ဖြစ်၏။

နောက်အယူတစ်မျိုး ရှိသေး၏။ “အညောကရောတိ၊ အညော ပဋိသံဝေဒယတိ-ပြုလုပ်သူက တခြား၊ ခံစားသူကတခြား” ဟူသော အယူဖြစ်၏။ ကံပြုလုပ်စဉ်က ခန္ဓာတို့သည် ချုပ်သွားပြီး ဖြစ်၏။ ကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးနှင့် မကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးကို ခံစားချိန်၌ ခန္ဓာကား အသစ်ဖြစ်သော ခန္ဓာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပြုလုပ်သူက တခြား၊ ခံစားသူက တခြား ဖြစ်သည်ဟု ယူ၏။ ဤအယူသည်လည်း ဗြဟ္မာဏအယူတစ်မျိုးပင် ဖြစ်၏။ ဥစ္ဆေဒအယူ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒကား အဿတလည်း မဟုတ်၊ ဥစ္ဆေဒလည်း မဟုတ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ခန္ဓာတို့သည် အမြဲတစေ ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေကြသည် မှန်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေကြသည် မှန်သော်လည်း အကြောင်းအကျိုး နိယာမအရ ဖြစ်ပျက် ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေကြခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၅၇

ထို့ကြောင့် သဿတဝါဒအရ တစ်ဦးတည်း ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်။ ဥစ္ဆေဒဝါဒအရ သတ်သတ်စီ ဟူ၍လည်း မဆိုနိုင်။ ဤသဘောကို ပဲ့တင်သံ ဥပမာ ဖြင့် ပြလေ့ရှိပါ၏။ ဤသို့ တစ်ဦးတည်းလည်း မဟုတ်၊ သတ်သတ်စီလည်း မဟုတ်ဟူ၍ မြင်မှသာ “မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါအမြင်” ဟူ၍ ဆိုရ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ကမ္မသဘောကို စဉ်းစားသော အခါ အမြဲတမ်း ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေသော ခဏိကသဘောနှင့် ယှဉ်၍လည်း စဉ်းစားရ၏။ အကြောင်း အကျိုးတို့၏ ဖြစ်စဉ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ သဘောနှင့်လည်း ယှဉ်၍ စဉ်းစားရ၏။ ကမ္မသဘော ချည်းသက်သက် စဉ်းစား၍မရ။ ကမ္မသဘော ချည်းသက်သက် စဉ်းစားလျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒအရ စဉ်းစားခြင်း မဟုတ်၊ ပြာဟွာဏဝါဒအရ စဉ်းစားခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ပြာဟွာဏဝါဒက ကမ္မသဘောကို စဉ်းစား သောအခါ အမြဲတမ်းရှိနေသော အတ္တကို အခြေခံ၍ စဉ်းစား၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒက ကမ္မသဘောကို စဉ်းစားသော အခါ အမြဲတမ်း ဖြစ်ပျက်ပြုပြင် ပြောင်းလဲနေသော အနတ္တကို အခြေခံ၍ စဉ်းစား၏။

ပြဟွာဏဝါဒကလည်း ကံကို ယုံကြည်၏။ လက်ခံ၏။ ဗုဒ္ဓဝါဒကလည်း ကံကို ယုံကြည်၏။

လက်ခံ၏။ သို့ရာတွင် အချင်းချင်း ယုံကြည်ပုံချင်း
မတူ၊ လက်ခံပုံချင်းမတူ။ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ကံကို ပုံသေ
မှတ်ယူထားခြင်း မရှိ။ အထောက်အပံ့ ပေးရုံသာ
ပေးနိုင်သော အဆင့်လည်းရှိ၏။ တိုက်ရိုက် အကျိုး
ပေးသော အဆင့်လည်း ရှိ၏။

အထောက်အပံ့ ပေးရာတွင် ကောင်းသော
ကုသိုလ်ကံကလည်း မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံ
ကို အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်၏။ ကောင်းသော ကုသိုလ်
ကံက မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံကို အထောက်
အပံ့ ပေးသောအခါ ကောင်းရောင်းကောင်းဝယ် လုပ်
ကိုင်စားသောက်ပါလျက် ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း သဘော
ကို ပြ၏။ မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံကလည်း
ကောင်းသော ကုသိုလ်ကံကို အထောက်အပံ့ ပေးနိုင်
၏။ မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံက ကောင်းသော
ကုသိုလ်ကံကို အထောက်အပံ့ ပေးသောအခါ
မကောင်းမှု ဒုစရိုက်လုပ်ငန်းများဖြင့် ကြီးပွား ချမ်း
သာခြင်း သဘောကို ပြ၏။

တိုက်ရိုက် အကျိုးပေးသော အဆင့်တွင်မူ
ကောင်းသော ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုးကိုပေး၍
မကောင်းသော အကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးကို
ပေး၏။ ဤသည်မှာ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ နားလည်ရသော
ကမ္မနိယာမတို့ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၅၉

အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ပြာဟ္မဏဝါဒများ
ရောနှောပါဝင်တတ်လေရာ ဝါဒနှစ်ရပ်တို့၏ ခြားနား
ချက်ကို နားလည်အောင် လေ့လာအပ်ပါ၏။ သို့
မဟုတ်ပါက ဗုဒ္ဓဝါဒ အယောင်ဆောင်သော ပြာဟ္မဏ
ဝါဒနှင့် တိုးပေလိမ့်မည်။

(မဏိဇောတ ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်း၊အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၄၊
ဖေဖော်ဝါရီ ၁၉၉၅)

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း (၁)

မြတ်စွာဘုရား လောက၌ ပွင့်တော်မူသော အချိန် ကား ဘီစီ ၆ ရာစု ဖြစ်၏။ ဘီစီ ၆ ရာစုကား ထူးခြားသော ရာစုနှစ်ဖြစ်၏။ အသိဉာဏ် နယ်ပယ်၌ ကလေးဘဝမှ လူကြီးဘဝသို့ ကူးပြောင်းသော ရာစု နှစ်ဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။ ဘီစီ ၆ ရာစု ရောက်မှသာ ကမ္ဘာ၌ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းသော ပညာရှင်များ ပေါ်ပေါက်လာကြခြင်း ဖြစ်၏။

ထိုအလျင်ကမူ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းသော ပညာရှင်များသည် ကမ္ဘာ့သမိုင်း၌ ပေါ်ပေါက် လာခြင်း မရှိသေးချေ။ ထို့ကြောင့် ဘီစီ ၆ ရာစုကို အသိဉာဏ်နယ်ပယ်၌ ကလေးဘဝမှ လူကြီးဘဝသို့ ကူးပြောင်းသော ရာစုနှစ်အဖြစ် ကမ္ဘာ့ သမိုင်းပညာ ရှင်များက ဆိုကြခြင်းဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၆၁

ဘီစီ ၆ ရာစု၌ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ ပါရှား၊
 ဂရိတို့၌ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော ပညာရှင်ကြီးများ
 ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါ၏။ ထိုပညာရှင်များအနက် အိန္ဒိယ
 ၌ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပညာရှင်များကို ဆိုရပါလျှင်
 မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူချိန်၌ မဟာဝီရ စသော
 ဂိုဏ်းဆရာကြီး ၆ ဦးတို့နှင့် ပရိပိုင်များသည် ထင်
 ရှားသော ပညာရှင်များ ဖြစ်ကြ၏။

သူတို့သည် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေနေကြသူ
 များလည်း ဖြစ်ကြ၏။ သူတို့၏ ဝါဒအမျိုးမျိုးကို
 ဖြန့်နေကြသူများလည်း ဖြစ်ကြ၏။ တွေးခေါ် မြော်
 မြင်မှုများသည် သူတို့၏ ရင်တွင်း၌ ဂယက်ထ
 နေကြ၏။ သစ္စာတရားနှင့် ပတ်သက်၍ သိလိုစိတ်
 များသည်လည်း သူတို့၏ ရင်တွင်း၌ ပြင်းပြနေကြ
 ၏။ အမှန်အားဖြင့် သူတို့သိလိုသော ပြဿနာ
 များမှာ—

တမလွန်လောကဟူသည်
 ရှိလေသလား၊ မရှိဘူးလား။
 သေပြီးနောက် သတ္တဝါဟူသည်
 ဖြစ်လေသလား၊ မဖြစ်တော့ဘူးလား။
 ကံ၏ အကျိုးတရားဟူသည်
 ရှိလေသလား၊ မရှိဘူးလား။
 ဟူသော ပြဿနာများပင် ဖြစ်၏။ ထို ပြဿ

နာများ၏ အဖြေကို သူတို့သည် တိတိကျကျ သိချင်ကြ၏။

အမှန်အားဖြင့် သူတို့သည် အသိဉာဏ်ကို မရသောကြောင့် ထိုပြဿနာများ၏ အဖြေကို တိတိကျကျ မသိနိုင်ခြင်း ဖြစ်၏။ အကယ်၍သာ သူတို့သည် ပညာရှင်များ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် အသိဉာဏ်ကိုသာ ရထားမည်ဆိုပါက ထိုပြဿနာများသည် ခဲယဉ်းသော ပြဿနာများ မဟုတ်ကြ။ အလွယ်တကူပင် ထိုပြဿနာများ၏ အဖြေကို သိနိုင်ကြမည် ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် သူတို့ကား သန္နိဋ္ဌိက အနေဖြင့် တရားများကို သိသူများ မဟုတ်ကြဘဲ၊ တွေးခေါ် မြော်မြင်မှု တက္ကာဝစရ အနေဖြင့်သာ တရားများကို သိကြသူများသာ ဖြစ်ကြပါပေ၏။ ထို့ကြောင့်သာ သူတို့သည် ထိုပြဿနာများ၏ အဖြေကို တွေးခေါ် မြော်မြင်သည့်နည်းဖြင့် သိလိုကြခြင်းဖြစ်၏။

ထိုခေတ် အတွေးအခေါ် မြော်မြင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်း ရှိ၏။ ထို ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းအနက် တစ်ခုသောဂိုဏ်းမှာ သမဏဂိုဏ်းဖြစ်၍၊ အခြားသောဂိုဏ်းမှာ ဗြာဟ္မဏဂိုဏ်း ဖြစ်၏။ သမဏ ဂိုဏ်းဆိုသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော သမဏ ဂိုဏ်းမျိုး

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၆၃

မဟုတ်တတ်သေး။ ရှေးဦး သမဏဂိုဏ်းသာ ဖြစ်
၏။

ထိုဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းတွင် သမဏဂိုဏ်းက ဝေဒ
ကို မယုံကြည်။ အကျင့်တပကိုသာ ယုံကြည်၏။
ဝေဒကို မယုံကြည်သောအခါ ဝေဒ၏ အဆိုအမိန့်
အရ ယဇ်ပူဇော်မှုကိုလည်း မယုံကြည်တော့။ ယဇ်
ပူဇော်ခြင်းအားဖြင့် ဘာမျှအကျိုးမရှိ၊ အကျိုးရှိသည်
ဆိုလျှင်လည်း မဖြစ်စလောက် အကျိုးသာ ရှိသည်ဟု
ယုံကြည်၏။ တကယ်တမ်း သစ္စာတရားကို ရှာဖွေ
မည်ဆိုပါလျှင် တပအကျင့်ဖြင့် ရှာဖွေမှသာ သစ္စာ
တရားကို တွေ့နိုင်သည်ဟု သမဏဂိုဏ်းက ဆို၏။

ဗြာဟ္မဂိုဏ်းကမူ ဝေဒကို ယုံကြည်၏။
ဝေဒကို ယုံကြည်သောအခါ ဝေဒ၏ အဆိုအမိန့်
အရ ယဇ်ပူဇော်မှုကိုလည်း ယုံကြည်လေတော့၏။
အရာရာကို ယဇ်ကဖန်တီး၏။ စီးပွားဥစ္စာ ဖြစ်ထွန်း
ချင်လျှင်လည်း ယဇ်ပူဇော်ရ၏။ ယဇ်ပူဇော်မှ စီးပွား
ဥစ္စာဖြစ်ထွန်း၏။ အသက်အန္တရာယ် မကျရောက်
စေချင်လျှင်လည်း ယဇ်ပူဇော်ရ၏။ ယဇ်ပူဇော်မှ
အသက်အန္တရာယ် ကွယ်ပျောက်၏။ အဆုံးစွန်အား
ဖြင့် ဆိုရလျှင် နတ်ပြည်သို့ ရောက်ချင်လျှင်ပင် ယဇ်
ကို ပူဇော်ရ၏။ ယဇ်ပူဇော်မှ နတ်ပြည်သို့ ရောက်
နိုင်၏။

သို့ရာတွင် ယဇ်ကား တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်။ သူ့အကျိုးနှင့် သူ့ယဇ်ဖြစ်၏။ အကျိုးအမျိုးမျိုး ရှိသည့်အလျောက် ယဇ်လည်း အမျိုးမျိုးရှိ၏။ ယဇ် ပူဇော်ရာတွင် မှန်မှန်ကန်ကန် ပူဇော်တတ်ဖို့လို၏။ ယဇ်ပူဇော်မှားလျှင် အကျိုးကို လိုချင်သည့်အတိုင်း မရသည့်အပြင် အပြစ်ပင် ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ယဇ်ပူဇော်နည်းကို စနစ်တကျ တတ်ဖို့လို၏။ စနစ် တကျ တတ်အောင်လည်း နှစ်ပေါင်းများစွာ သင်ယူရ ၏။

သမဏနှင့် ပြာဟွဏတို့တွင်လည်း နောက် ပိုင်း ဒဿနပညာရှင်တို့၏ ခွဲခြားမှုအရ “အတ္ထိက နှင့် နတ္ထိက” ဟူ၍ အုပ်စုနှစ်ခုရှိပြန်၏။ အစပထမ ၌ အတ္ထိက၏ အနက်မှ ဖန်ဆင်းရှင်ကို ယုံကြည်သူ များဟူ၍ ဖြစ်ပြီး နတ္ထိက၏ အနက်မှာ ဖန်ဆင်းရှင် ကို မယုံကြည်သူများဟူ၍ ဖြစ်၏။ နောက်ပိုင်း ပါဏိနီ သဒ္ဒါဆရာကြီးခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ -

“နတ္ထိ ပရလောကော ယဿ သော” ဟူ၍ ဝိဂြိုဟ်ဆိုပြီး “နတ္ထိက ဟူသည်မှာ တမလွန်ကို မယုံ ကြည်သူ” ဟူ၍ အနက်ဖွင့်၏။ ထိုနှင့် ဆန့်ကျင် ဘက်အားဖြင့် “အတ္ထိက ဟူသည်မှာ တမလွန်ကို ယုံကြည်သူ” ဟူ၍ ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် သမဏနှင့် ပြာဟွဏတို့တွင်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၆၅

ဗြဟ္မဏတို့မှာ ဖန်ဆင်းရှင်ကိုလည်း ယုံကြည်ကြ၏။ တမလွန်ကိုလည်း ယုံကြည်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မဏတို့သည် အတ္တိကအုပ်စုများ ဖြစ်ကြ၏။ သမဏတို့တွင်သာ အချို့က ဖန်ဆင်းရှင်ကို မယုံကြည်သော်လည်း တမလွန်ကိုမူ ယုံကြည်ကြသူများလည်း ရှိ၏။ မယုံကြည်သူများလည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သမဏတို့သည် အတ္တိကအုပ်စုလည်း ဟုတ်၏။ နတ္တိကအုပ်စုလည်း ဟုတ်၏။ နှစ်မျိုးလုံး ဟုတ်ကြ၏။ ဤသို့ ဒဿနပညာရှင်များက ဆိုကြ၏။

သမဏနှင့် ဗြဟ္မဏတို့သည် ယဉ်ကျေးမှုအားဖြင့် တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦးက လွှမ်းမိုးကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် သမဏတို့သည် သံသရာလွန် ချမ်းသာကို ရှာဖွေကြ၍ ဗြဟ္မဏတို့သည် သံသရာချမ်းသာကို ရှာဖွေကြ၏။ ဗြဟ္မဏတို့သည် အိမ်ရာထောင်သူများ ဖြစ်ကြ၍ သမဏတို့သည် အိမ်ရာမထောင်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ သူတို့သည် အချင်းချင်း ရန်လိုကြ၏။ သူတို့၏ ရန်လိုမှုကား ကမ္ဘာ့ရန်လိုမှုများ ဖြစ်ကြ၏။ မငြိမ်းနိုင်သော ရန်လိုမှုများ ဖြစ်ကြ၏။

သမဏတို့သည် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေရာတွင် အထီးတည်း ရှာဖွေသည် မဟုတ်။ ဆရာနှင့် ရှာဖွေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ဆရာ၏ သြဝါဒကို ခံယူကာ

ဂိုဏ်းနှင့် နေထိုင်ကြ၏။ ပြာဟွဏတို့ကား ဂိုဏ်းနှင့် နေထိုင်ကြသည် မဟုတ်။ အထီးတည်း နေထိုင်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ ပြာဟွဏတို့သည် ဝေဒကျမ်းများအရ ယဇ်၏ ပဓာနကျမှုကိုအစ ပထမ၌ လက်ခံကြ၏။ ယဇ်ကို ပူဇော်တတ်အောင် အားထုတ်ကြ၏။ ယဇ်ကို ပူဇော်တတ်အောင် အားထုတ်ခြင်းဟူသည်မှာ ဝေဒကျမ်းဂန်များကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့လာခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ယဇ်ကို အဓိကထားခြင်းကို “ကမ္မကဏ္ဍကို အဓိကထားခြင်း” ဟူ၍ ဆို၏။ ကမ္မကဏ္ဍတွင် မန္တ ဇေဒါန၊ ဟောမ၊ မင်္ဂလတို့သည် အရေးကြီးကြ၏။ ထိုတွင် မန္တဟူသည်မှာ မန္တန်ရွတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဟောမဟူသည်မှာ တစ်ခုခုဖြင့် ပူဇော်ခြင်း ဖြစ်၏။ မင်္ဂလဟူသည်မှာ မင်္ဂလာယူခြင်း ဖြစ်၏။

ပြာဟွဏတို့သည် အစပထမ၌ ဝေဒကို မြတ်နိုး၏။ ဝေဒကို အထင်ကြီး၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒကို အပတ်တကုတ် လေ့လာကြ၏။ ထိုအခါ ပရိသတ်က ပြာဟွဏတို့အပေါ် ကြည်ညို၏။ နောက်ပိုင်း၌ သူတို့သည် ဝေဒထက် ဝေဒ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖော်ဆောင်နိုင်မှုအပေါ် ကိုးစားလွန်းလာ၏။

အမှန်အားဖြင့် သူတို့သည် ဝေဒဆိုင်ရာ ယဇ်များကို ပူဇော်ရာ၌ မည်သူကပူဇော်မှ အကျိုးအာနိ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၆၇

သင်ကိုရ၍၊ မည်သူက ပူဇော်လျှင် အကျိုးအာနိသင်
ကို မရဟူ၍ အယူရှိလာ၏။ ထိုအခါ ဘဝင်မြင့်
ရောဂါသည် ပြာဟွဏတို့၌ စွဲကပ်လာ၏။ ဝေဒ
ထက် မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးလာ၏။

ထိုစဉ်အခါက ပုရောဟိတ်များသည် လူသား
စင်စစ်က “ဒေဝတာ” များဖြစ်သွားကြ၏။ ထိုအခါ
အတော်အတန် စဉ်းစားနိုင်စွမ်း ရှိသူများသည် ပြာဟွဏ
များအပေါ် စိတ်ပျက်လာကြ၏။ ဤသည်မှာ
ပြာဟွဏ ဝါဒအပေါ် ဗုဒ္ဓဝါဒက ချိုးဖောက် နိုင်ခြင်း
၏ အကြောင်းတစ်ကြောင်း ဖြစ်၏။

အဟိံသာ တရားကို ပြဟွဏများက ယုံ
ကြည်ကြ၏။ ယနေ့တိုင်အောင်ပင် အိန္ဒိယ၌ မဟတ္တမ
ဂန္ဓီ၏ အဟိံသာဝါဒကို လက်ခံကျင့်သုံးကြဆဲ
ပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုခေတ် အယူအဆ အရ
ဝေဒကျမ်း အဆိုအမိန့်အတိုင်း ယဇ်ပူဇော်ခြင်း ဖြစ်ပါ
က တိရစ္ဆာန်များကိုဖြစ်စေ၊ လူကိုဖြစ်စေ အသေ
သတ်၍ ပူဇော်စေကာမူ “မကောင်းမှုမဖြစ်” ဟူ၍
ယုံကြည် ကြ၏။ ဤယုံကြည်ချက်ကား သာမန်အသိ
ဉာဏ်ရှိသူများအတွက်ပင် သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိသော
ယုံကြည်ချက် ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ သံသယဖြစ်ဖွယ်
များကြောင့်ပင် ပြာဟွဏဝါဒ မှေးမှိန်သွားခြင်း ဖြစ်
၏။

နောက်ပိုင်း၌ ပြာဟွဏ်တို့သည် ကမ္မကဏ္ဍ
 လာ အဆိုအမိန့်များထက် ဉာဏကဏ္ဍလာ အဆို
 အမိန့်များကို အလေးထားလာကြ၏။ ကမ္မကဏ္ဍလာ
 အဆိုအမိန့်များဟူသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်း ဖြစ်၏။
 ဉာဏ ကဏ္ဍလာ အဆိုအမိန့်များဟူသည် သမထ
 ဘာဝနာ ပွားများမှု ဖြစ်၏။ သမထဘာဝနာကို
 ပွားများမှ ပြာဟွဏ်ဉာဏ်ကို ရ၏။ ပြာဟွဏ်ဉာဏ်
 ကိုရမှ ကိုယ်တိုင်ပြာဟွာ ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ယဇ်ပူဇော်မှုသည် ဗဟိဒ္ဓကို
 အားကိုးခြင်း ဖြစ်၏။ သမထ ဘာဝနာပွားများမှု
 သည် အဇ္ဈတ္တကို အားကိုးခြင်း ဖြစ်၏။ ဗဟိဒ္ဓကို
 အားကိုးသောခေတ်ကို “ဝေဒခေတ်” ဟု ဆိုပါ၏။
 အဇ္ဈတ္တကို အားကိုးသောခေတ်ကို “ဥပနိသျှဒ်ခေတ်”
 ဟု ဆိုပါ၏။ ဝေဒခေတ်မှ ဥပနိသျှဒ်ခေတ်သို့ ရောက်
 လာခြင်းသည် အယူအဆ ရေးရာ၌ တိုးတက်မှု
 သဘောကို ဆောင်၏။

အမှန်အားဖြင့် ပြာဟွဏ်မှန်က ဝေဒကို လေး
 စားကြသည်ချည်း ဖြစ်၏။ သဒ္ဓပမာဏအဖြစ် ဝေဒ
 ကို ပြာဟွဏ်များက လက်ခံကြ၏။ သဒ္ဓပမာဏ
 ဟူသည်မှာ ဝေဒက ဘာဆိုဆို၊ ဝေဒအဆို မှန်သမျှ
 သည် အမှန်ချည်းဖြစ်သည်ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဝေဒကို သစ္စဓမ္မအဖြစ် လက်ခံသော်လည်း

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၆၉

ဝေဒ၏ အနက်ကို ဖွင့်ဆိုရာ၌မူ တစ်ခေတ်နှင့် တစ်ခေတ် မတူကြ။ ဝေဒကို ပြာဟ္မဏခေတ်က ယဇ်အဖြစ် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆို၍ ဥပနိသျှဒ် ခေတ်ကမူ သမထ ဘာဝနာအဖြစ် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆို၏။

ထို့ကြောင့် ပြာဟ္မဏခေတ်ကို “ကမ္မကဏ္ဍခေတ်” ဟုခေါ်ပြီး ဥပနိသျှဒ်ခေတ်ကိုမူ “ဉာဏကဏ္ဍခေတ်” ဟုခေါ်ဆိုကြခြင်း ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ဉာဏကဏ္ဍသည် ကမ္မကဏ္ဍထက် ပို၍ တိုးတက်လေ၏။

ဥပနိသျှဒ်၏ သမထဘာဝနာတွင် တောနေပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တောနေပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်လည်း ပါဝင်၏။ တောနေပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဝေခါနသ” ဟု ခေါ်၍ တောနေပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အကျင့်ကို “ဝေခါနသသုတ္တ” ဟုခေါ်၏။ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သမိုင်းဆရာတို့၏ အဆိုအရ ဝေခါနသ သုတ္တကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ဓုတင်္ဂအကျင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အရှေ့ဘက်မှ အနောက်ဘက်သို့ ပျံ့နှံ့သွားခြင်း ဖြစ်လေရာ အရှေ့ဘက်၌ ရှိစဉ်က ရိုးရိုးပင် ဖြစ်၏။ အနောက်ဘက်သို့ ရောက်သောအခါမှ ပြဟ္မဏတို့၏ အကျင့်နှင့် ရောနှောပြီး

ဓုတင်္ဂအကျင့် ဝင်ရောက်လာခြင်း ဖြစ်၏။ ဓုတင်္ဂ
 အကျင့်သည် မူရင်းအားဖြင့် အနောက်ပိုင်းဒေသရှိ
 ပြာဟ္မဏတို့၏ အကျင့်ဖြစ်၏။ ပြဟ္မဏတို့၏
 ဝေခါနသ သုတ္တအကျင့်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ၍ ဓုတင်္ဂ
 အမည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်များက လိုက်နာ
 ကျင့်သုံးခြင်း ဖြစ်၏။

ဤနည်းအားဖြင့် ပြာဟ္မဏာနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒသည်
 အချို့သောနေရာ၌ ထွေးရောယှက်တင် ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။
 ဝေခါနသ သုတ္တမှ ဓုတင်္ဂ အကျင့်သို့ ပြောင်းလဲ
 ကျင့်သုံးသည် ဆိုသော်လည်း အသွင်သဏ္ဌာန်
 အားဖြင့် တူချင်တူမည် ဖြစ်သော်လည်း အနှစ်သာရ
 အားဖြင့်မူ များစွာခြားနား၏။

ပြဟ္မဏတို့သည် အကျင့်ကို ကျင့်သုံးရာ၌
 သံသရာချမ်းသာကို ပန်းတိုင်အဖြစ်ထားပြီး ကျင့်သုံး
 ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်ကား မည်သည့် အကျင့်
 ကို ကျင့်သုံးသည်ဖြစ်စေ၊ သံသရာလွန်ချမ်းသာကို
 ပန်းတိုင်အဖြစ်ထားပြီး ကျင့်သုံး၏။ ဤသို့လျှင်
 နောက်ဆုံး ရည်မှန်းချက်ချင်းကား ခြားနား၏။

အမှန်အားဖြင့် ပြာဟ္မဏတို့သည်လည်း ကံ
 နှင့် ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။
 ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်လည်း ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုးကို
 ယုံကြည်ကြသူများပင် ဖြစ်ကြ၏။ ပြာဟ္မဏတို့သည်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၇၁

လည်း တမလွန်ကို ယုံကြည်ကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။
 ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည်လည်း တမလွန်ကို ယုံကြည်
 ကြသူများပင် ဖြစ်ကြ၏။ သို့ရာတွင် ပြာဟ္မဏတို့
 ယုံကြည်သည်ကား သံသရာချမ်းသာ ရရှိရေး
 အတွက် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို
 လုပ်ရာ၌ ပြာဟ္မဏတို့သည် သံသရာ ချမ်းသာကို
 ရည်စူး၍ လုပ်ကြ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ ယုံကြည်သည်ကား သံသရာ
 လွန်ချမ်းသာ ရရှိရေးအတွက် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
 ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်ရာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့
 သည် သံသရာလွန်ချမ်းသာကို ရည်စူး၍ လုပ်ကြ
 ၏။ ကောင်းမှုကုသိုလ်လုပ်ပုံချင်း တူသော်လည်း
 ရည်ရွယ်ချက်ချင်း မတူ။

အမှန်အားဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသ၌ သစ္စာတရားကို
 ရှာဖွေကြသူများ ယောက်ယက်ခတ်နေချိန်၌ သက္က
 တိုင်း ကပိလဝတ်ပြည်၌ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဖွားမြင်
 ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

(ဉာဏ်လင်း ဓမ္မစာပဒေသာ၊ နိဝင်ဘာ ၁၉၉၄)

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း (၂)

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈ ခုနှစ်
ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် သက္ကတိုင်း၊ ကပိလဝတ် ပြည့်
ရှင် ဘုရင်သုဒ္ဓေါဒနနှင့် မယ်တော် မာယာဒေဝီတို့
မှ ဖွားမြင်သော သားတော်ဖြစ်၏။ ဇာတိအားဖြင့်
ခတ္တိယ ဖြစ်၏။ အနွယ်အားဖြင့် ဂေါတမ ဖြစ်၏။
အမျိုးအားဖြင့် သာကီယ ဖြစ်၏။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား
သည် ယသော်ဓရာဒေဝီနှင့် လက်ဆက်ကာ နန်း
စည်းစိမ်ကို ၁၃ နှစ်တိုင်အောင် စံစားတော်မူ၏။
သက်တော် ၂၉ နှစ် အရွယ်တွင် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်
တော်ကို ရဖို့အတွက် တောထွက်လေ၏။

ထိုစဉ်ကာလက မဇ္ဈိမဒေသ၏ အရှေ့ဘက်
အပိုင်း၌ ခတ္တိယတို့သည် ပဓာနကျ၏။ အနောက်
ဘက်အပိုင်း၌မူ ဗြဟ္မာဏတို့သည် ပဓာန ကျ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၇၃

ပဓာနကျသည် ဆိုခြင်းမှာ အသိဉာဏ် နယ်ပယ်၌ ပဓာနကျခြင်းကို ဆိုခြင်းဖြစ်၏။ မိတ္တိလာပြည့်ရှင် ဘုရင်ဇနကသည် ပြာဟ္မဉာဏ်ကို ရသူအဖြစ် ထင်ရှား၏။ ဘုရင်ဇနကသည် သီတာဒေဝီ၏ ဖခမည်းတော်လည်း ဖြစ်၏။ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တခေါ် မဟာဝီရသည်လည်း ဘုရင်တစ်ပါးပင်ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် အရှေ့ဘက်အပိုင်း၌ အမျိုးလေးပါးတို့တွင် ခတ္တိယဇာတ်ကို အမြင့်ဆုံးနေရာ၌ ထားကြ၏။ အနောက်ဘက် အပိုင်း၌မူ ထိုသို့မဟုတ် ပြာဟ္မဏဇာတ်ကို အမြင့်ဆုံးနေရာ၌ ထားကြ၏။

ကပိလဝတ္ထု ဟူသည်ကား တိုင်းငယ်ပြည်ငယ် အဆင့်၌ပင် ရှိ၏။ ထိုစဉ်ကာလ မဇ္ဈိမဒေသတွင် တိုင်းကြီး ၁၆ တိုင်း ရှိသည်ဟု ဆိုသော်လည်း တကယ်တမ်း ကြီးကျယ်သော တိုင်းကြီးကား ၄ တိုင်းသာ ရှိ၏။ တိုင်းကြီး ၄ တိုင်းမှာ မဂဓတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း၊ ကောသမ္ပီနှင့် အဝန္တီတိုင်းတို့ပင် ဖြစ်ကြ၏။

ထိုတွင် မဂဓတိုင်း၏ ဘုရင်မှာ ဗိမ္ဗိသာရ ဖြစ်၏။ ကောသလတိုင်း၏ ဘုရင်မှာ ပဿနဒီ ကောသလဖြစ်၏။ ကောသမ္ပီ၏ ဘုရင်မှာ ဥဒေန ဖြစ်၏။ အဝန္တီတိုင်း၏ ဘုရင်မှာ စန္ဒပဇ္ဇောတ ဖြစ်၏။ နောင်တွင် ဤတိုင်းကြီး ၄ တိုင်းတို့သည် ဗုဒ္ဓဓမ္မ

ဖြန့်ဖြူးရာ အချက်အချာကျသော ဒေသများ ဖြစ်သွားကြ၏။

ဘုရင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် အစဉ်အလာအတိုင်း ဝေဒ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ဖြစ်၏။ ထိုစဉ်ကာလက ရသေ့များသည် သစ္စာတရားကို ရှာဖွေကြသူများ စာရင်းတွင် ရှေ့တန်း၌ ရှိကြ၏။ ကာဠဒေဝီလ ရသေ့သည် သုဒ္ဓေါဒနဘုရင်၏ နန်းတော်သို့ ဆွမ်းခံကြွလေ့ရှိ၏။ အာဠာရကာလာမ ရသေ့နှင့် ဥဒကရာမ ပုတ္တရသေ့တို့သည် ကပေါဝနခေါ် သင်ခန်းကျောင်း၌ သစ္စဉာဏ်ကို ရသူများအဖြစ် ထင်ရှားကြ၏။

သို့ရာတွင် သူတို့ရသော သစ္စဉာဏ်ကား ပရမတ္ထသစ္စဉာဏ်ကို မဟုတ်၊ ဈာန်သမာပတ်များသာ ဖြစ်၏။ ဈာန်သမာပတ်များကိုပင် ပရမတ္ထသစ္စဉာဏ်အဖြစ် သူတို့က အထင်မှားနေကြခြင်း ဖြစ်၏။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ဖခမည်းတော် ယုံကြည်နေသော ဝေဒ၌ ကျေနပ်သူမဟုတ်။ သူကား စဉ်းစားဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝ၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကို သိချင်၏။ သံသရာချမ်းသာများကို ချမ်းသာဟု သူကမမြင်။ ဘဝဟူသည် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသော သောကရုပ်တုသာ ဖြစ်သည်ဟု သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားက သဘောပေါက်ထား

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၇၅

၏။ ထို့ကြောင့် ဘဝ၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကို သူက သိချင်နေခြင်း ဖြစ်၏။

ဘဝ၏ လျှို့ဝှက်ချက်ကို သိပါမှ ဘဝဟူ သည်မှာ “ဘာမျှ မဟုတ်ပါတကား” ဟူ၍ သိမည် ဖြစ်၏။ ထိုအခါမှ ဘဝမှ လွတ်မြောက်မှုကို ရယူနိုင် မည်ဖြစ်၏။ သို့မဟုတ်ပါက မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လွမ်းခြုံထားသော သောကရုပ်ထုကိုပင် ဘဝအဖြစ် တွယ်တာရင်း တွယ်တာရင်းဖြင့် သံသရာ၌ မျောပါ နေရပေလိမ့်မည်။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ပရမတ္ထသစ္စာကို ရှာ ရန်အတွက် ထိုစဉ်ကာလက ကျော်ကြားသော အာဠာ ရကာလာမ ရသေ့ကြီးထံ ချဉ်းကပ်၏။ သူ သိချင် သော မအိုရာ မနာရာ၊ မသေရာ ဖြစ်သော တရားကို မေး၏။ ရသေ့ကြီးက ဈာန်သမာပတ်ကို ဖြေ၏။ အမေးက တခြား၊ အဖြေက တခြား။ သိဒ္ဓတ္ထ မင်းသားသည် အာဠာရကာလာမ ရသေ့ကြီး၏ အဖြေကို မကျေနပ်သောအခါ ဥဒကရာမ ရသေ့ ကြီးထံ ချဉ်းကပ်ပြန်၏။ ဥဒကရာမ ရသေ့ကြီး ကလည်း ဈာန်သမာပတ်ကိုပင် ဖြေကြားပြန်၏။ ထိုအဖြေကိုလည်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားက မကျေနပ်။

ထိုအခါ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် သန္တီဝရ မည် သော နိဗ္ဗာန်ကို ရှာဖွေရန် ဥရုဝေလတောသို့ ကြွသွား

တော်မူ၏။ ဥရုဝေလတော၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဦးတို့သည် လည်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားနှင့်အတူ တရားကျင့်ကြ၏။ တရားကျင့်ရာတွင် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဆရာအဖြစ် ထား၍ တရားကျင့်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ သူတို့သည် “အနုသနဝတ္ထ” အကျင့်ဖြင့် ပရမတ္တသစ္စာကို သိရန် ကျင့်ကြခြင်း ဖြစ်၏။ အနုသနဝတ္ထ အကျင့်ဟူသည် မှာ အစာမစားဘဲကျင့်ရသော ကျင့်ဝတ်ဖြစ်၏။

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ၆ နှစ်တာ ကာလ ပတ်လုံး အနုသနဝတ္ထ အကျင့်ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ကို ရနိုင်ရန် ကျင့်ခဲ့ပါ၏။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ကျင့်သော အနုသနဝတ္ထ အကျင့်ကား လောကသုံးပါးတွင် မည် သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ မကျင့်ဝံ့၊ မကျင့်နိုင်သော အကျင့်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုအကျင့်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ရာ တရားထူးကို မရခဲ့ချေ။

ထိုအခါ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အနုသနဝတ္ထ အကျင့်အားဖြင့် အားအင်နည်းရုံမှတစ်ပါး သမ္မာ သမ္မောဓိဉာဏ်ကို မရနိုင်ကြောင်း သိမြင်လာသော အခါ ဆွမ်းကို ပြန်စားပြန်၏။ ထိုအခါ ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ကြည်လင်ပြီး သမာဓိကို ရရှိတော်မူ၏။ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အနုသနဝတ္ထ အကျင့်ကို စွန့် လိုက်သောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် ဘုရားအလောင်း အပေါ်၌ များစွာစိတ်ပျက်သွားကြ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၇၇

ထို့ကြောင့် သူတို့သည် ဘုရားအလောင်းကို စွန့်ခွာကာ ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန်တောသို့ ထွက်ခွာသွားကြ၏။ ထိုတော၌ပင် သူတို့သည် အနုသနဝတ္ထ အကျင့်ကို ဆက်၍ကျင့်ကြ၏။ ရိုးရာယုံကြည်မှုခေါ် သီလဗ္ဗဟုပါဒါန်သည် ကိုယ်တွေ့ ကြုံရခြင်းခေါ် ဒိဋ္ဌပါဒါန် အပေါ်၌ များစွာ လွှမ်းမိုးနိုင်ပါ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဥရုဝေလတောမှ ဗုဒ္ဓဂါယာသို့ ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဗောဓိညောင်ပင်ရင်း၌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုသို့ ထိုင်နေတော်မူချိန်မှာ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃ ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညနေချမ်းအချိန် ဖြစ်၏။ ထို့နောက် အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စားတော်မူကာ-

“အရေ၊ အကြော၊ အရိုးတို့သာ ကြွင်းကျန်လျှင် ကြွင်းကျန်ပါစေ၊ အသွေးအသားတို့ ခန်းခြောက်လျှင် ခန်းခြောက်ပါစေ၊ ဘုရား မဖြစ် သမျှဤထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေခြင်းကို မဖျက်တော့အံ့။”

ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူပြီးနောက် အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်ကိုပင် ဆက်လက်ဝင်စားတော်မူ၏။ နေမဝင်မီ မာရ်နတ်ရန်ကို အောင်မြင်တော်မူ၏။

ညဉ့်ဦးယံ၌ ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်တော်
ကိုရပြီး ထိုဉာဏ်တော်ဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ရတော်မူ
၏။ မိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကို ရသောအခါ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ခွဲခြား
၍ သိတော်မူသော နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ကို ရတော်
မူ၏။

သန်းခေါင်းယံ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တော်ကို ရပြီး
ထိုဉာဏ်တော်ဖြင့် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကို ရတော်
မူ၏။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကို ရသောအခါ နာမ်ရုပ်
တို့၏အကြောင်းကို ခွဲခြား၍ သိတော်မူသော ပစ္စယ
ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ရတော်မူ၏။

မိုးသောက်ယံ၌ နာမ်ရုပ်တို့ကို ဝိပဿနာ ရှုရာ
မှ အာသဝက္ခယဉာဏ်ခေါ် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို
ရတော်မူ၏။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ရတော်မူသည်
နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရပြီး
လောကသုံးပါးတွင် ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူ၏။
လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းကို ကာလပတ်လုံး
ပါရမီတော်များကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူကာ တောင့်တခဲ
ရသော ဆန္ဒတော်မြတ်သည် ယခုတော့ ပြည့်လေပြီ။

မဇ္ဈိမဒေသတွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ခေတ်ပြိုင်
ဘုရားအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ခြောက်ဦးတို့သည်လည်း
ရှိကြသေး၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ခြောက်ဦးမှာ-

(၁) ပူရဏကဿပ၊

- (၂) မက္ခလိ ဂေါသာလ၊
- (၃) အဇိတ ကေသကမ္မလ၊
- (၄) ပကုဓ ကစ္စာယန၊
- (၅) သဗ္ဗယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ၊
- (၆) နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ

တို့ဖြစ်ကြ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ခြောက်ဦးတို့၏ ဝါဒကို အကျဉ်းချုပ်၍ ဖော်ပြလျှင် **ဘဝဟူသည်-**

- (၁) အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏ - ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
- (၂) အကြောင်းမဲ့ဖြစ်၏ - ဟူ၍ လည်းကောင်း၊
- (၃) အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်သည်လည်း ဟုတ် - ဟူ၍လည်းကောင်း၊
- (၄) အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်း မဆိုနိုင်။ အကြောင်းမဲ့ဖြစ်သည် ဟူ၍ လည်း မဆိုနိုင် - ဟူ၍ လည်းကောင်း

ဖြစ်လေ၏။

ဤသို့ ယူခြင်းကို “စတုကောဋိ နိယာမ” ဟူ၍ ဆို၏။ စတုကောဋိ နိယာမ ဟူသည်မှာ အစွန်း လေးဖက် ထွက်နေသော နိယာမပင် ဖြစ်၏။ ဤ နိယာမကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပယ်တော်မူ၏။ မြတ်

စွာဘုရား၏ ဝါဒမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အပေါ်၌ သစ္စာ
လေးပါးကို အထွတ်တင်သော ဝါဒဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒအရ ဘဝနှင့်ပတ်သက်
၍ ဘဝကိုလည်း သိရ၏။ ဘဝသမုဒယကိုလည်း
သိရ၏။ ဘဝနိရောဓကိုလည်း သိရ၏။ ဘဝနိရောဓ
ဂါမိနီ ပဋိပဒါကိုလည်း သိရ၏။

ထိုတွင် ဘဝဟူသည်မှာ ဒုက္ခဖြစ်၏။ ဘဝ
သမုဒယဟူသည်မှာ ဒုက္ခ၏အကြောင်း ဖြစ်၏။
ဘဝနိရောဓဟူသည်မှာ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ ဖြစ်၏။
ဘဝနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ ဟူသည်မှာ ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်း
ရာသို့ ရောက်စေသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရား
ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် ဘဝဟူသည်မှာ အကြောင်း
ကြောင့်ဖြစ်သည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် အကြောင်းကို
နှစ်မျိုးခွဲရ၏။ “ချုပ်” ကြောင်းနှင့် “ဖြစ်” ကြောင်း
တို့ပင်ဖြစ်၏။ ချုပ်ကြောင်းကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိ
လောမနည်းဖြင့် ဖော်ပြ၏။ ဖြစ်ကြောင်းကို ပဋိစ္စ
သမုပ္ပါဒ် အနုလောမနည်းဖြင့် ဖော်ပြ၏။ ဘဝနှင့်
ပတ်သက်၍ ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ နားလည်လျှင်
ဗြာဟ္မဏဝါဒနှင့် ဘာမျှ ခြားနားတော့မည် မဟုတ်။
ဗြာဟ္မဏဝါဒကား သံသရာချမ်းသာကို ပန်းတိုင်
အဖြစ်ထားပြီး သွန်သင်သော ဝါဒဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် သံသရာချမ်းသာ ဟူသည် သောကကို မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသော ချမ်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သောကကို မျှော်လင့် ချက်ဖြင့် လွှမ်းခြုံထားသော သံသရာချမ်းသာကို ပန်း တိုင်အဖြစ်ထား၍ ဟောကြားသော ဓမ္မကို “ဒုရက္ခာ တ ဓမ္မ” အဖြစ် မြတ်စွာဘုရားက သတ်မှတ်တော်မူ ၏။ သံသရာလွန် ချမ်းသာကိုသာ ပန်းတိုင်အဖြစ် ထား၍ ဟောကြားသော ဓမ္မကိုသာ “သွာက္ခာတ ဓမ္မ” အဖြစ် မြတ်စွာဘုရားက သတ်မှတ်ပါ၏။

ထိုတွင် ဒုရက္ခာတဟူသည်မှာ မကောင်းသ ဖြင့် ဟောအပ်သော ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သွာက္ခာ တဟူသည်မှာ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော ဓမ္မမှာ သံသရာလွန် ချမ်းသာကို ရစေနိုင်သော ဓမ္မဖြစ်၍၊ မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်သော ဓမ္မမှာ သံသရာလွန် ချမ်းသာကို မရစေနိုင်ဘဲ သံသရာတွင်း ချမ်းသာကို သာ ရစေနိုင်သော ဓမ္မဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် သံသရာလွန်ချမ်းသာကို ရစေ နိုင်ပါက သံသရာတွင်း ချမ်းသာကိုလည်း မလွဲမသွေ ရစေနိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။

အကျဉ်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် သံသရာတွင်း ချမ်းသာကို ရစေနိုင်သော ဓမ္မကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

အနုလောမ နည်းအတိုင်း ဖြစ်၏။ သံသရာလွန် ချမ်းသာနှင့် သံသရာတွင်းချမ်းသာ နှစ်မျိုးလုံးကို ရစေနိုင်သော ဓမ္မကား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလောမ နည်းအတိုင်းလည်း ဖြစ်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိလောမ နည်းအတိုင်းလည်း ဖြစ်၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဒနှင့် အခြားဂိုဏ်းဆရာကြီးတို့၏ ဝါဒတို့သည် အချင်းချင်း ခြားနားကြ၏။ သို့မှသာ ဒုရက္ခာတဓမ္မနှင့် သွာက္ခာတဓမ္မတို့၏ ခြားနားမှုကို နားလည်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုရ၍ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးနောက် ဗောဓိပင်၌ ၄၉ ရက်တိုင်တိုင် ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားတော်မူ၏။ နောင် ၄၅ ဝါတိုင်တိုင် ပူသည် မဟူ၊ အေးသည် မဟူ၊ မကျန်းမာသည် မဟူ၊ ကိုယ်ခန္ဓာ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကို ဂရုမထားဘဲ ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့အား ချေချွတ်တော်မူရန် “အား” ဖြည့်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ဤလောက၌ သတ္တဝါတို့အတွက် အပင်ပန်းအခံနိုင်ဆုံးသူကို ဖော်ပြပါဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ဖော်ပြရမည် ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားကား အရာရာ အနှိုင်းမဲ့ ဖြစ်၏။ ကရုဏာ အရာ၌လည်း အနှိုင်းမဲ့ ဖြစ်၏။ ပညာအရာ၌လည်း အနှိုင်းမဲ့ ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၈၃

ဝါဆိုလပြည့်နေ့တွင် ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့အား တရားဦး
ကို ဟောကြားတော်မူရန် မိဂဒါဝုန်တောသို့ ကြွတော်
မူ၏။ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့ကား မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ ယုံ
ကြည်မှု လျော့ပါးကာ မြတ်စွာဘုရားကို စွန့်ခွာပြီး
မိဂဒါဝုန်တော၌ တရားကျင့်နေသူများ ဖြစ်ကြ၏။
သူတို့ကျင့်သော အကျင့်ကား အတ္တကိလမထ
အကျင့်ပင် ဖြစ်ပါ၏။

(ဉာဏ်လင်း မွေစာပဒေသာ၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၉၉၄)

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် ပေါ်ထွန်းလာခြင်း (၃)

မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့က ခရီးဦး မကြိုကြရန် အချင်းချင်း ကတိကဝတ် ထားကြ၏။ တကယ်တမ်း မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာ အင်အားကို သူတို့မခံနိုင်ကြ။ ဤလောကတွင် မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာကရုဏာ အင်အားကို တွန်းလှန် ခုခံနိုင်သော သူဟူ၍လည်း မရှိနိုင်။

ထို့ကြောင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ကြွ လာတော်မူသောအခါ ခရီးဦးကြို ကြလေ၏။ သူတို့ အချင်းချင်းထားသော ကတိကဝတ်ကိုပင် အမှတ်မရကြတော့။ ကရုဏာ၏ အားသည် တကယ်ပင် အစွမ်းထက်ပါ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား ဓမ္မစက္က ပဝတ္တနသုတ်ခေါ် ဓမ္မစကြာ ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ လောကတွင် အစွန်းနှစ်ပါး ရှိ၏။ စိတ်ကို အထိန်းအကွပ်မရှိဘဲ လွတ်ပေးခြင်းသည်

ဗုဒ္ဓဝါဒဆီထွန်းခြင်း

၈၅

လည်း အစွန်းတစ်ပါးဖြစ်၏။ စိတ်ကို အတင်း အကျပ် နှိပ်ကွပ်ပါကလည်း အစွန်းတစ်ပါးပင် ဖြစ် ၏။

အမှန်အားဖြင့် စိတ်ကို လွှတ်ပေးခြင်းနှင့် နှိပ် ကွပ်ခြင်းသည် ပဓာနမဟုတ်။ အာရုံကို အမှန် အတိုင်း သိရေးသည်သာ ပဓာနဖြစ်၏။ အာရုံကို အမှန်အတိုင်းသိရန် အားထုတ်ခြင်းကို မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ကျကျ အားထုတ်ရန် ပဉ္စဝဂ္ဂတို့အား မြတ်စွာဘုရား က သွန်သင်တော်မူခြင်း ဖြစ်၏။

အာရုံကို အမှန်အတိုင်း သိလာပါက ရုပ်နှင့် နာမ်ကို သိလာမည် ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ရုပ်နှင့်နာမ် တို့၏ အကြောင်းကို သိလာမည်ဖြစ်၏။ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်းကို သိလာမည် ဖြစ်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ရုပ်နှင့်နာမ်တို့ အပေါ် ဝိပဿနာ ရှုပွားနိုင်၏။ ဝိပဿနာ ရှုပွားရာတွင် ရုပ်နှင့်နာမ်မှတစ်ပါး အခြားရှုပွားစရာဟူ၍ ဘာမျှ မရှိ။

ဝိပဿနာ ရှုပွားရာတွင် အစဉ် ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မြင်သည်။ ထို့နောက် ရုပ်နှင့်နာမ်တို့၏ အကြောင်းကို မြင်မည်။ ထို့နောက် ရုပ်နှင့် နာမ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခနှင့် အနတ္တ သဘောကို လည်းကောင်း မြင်မည်။ ထို့နောက် ဖြစ်

ခြင်းနှင့် ပျက်ခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်မည်။ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ပြီဆိုသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကိလေသာများကို သမုဇ္ဈေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်ပြီးဖြစ်မည်။ ဤသဘောကို မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား ဟောကြားတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား အစွန်းနှစ်ပါးကိုပယ်ရန် ဟောကြားပြီးနောက် သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ်တို့ကို ဟောကြားတော်မူ၏။ သစ္စဉာဏ်ဟူသည် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဉာတပရိညာဖြင့် သိခြင်းဖြစ်၏။ ဉာတပရိညာဖြင့် သိသောအခါ ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို ရုပ်နှင့်နာမ်အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ယင်း ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းကို လည်းကောင်း သိ၏။

ကိစ္စဉာဏ်ဟူသည် ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို တိရုဏပရိညာဖြင့် သိခြင်းဖြစ်၏။ တိရုဏပရိညာဖြင့် သိသောအခါ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တ သဘောတို့ကို သိ၏။ ကတဉာဏ်ဟူသည် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ပဟာနပရိညာဖြင့် သိခြင်းဖြစ်၏။ ပဟာနပရိညာဖြင့် သိသောအခါ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တွယ်တာတတ်သော တဏှာကို သမုဇ္ဈေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်သတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ တဏှာကို ပယ်သောအခါ ဆိုင်ရာ ကိလေသာများကိုလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၈၇

ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ ကောဏ္ဍညသည် သောတာပန်ဖြစ်၏။ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့၌ ဝပွသည် သောတာပန်ဖြစ်၏။ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂ ရက်နေ့၌ ဘဒ္ဒိယသည် သောတာပန်ဖြစ်၏။ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၃ ရက်နေ့၌ မဟာနာမ်သည် သောတာပန်ဖြစ်၏။ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၄ ရက်နေ့၌ အဿဇိသည် သောတာပန်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်၏။

သောတာပန်ဖြစ်သောအခါ ကောဏ္ဍည၏ လျှောက်ထားချက်သည် မှတ်သားဖွယ် ကောင်း၏။ “ဒိဋ္ဌ ဓမ္မော” အရ ကောဏ္ဍညသည် သစ္စာလေးပါးကို ကိုယ်တိုင် မြင်လေပြီ။ “ပတ္တ ဓမ္မော” အရ ကိုယ်တိုင်မြင်ရာ၌ အဝေးကနေ မြင်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ရောက်သောအားဖြင့် မြင်ပြီ။ “ဝိဒိတ ဓမ္မော” အရ မြင်ရုံသာ မြင်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ သိခြင်းအားဖြင့် မြင်ပြီ။

“ပရိယောဂါဋ္ဌ ဓမ္မော” အရ ထက်ဝန်းကျင် စေ့စပ်သေချာစွာ ထွင်းဖောက်သောအားဖြင့် မြင်ပြီ။ “တိဏ္ဏ ဝိစိကိစ္ဆော” အရ သစ္စာလေးပါးနှင့် ပတ်သက်၍ သိရာ၌ သံသယဟူ၍ လုံးဝမရှိတော့။ “ဝိဂတ ကထကထော” အရ ဟိုလိုလား၊ ဒီလိုလား ဟူ၍ သစ္စာလေးပါးနှင့် ပတ်သက်ပြီး ပြောစရာဟူ၍

ဘာမျှ မရှိတော့။ “ဝေသာရဇ္ဇ ပတ္တော” အရ သစ္စာ
 လေးပါးနှင့် ပတ်သက်၍ မှန်မှန်ကန်ကန်နှင့် ရဲရဲ
 ရင့်ရင့် ပြောဆိုနိုင်လေပြီ။ “အပရပ္ပစ္စယော” အရ
 သူများပြော၍ သိခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်
 ကျ သိမြင်လေပြီ။

ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်နှင့်
 သောတာပန် ဖြစ်သောအခါ ဒိဋ္ဌိအတ္တကိုသာ ပယ်နိုင်
 သေး၏။ မာနအတ္တနှင့် လောကအတ္တတို့ ကျန်သေး
 ၏။ ထို့ကြောင့် မာနအတ္တနှင့် လောဘအတ္တတို့ကို
 ပယ်နိုင်ရန် အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဝါဆိုလပြည့်
 ကျော် ၅ ရက်နေ့၌ မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့
 အား ဟောကြားတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို
 မျက်မှောက်ပြုကာ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်များ ဖြစ်သွား
 ကြလေ၏။ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် သောတာပန် ဖြစ်
 ကတည်းက ဟေတုက္ခ ရဟန်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ဤ
 လောက၌ ဘုရားလည်း ရှိပြီ။ တရားလည်းရှိပြီ။
 သံဃာတော်များလည်း ရှိကြလေပြီ။ ရတနာသုံးပါး
 စုံပြီ။

ယသသေဋ္ဌေးသားနှင့် သူငယ်ချင်း ၅၄
 ယောက်တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ တရား
 တော်ကို နာကြားရသဖြင့် ရဟန္တာများ ဖြစ်သွားကြ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၈၉

၏။ သူတို့သည်လည်း ရဟန္တာမဖြစ်မီ သောတာပန် ဖြစ်ကတည်းကပင် ဟေိဘိက္ခုရဟန်းများ ဖြစ်ကြ ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယသသေဌေးသားနှင့် သူ ငယ်ချင်း ၅၄ ယောက်တို့အား တရားဟောကြားရာ တွင် ပဉ္စဝဂ္ဂတို့အား သစ္စာတရားကို တိုက်ရိုက်ဟော ကြားသကဲ့သို့ မဟော။ ပဉ္စဝဂ္ဂတို့အား မြတ်စွာဘုရားက သစ္စာတရားကို တိုက်ရိုက် ဟောကြားတော်မူ၏။

ယသသေဌေးသားနှင့် သူငယ်ချင်း ၅၄ ယောက်တို့အား ဒါနကထာကို ဟော၏။ နောက် သီလကထာကို ဟော၏။ နောက် သဂ္ဂကထာကို ဟော၏။ နောက်ဆုံးမှ မဂ္ဂကထာကို ဟော၏။ မဂ္ဂ ကထာကို ဟောသဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိသွား သောအခါ ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်ကိုလည်း မြင် သွားကြ၏။ ကာမဂုဏ်တို့မှ ထွက်မြောက်ခြင်း အကျိုးအာနိသင်ကိုလည်း မြင်သွားကြ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားက ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဇ္ဈာသယကို လိုက်၍ တရား တော်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ တရားဟော ပုံချင်း ခြားနား၏။

ရဟန္တာ ၆၀ လုံး ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါ ဝုန်တော၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့်အတူ ဝါဆိုကြ၏။ ဝါကျွတ်သောအခါ ရဟန္တာ ၆၀ လုံး မြတ်စွာ ဘုရား၏ တိုက်တွန်းချက်အရ တရားဟောထွက်ကြ

၏။ မြတ်စွာဘုရားကမူ ဥရုဝေလတောသို့ ကြွတော်
မူပြီး ဥရုဝေလ ကဿပ၊ နဒီ ကဿပနှင့် ဂယာ
ကဿပတို့အား နောက်ပါ အခြွေအရံ တစ်ထောင်
တို့နှင့်အတူ ချေချွတ်တော်မူ၏။ ထို ရသေ့တို့ကား
ဆံကျစ်ထုံးသော ရသေ့များ ဖြစ်ကြ၏။

အမှန်အားဖြင့် ဥရုဝေလ ကဿပ ညီနောင်
တို့သည် အင်္ဂတိုင်းနှင့် မဂဓတိုင်း နှစ်တိုင်းလုံး၌
ရဟန္တာများအဖြစ် ထင်ရှားကြသူများ ဖြစ်ကြ၏။
ထို့ကြောင့် ဗိမ္ဗိသာရ ဘုရင်မင်းကြီးနှင့်တကွ နန်း
တော် ဝန်ထမ်းအားလုံးတို့က ကြည်ညိုကြ၏။
ကဿပ ညီနောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်
သာဝကများ ဖြစ်ကြသောအခါ မြတ်စွာဘုရား
၏ သာသနာတော်သည် တစ်ရှိန်ထိုးမြင့်မားသွား
လေ၏။

မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်သို့ ရောက်သော
အခါ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးသည် သောတာပန်ဖြစ်
သွား၏။ မင်းကြီးက ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ကို လှူဒါန်း
၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ပထမဆုံး
ကျောင်း အလှူပင်ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဠု
ဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးတော် မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်
၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်ပင် ရှင်အဿဇိသည် ဒေသ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၉၁

စာရီ လှည့်လည်ရာမှ ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်သို့ ရောက်လာ၏။ ရှင်အဿဇိသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တွင်း သို့ ဆွမ်းခံဝင်ရာမှ သဗ္ဗယဗေလဋ္ဌပုတ္တ၏ တပည့် ဥပတိဿနှင့် တွေ့၏။ ဥပတိဿ မေးလျှောက်ချက် အရ ရှင်အဿဇိက-

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတု တထာဂတော။

တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဓဝံ ဝါဒိ မဟာ သမဏော-

ဟူ၍ ဓမ္မ၊ ဓမ္မ သုမုဒယ၊ ဓမ္မ နိရောဓနှင့် ဓမ္မ နိရောဓ ဂါမိနီ ပဋိပဒါအားဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို ဟောပြော လိုက်၏။

ဤနေရာ၌ ဓမ္မဟူသည် ဒုက္ခဓမ္မပင် ဖြစ်၏။ သစ္စာလေးပါးတရားကို ကြားနာရသောအခါ ဥပ တိဿသည် သောတာပန်ဖြစ်သွား၏။ သူ၏ အဖော် ကောလိတအား ပြန်၍ဟောပြန်သောအခါ လောလိ တလည်း သောတာပန် ဖြစ်သွားပြန်၏။ ဥပတိဿ နှင့် ကောလိတတို့ကား မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ တော်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန် ဟူသော အမည်တို့ဖြင့် လက်ယာတော်ရံနှင့် လက်ဝဲ တော်ရံ အဂ္ဂသာဝကအစုံ ဖြစ်ကြ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေသနာတော်များကို

အကျဉ်းချုပ်၍ တင်ပြကြသူများ ရှိကြ၏။ ထိုသို့ တင်ပြသူများအနက် ဒဿနဆရာ အရိယဒေဝ၏ တင်ပြချက်မှာလည်း တစ်နည်းတစ်ဖုံ မှတ်သားဖွယ် ကောင်း၏။ အရိယဒေဝ၏ တင်ပြချက်မှာ-

**ဓမ္မသမာသတော ဟိသံ၊ ဝဏ္ဏယန္တိတတာ
ဂတာ။**

**သုညတမေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ကေဝလံ တဒိဟော
ဘယံ။**

သမာသတေ - အကျဉ်းအားဖြင့် **ကေဝလံ** - တစ်ခုတည်းသော၊ **အဟိသံ** - မေတ္တာတရားကို၊ **ဓမ္မံ** - ဓမ္မဟူ၍ လည်းကောင်း။ **ကေဝလံ** - တစ်ခုတည်းသော၊ **သုညတမေဝ** - သုညတ တရားကိုသာလျှင်၊ **နိဗ္ဗာနံ** - နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ လည်းကောင်း။ **က္ကဟ** - ဤလောက၌၊ **တဒုဘယံ** - ထိုတရား နှစ်ပါးကို၊ **တတာဂတာ** - ဘုရားရှင်တို့သည်၊ **ဝဏ္ဏယန္တိ** - ဖွင့်ဆိုကြကုန်၏... ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ဤလောကတွင် အကျဉ်းအားဖြင့် တရားနှစ်ပါးသာရှိ၏။ မေတ္တာနှင့် သုညတပင် ဖြစ်၏။ မေတ္တာ ဟူသည် လောကဓမ္မ အားလုံးတို့၏ “အနှစ်” ဖြစ်၏။ သုညတ ဟူသည် လောကုတ္တရ ဓမ္မ အားလုံးတို့၏ “အနှစ်” ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် သုညတ ဟူသည် နိဗ္ဗာန်ပင် ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၉၃

လောက၏ အစီးအပွားအတွက် ဆောင်ရွက် မည်ဆိုပါက မေတ္တာပါမှ ဖြစ်၏။ လောကုတ္တရာ အစီးအပွားအတွက် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက သုည တ မပါဘဲနှင့် မဖြစ်။ သုညတပါမှ ဖြစ်၏။ သုညတ ဟူသည် အတ္တမှ ဆိတ်သုဉ်းမှုပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုညတကို နိဗ္ဗာန်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဤသို့ အရိယဒေဝက ဖွင့်ဆိုခဲ့၏။

မေတ္တာနှင့် ပတ်သက်၍ မူလ ပဏ္ဏာသပါဠိ တော်၊ စူဠဂေါသိင်္ဂသုတ်၌လည်း ဤသို့ ဖွင့်ဆိုထား ၏။ အရှင် အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင် နန္ဒိယနှင့် အရှင် ကိမ္ဗိလ တို့ သုံးပါးသည် ဂေါသိင်္ဂ အင်ကြင်းတော၌ နေစဉ်က ဖြစ်၏။

သူတို့သုံးပါးသည် အချင်းချင်း ညီညွတ်ကြ ၏။ အချင်းချင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိကြ၏။ အချင်းချင်း ငြင်းခုံမှုဟူ၍ မရှိကြ။ အချင်းချင်း နို့နှင့် ရေရောထားသကဲ့သို့ တစ်သားတည်း ဖြစ်ကြ၏။ အချင်းချင်း ချစ်သောမျက်စိဖြင့်သာ ကြည့်ကြ၏။ တစ်ဦးက တစ်ဦးအပေါ် ကာယကံ မေတ္တာကိုလည်း ထားကြ၏။ ဝစီကံ မေတ္တာကိုလည်း ထားကြ၏။ မနောကံ မေတ္တာကိုလည်း ထားကြ၏။ မိမိ၏ စိတ် ဆန္ဒကို ချိုးနှိမ်ပြီး အခြားသူတို့၏ စိတ်ဆန္ဒအတိုင်း နေထိုင်ကြ၏။

အမှန်အားဖြင့် သူတို့ သုံးပါးသည် ကိုယ်
ခန္ဓာအားဖြင့်သာ သုံးပါးဖြစ်၏။ စိတ်အားဖြင့်မူ
တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား
သည် သူတို့သုံးပါးနှင့် ပတ်သက်၍ ဤသို့ မိန့်တော်
မူ၏။

ဤအမျိုးကောင်းသား သုံးယောက်တို့သည်
မိမိတို့၏ ဆိုင်ရာ အိမ်ထောင်စုမှ ရဟန်းပြုခဲ့သည်
ဖြစ်အံ့၊ ထိုအိမ်ထောင်စုသည် လည်းကောင်း။ ဆိုင်ရာ
အမျိုးအနွယ်မှ ရဟန်းပြုခဲ့သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုအမျိုး
အနွယ်သည် လည်းကောင်း။ ဆိုင်ရာ ရပ်ရွာမှ ရဟန်း
ပြုခဲ့သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုရပ်ရွာသည် လည်းကောင်း။
ဆိုင်ရာနိဂုံးမှ ရဟန်းပြုခဲ့သည် ဖြစ်အံ့၊ ထိုနိဂုံးသည်
လည်းကောင်း။ ဆိုင်ရာမြို့မှ ရဟန်းပြုခဲ့သည် ဖြစ်အံ့၊
ထိုမြို့သည်လည်းကောင်း။ ဆိုင်ရာ ဇနပုဒ်မှ ရဟန်း
ပြုခဲ့သည်ဖြစ်အံ့၊ ထို ဇနပုဒ်သည် လည်းကောင်း ထို
သုံးပါးတို့၏ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာများကြောင့် ရှည်မြင့်
စွာသော ကာလပတ်လုံး အစီးအပွား အလို့ငှာ၊ ချမ်း
သာ ခြင်းအလို့ငှာ ဖြစ်၏။

အမှန်အားဖြင့် နတ်နှင့်တကွသော လောက
သည် ထိုရဟန်းသုံးပါးအပေါ်၌ ကြည်ညိုသော စိတ်
ထားရှိမည်ဆိုပါလျှင် ထိုနတ်နှင့်တကွသော လောက
သည်ပင် အစီးအပွားအလို့ငှာ၊ ချမ်းသာခြင်း အလို့ငှာ
ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၉၅

ထို့ကြောင့် သူတို့သုံးပါးသည် နတ်နှင့်တကွ
သော လောက၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ၊ ချမ်းသာခြင်း
အလို့ငှာ ကျင့်ရာရောက်ကြ၏။ မေတ္တာရှင်၏
မေတ္တာအားသည် မေတ္တာရှင်အတွက်သာ အစီးအပွား
ကို ဆောင်သည်မဟုတ်၊ လောကတစ်ခုလုံး အတွက်
ပါ အစီးအပွားကို ဆောင်ပါ၏။

ဂေါသိင်္ဂီ အင်ကြင်းတောသည် ဝဇ္ဇီ နိုင်ငံ
အတွင်း၌ရှိ၏။ ဂေါသိင်္ဂီ အင်ကြင်းတော၌ သူတို့
သုံးပါးကို ရခြင်းသည် ဝဇ္ဇီနိုင်ငံအတွက် ကောင်းသော
ရခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကို ဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်
ကောင်းချီးပေးကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် မေတ္တာ၏
စွမ်းအားသည် ကြီးမားပါ၏။ ထို့ကြောင့် မေတ္တာကို
လောကတစ်ခုလုံး၏ အနက်အမြစ် အရိယဒေဝက
ဆိုထားခြင်းဖြစ်၏။

မေတ္တာသည် လောက၏“အနှစ်” ဖြစ်လျှင်
ကျန်သော တရားဓမ္မတို့သည် လောက၏“အကာ”
သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မေတ္တာဆိုသော်လည်း မေတ္တာ
ချည်းမဟုတ်၊ ယှဉ်ဖက် စေတသိက်များ၏ အ
ထောက်အပံ့လည်းပါသည်ပင်။

(ဉာဏ်လင်း၊ ဓမ္မစာပဒေသာ၊ ဇန်နဝါရီလ ၁၉၉၅)

အဘိဓမ္မာ

အဘိဓမ္မာဟူသည် အဘိနှင့် ဓမ္မကို ပေါင်းစပ်ထားသော ပါဠိဝေါဟာရ ဖြစ်၏။ သဒ္ဒါနက်အားဖြင့် သုတ္တန်ဓမ္မထက် ပိုလွန်သော၊ ထူးခြားသော ဓမ္မဖြစ်၏။ ပိုလွန်ရာတွင် ခန္ဓာ၊ အာယတန စသော အရေအတွက်အားဖြင့် ပိုလွန်၏။ ထူးခြားရာတွင် သုတ္တန္တဘာဇနိယ စသော နည်းအားဖြင့် ထူးခြား၏။

အဘိဓမ္မာကို မြတ်စွာဘုရားသည် သတ္တမဝါတွင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ဟောတော်မူ၏။ ထို့နောက် လူ့ပြည်စန္ဒကူးတော၌ ရှင်သာရိပုတ္တရာအား ဟောတော်မူ၏။ တစ်ဖန် ရှင်သာရိပုတ္တရာက မိမိ၏တပည့် ရဟန်းငါးရာတို့အား ဟောတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည် ပိဋကသုံးပုံတွင် အဘိဓမ္မာ ပိဋက အနေဖြင့် ထင်ရှား၏။

သို့ရာတွင် အဘိဓမ္မာသည် ဘုရားဟောဟုတ်-မဟုတ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုများ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၉၇

အပေါ် အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသက ဘုရား
ဟောဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာနိဒါန်း
၌ ခိုင်လုံစွာ ရှင်းလင်းထား၏။

အဘိဓမ္မာကို စနစ်တကျ သဒ္ဒါပညာဖြင့် လေ့
လာပါက သဗ္ဗညုဘုရားရှင်မှ တစ်ပါးအခြား မည်
သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ထိုမျှလောက် နက်နဲသော အဘိဓမ္မာ
ကို ဟောစွမ်းနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း မလွဲမသွေ ယုံ
ကြည် သက်ဝင်မည်ပင် ဖြစ်၏။

ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တပည့် ရဟန်းငါးရာတို့
သည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တွင်
လင်းနီများ ဖြစ်ကြ၏။ လင်းနီများ အနေဖြင့် ရဟန်း
တော်နှစ်ပါး၏ အဘိဓမ္မာ ရွတ်ဆိုသံကို နာကြားကြ
ရ၏။ ထိုကောင်းမှုကံကြောင့် လင်းနီဘဝမှ စုတေ
သောအခါ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြရ၏။

ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူသောအခါ
မှသာ လူ့ပြည်၌ လူလာဖြစ်ပြီး ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏
အတူနေ တပည့်ရဟန်းငါးရာအဖြစ်သို့ ရောက်ကြ
ရ၏။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူသော အဘိဓမ္မာ
ဒေသနာတော်ကို ပထမဆုံး နာကြားရသူများ ဖြစ်ကြ
၏။ သင်ယူသူများ ဖြစ်ကြ၏။ ဤကံကား သုတ္တန်
တရားတို့ထက် ပိုလွန်သော၊ ထူးခြားသော အဘိဓမ္မာ
တရားကို နာကြားရသည့် “ကံ” ဖြစ်၏။

လင်းနီတို့သည် အဘိဓမ္မာကို နာကြားရ သောအခါ အနက်ကို မသိကြ။ အဓိပ္ပာယ်ကို မသိကြ။ သို့ရာတွင် ထို “ကံ” သည် လင်းနီများ အား ကဿပ မြတ်စွာဘုရားခေတ် နှင့် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားခေတ်တို့ အကြား ရှည်စွာသော ကာလတစ်လျှောက်လုံး နတ်ပြည်၌ဖြစ်စေ၏။ ထို့နောက် လူ့ပြည်၌ဖြစ်စေ၏။ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အတူနေ တပည့်ရဟန်းငါးရာ ဖြစ်စေ၏။ အဘိဓမ္မာ ကို ပထမဆုံး နာကြားစေ၏။ သင်ယူစေ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အဘိဓမ္မာကား မည်သို့သော တရား ပေနည်း။

သဒ္ဓါဆရာတို့၏ အဆိုအမိန့်အရ စိစစ်လျှင် သက်ရှိ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ပကတိအားဖြင့် အလွန်စင်ကြယ်သော သိခြင်းသဘော ရှိ၏။ ယင်း ကို “ပဋိဘာန”ဟုခေါ်၏။ “ပဋိဘာန” ဖြစ် ပေါ်စေ ရန် အသံ (ဘာသာစကား) သဘောသည် ရှိ၏။ ယင်း ကို “နိရုတ္တိ” ဟု ခေါ်၏။ “နိရုတ္တိ” တွင် “ဓမ္မ (ဝေါဟာရ)” နှင့် “အတ္တ (အနက်)” ဟူသော သဘောနှစ်မျိုးတို့သည် “နိရုတ္တိ” ၏ တစ်ဖက်စီ၌ မျက်နှာပြင် နှစ်ခုသဖွယ် ဆက်စပ် လျက်ရှိ၏။

ဥပမာအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ငွေစက္ကူတစ်ရွက် သည် “နိရုတ္တိ” နှင့် တူ၏။ ငွေစက္ကူ၏ “ခေါင်း” ဘက်နှင့် “ပန်း”ဘက်တို့သည် “ဓမ္မ”နှင့် “အတ္တ”

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၉၉

နှင့် တူကုန်၏။ ငွေစက္ကူ၏ သတ်မှတ် တန်ဖိုး တို့ သည် “ပဋိဘာန” နှင့် တူ၏။ သတ်မှတ်တန်ဖိုး အတိုင်း အသုံးပြုနိုင်ရန် ငွေစက္ကူလည်း အစစ် ဖြစ်ဖို့ လို၏။ “ခေါင်း”ဘက်နှင့် “ပန်း”ဘက်တို့ လည်း အစစ်ဖြစ်ဖို့လို၏။ သို့မဟုတ်ပါက ငွေစက္ကူ သည် သုံးမရသော ငွေစက္ကူဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဤအဆိုအမိန့်အရ အဘိဓမ္မာ၌ ပါဝင်သော “အသံ” (ဘာသာစကား) သဘောသည် သဘာဝ နိရုတ္တိဖြစ်၏။ ယင်းတွင် ဓမ္မနှင့် အတ္တတို့သည် သဘာဝ ဝေါဟာရနှင့် သဘာဝအနက်တို့ အနေ ဖြင့် မျက်နှာပြင် နှစ်ခုသဖွယ် ဆက်စပ်လျက်ရှိ၏။ ထို့ ကြောင့် “သဘာဝဓမ္မ” နှင့် “သဘာဝအတ္တ” တို့ ပါဝင်သော “သဘာဝနိရုတ္တိ” ဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ တရားသံကို နာကြားရသောအခါ သက်ရှိ သတ္တဝါ ၏ သန္တာန်၌ ပကတိအားဖြင့် အလွန်စင်ကြယ်သော “ပဋိဘာန”ခေါ် သိခြင်း သဘောသည် ဖြစ်ပေါ်ရ လေသည်။

ထိုပဋိဘာန၌ ပါဝင်သော ကုသိုလ်စေတနာ ကြောင့် လင်းနို့သားတို့သည် နတ်ပြည်၌ ကာလ ကြာ မြင့်စွာ နတ်သားဘဝဖြင့်နေပြီး၊ ဂေါတမမြတ်စွာ ဘုရား၏ လက်ထက်တော်၌ “လူ” လာဖြစ်ကာ၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်ရဟန်း ငါးရာအဖြစ်ဖြင့်

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်ကို ဦးစွာ နာကြားရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးစွာ သင်ယူရခြင်းဖြစ်သည်။

သုတ္တန် တရားများ၌ ပါဝင်သော “အသံ (ဘာသာစကား)” သဘောကား သဘာဝကိုမလိုက်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို လိုက်၏။ စွမ်းအင် အနိမ့်အမြင့် ရှိ၏။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ဟောလျှင် တစ်မျိုး ဖြစ်၏။ မြန်မာက ဟောလျှင် တစ်မျိုးဖြစ်၏။ အင်္ဂလိပ်က ဟောလျှင် တစ်မျိုးဖြစ်၏။ သို့ဖြစ်၍ သုတ္တန် တရားများ၌ ပါဝင်သော “အသံ (ဘာသာ စကား)” သဘောသည် သဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်၏။ ဝေါဟာရအနေဖြင့် ကြည့်လျှင်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ကို လိုက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်က လုပ်သော ဝေါဟာရ များ ဖြစ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် “ဓမ္မ”သည် သဘာဝဝေါဟာရ ဖြစ်ချင်မှဖြစ်၏။ အနက်အနေဖြင့် ကြည့်ပြန်ပါက လည်း ပုဂ္ဂိုလ်က မိမိတို့၏ ဘာသာစကားအလိုက် လူ၊ ခွေး၊ မြင်း၊ ဆင်၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ စသည်ဖြင့် သမုတ်ထားသော ပညတ်နက်များသာ ဖြစ်၏။ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ စသည်ဖြင့် သဘာဝ အတိုင်း ရှိနေသော ပရမတ္ထအနက်များ မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် “အတ္တ” သည် သဘာဝအနက် မဖြစ် နိုင်တော့ချေ။

သို့ဖြစ်လျှင် သုတ္တန်တရားများ၌ ပါဝင်သော

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၀၁

“အသံ (ဘာသာစကား)” သဘော၊ “နိရုတ္တိ”တွင် ဓမ္မနှင့် အတ္တတို့သည် မျက်နှာပြင် နှစ်ခုသဖွယ် သဘာဝအနေဖြင့် ဆက်စပ်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ “ဤ ဝေါဟာရက အနက်ကိုဟော၏” ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်က ဆက်စပ် ပေးပါမှသာ ဆက်စပ်နိုင်ခြင်း ရှိတော့ ၏။

ထို့ကြောင့် သုတ္တန်တရားသံကို နာကြား ရ သောအခါ ဝေါဟာရကိုလည်း နားလည်ဖို့လို၏။ အနက်ကိုလည်း သိဖို့လို၏။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သုတ္တန်တရားသံသည် “သဘာဝနိရုတ္တိ” မစစ်သဖြင့် ယင်းတွင် သဘာဝဓမ္မနှင့် သဘာဝ အတ္တတို့ မကွေ မကွာ ဆက်စပ်ပါဝင်ခြင်း မရှိဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်လုပ် ဓမ္မ (ဝေါဟာရ)နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်လုပ် အတ္တ (အနက်)တို့သာ ဆက်စပ်ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ ပါဝင်နေ မှလည်း ပဋိဘာနသည် ဖြစ်ပေါ်နိုင် လေသည်။

သို့ဖြစ်၍ သုတ္တန်တရားများနှင့် အဘိဓမ္မာ တရားများကို သဒ္ဓါဆရာတို့၏ အဆိုအမိန့်အတိုင်း နှိုင်းယှဉ်လေ့လာလိုက်သောအခါ အဘိဓမ္မာတရား များ၌ သုတ္တန်တရားများထက်ပိုလွန်သောသဘော ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ထူးခြားသော သဘောကိုလည်း တွေ့ရ၏။ “မီး”ကို မီးမှန်းသိ၍ ကိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ “မီး”မှန်းမသိဘဲ ကိုင်သည် ဖြစ်စေ “မီး” သည်

သူ့သဘော သူဆောင်ကာကိုင်သူအားပူလောင်စေ
သည်သာ ဖြစ်၏။

အဘိဓမ္မာတရားများသည်လည်း ဤနည်း
အတိုင်းပင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိသည်ဖြစ်စေ၊
မသိသည်ဖြစ်စေ သဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်ခြင်းကြောင့်
ရွတ်ဖတ်သူအားလည်းကောင်း၊ နာကြားသူအား
လည်းကောင်း သူ့သဘော သူဆောင်ကာ “ပဋိ
ဘာန” သဘောအရ ကောင်းသောအကျိုးကို ပေး
မည်သာ ဖြစ်၏။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော အဘိဓမ္မာတရား
များသည် ပရမတ္ထသစ္စာအရ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမဖက်၊
သဘာဝသက်သက်ကိုသာ ဖော်ပြသော တရားများ
ဖြစ်သဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိမှလွတ်၍ မူလပကတိအတိုင်း
စင်ကြယ်သောသဘော ရှိသောကြောင့်ဖြစ်၏။ “စာ
တစ်လုံး ဘုရားတစ်ဆူ” ဟူ၍ ရှေးဆရာမြတ်တို့က
မိန့်ဆိုခြင်းမှာလည်း “သဘာဝနိရုတ္တိ” ဖြစ်သော
ပရမတ္ထဒေသနာကို ရည်၍ မိန့်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်ဟု
ယူအပ်၏။

ပါဏိနီအဖွင့် မဟာဘဿမည်သော သဒ္ဒါ
ကျမ်း (၁၊၁၊၁)၌လည်း **“ကော သဒ္ဒေါ သုဠ
ပယုတ္တော သတ္တနီတော သဂ္ဂေ လောကေစ ကာမ
ဂုတော ဘာဝတိ - သဒ္ဒါကျမ်းနှင့်အညီ ကောင်းစွာ**

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၀၃

အသုံးပြုအပ်သောဝေါဟာရတစ်ခုသည်နတ်ပြည်၌ လည်းကောင်း၊ လူ့ပြည်၌လည်းကောင်း အလို ဆန္ဒ အတိုင်းပေးတတ်သောနွားမ(ပဒေသာပင်သဖွယ် ဖြစ်၏”ဟူ၍ ဖော်ပြခြင်းမှာလည်း ဤ သဘော အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။

အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ရွတ်ဖတ်သော အခါ၊ သို့မဟုတ် နာကြားသောအခါ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ သိမည်ဆိုလျှင် အထူးဆိုဖွယ်မရှိ။ ပါရမီများစွာ ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက် ထက်တော်က ရဟန်းတော်နှစ်ပါး၏ အဘိဓမ္မာ ရွတ်ဖတ်သံကို လင်နို့သားငါးရာဘဝဖြင့် အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မသိဘဲ နာကြားရုံသက်သက်မျှဖြင့် နတ်ပြည်၌ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလတစ်လျှောက် လုံး နတ်သားများဖြစ်ပြီး၊ လူ့ပြည်၌ ရှင်သာရိ ပုတ္တရာ ထံမှ အဘိဓမ္မာကို ရှေးဦးစွာ နာယူ သင် ကြားရသော ရဟန်းတော် ငါးရာတို့၏ သာဓကကို အထောက် အထားပြု၍ ခိုင်မာသော သဒ္ဓါတရားဖြင့် အဘိဓမ္မာ ကို ရွတ်ဖတ် သင့်ကြောင်း၊ နာကြား သင့်ကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

(မြတ်ဆုမွန်စာစောင်၊ ဩဂုတ်လ ၁၉၉၆)

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်

နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဘက်စုံ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်ထဲမှ စေတီ ပုထိုးများနှင့် ကျောင်းကန်များ ပြုပြင်တည်ဆောက် ခြင်းသည် ရှေးခေတ် ပုဂံပြည်ကို အမှတ် ရစေပါ၏။ ထိုအခါ ရှေးခေတ် ပုဂံပြည်နှင့် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လိုသော စိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါ၏။

ပုဂံပြည်တွင် ထေရဝါဒအုတ်မြစ်ကို ခိုင်မာစွာ ချခဲ့သူများထဲတွင် ဆရာများ၏ဘက်မှ ရှင်အရဟံ ဦးဆောင်၏။ ဒါယကာများဘက်မှ အနော်ရထာ ဦးဆောင်၏။ ထိုအုတ်မြစ်သည် မည်မျှခိုင်မာလေ သနည်း။

ထိုအုတ်မြစ်ကြောင့်ပင် ပုဂံ၌ မင်းမြတ် အနော်ရထာအား ဓမ္မဝိနယနှင့် အညီမှန်ကန်စွာ လမ်း ညွှန်နိုင်သော ရှင်အရဟံလို ရဟန်းတော်များကို တွေ့

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၀၅

ရခြင်း ဖြစ်၏။ မင်းမြတ် အနော်ရထာလို နိုင်ငံတော်ကို ဦးဆောင်နိုင်သော ခေါင်းဆောင် ကောင်းများကို တွေ့ရခြင်းဖြစ်၏။ မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရပါလျက် ငြင်းပယ်သောကျန်စစ်သားလိုသူရဲ ကောင်းများကို တွေ့ရခြင်းဖြစ် ၏။ သူ့ကျေးဇူးကို အလွန် သိတတ်သော ရာဇကုမာရ မင်းသားလို သူတော်စင်များကို တွေ့ရခြင်း ဖြစ်၏။

ဤဖြစ်ရပ်များကို ကြည့်ရှုခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားတို့သည် အစဉ်အလာ အားဖြင့် အလွန် ယဉ်ကျေးသူများဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါ၏။

ခိုင်မာသော ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်ကြောင့် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း ရှင်အရဟံလို ဓမ္မဝိနယ နှင့်အညီ မှန်ကန်စွာ လမ်းညွှန်နိုင်သော ရဟန်း ကောင်း ရဟန်းမြတ်များ မရှိသလော၊ ရှိပါ၏။ နိုင်ငံ တော်ကို ဦးဆောင်နိုင်သော မင်းမြတ် အနော်ရထာ လို ခေါင်းဆောင်ကောင်းများ မရှိသလော၊ ရှိပါ၏။ မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်း ခံရပါလျက် ငြင်းပယ် သော ကျန်စစ်သားလို သူရဲကောင်းများ မရှိသလော၊ ရှိမည်သာ ဖြစ်ပါ၏။

သူ့ကျေးဇူးကို အလွန် သိတတ်သော ရာဇ ကုမာရ မင်းသားလို သူတော်စင်များ မရှိသလော၊ ရှိ မည်သာ ဖြစ်ပါ၏။ ထိုသို့ ရှိကြောင်းကို ယနေ့

မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကျောင်းကန်ဘုရားနှင့် စေတီပုထိုးများ
ကို တည်ဆောက် မွမ်းမံနေခြင်းက သက်သေပြပါ
၏။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဘာသာရေး အရလည်း
အစဉ်အလာကြီးသော နိုင်ငံဖြစ်၏။ မိမိ၏ မိသားစု
ကို ချစ်တတ်၏။ မိမိ၏ မိသားစုမှတစ်ပါး အခြား
သော နိုင်ငံသားများကိုလည်း ချစ်တတ်ပါ၏။ ကမ္ဘာ
လူသား အားလုံးနှင့်တကွ သတ္တဝါမှန်သမျှကိုလည်း
ချစ်တတ်ပါ၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည်ဘာ
သာရေးအရ လည်း အစဉ်အလာကြီးသောနိုင်ငံဖြစ်
သည်ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

ယဉ်ကျေးမှုအရလည်း မြန်မာနိုင်ငံသည်
အစဉ်အလာကြီးပါ၏။ အဆောက်အအုံများဆိုင်ရာ
“ဗိသုကာ” ပညာရပ်နှင့် ပတ်သက်လျှင်လည်း ရှေး
ခေတ် ပုဂံပြည်၏ စေတီများနှင့် ကျောင်း ဘုရားများ
၏ တည်ရှိမှုများက သက်သေခံလျက် ရှိပါ၏။ ဤ
သည်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှု ရှုထောင့်မှ
ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်၏။

နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပတ်သက်
လျှင်လည်း လက်ရှိ စာပေအပေါ်၌ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့်
နိုင်ငံခြား စာပေတို့၏ ဩဇာသည် များစွာ လွှမ်းမိုး
လျက်ရှိပါ၏။ ဗုဒ္ဓစာပေအရဆိုလျှင် ခံစားမှုဆိုင်ရာ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၀၇

အပိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ သိမှုဆိုင်ရာ အပိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ တီထွင်မှုဆိုင်ရာ အပိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ ကျင့်ကြံမှုဆိုင်ရာ အပိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားမှုကို ဦးစားပေး၍ ဖော်ပြ၏။ သွန်သင်၏။ ဆိုဆုံးမ၏။

ကိုယ့်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားပါမှ စိတ်သည် ယဉ်ကျေးမည် ဖြစ်၏။ စိတ်သည် ယဉ်ကျေးပါမှ ချမ်းသာကို ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ ဤသည်ကို ရည်၍ “စိတ္တံ ဒန္တံ သုခါဝဟံ” ဟူ၍ ကျမ်းဂန်များ၌ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓစာပေအရ စိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆောင်ရွက်ရာတွင် စိတ်ကို အထိန်းအကွပ်မရှိဘဲ လွတ်ပေးခြင်း နည်းကိုလည်း အသုံးမပြု။ ထိုနည်းသည်လည်း အစွန်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်၏။ စိတ်ကို အတင်းအဓမ္မ ထိန်းကွပ်ခြင်း နည်းကိုလည်း အသုံးမပြု။ ထိုနည်းသည်လည်း အစွန်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်သည်ပင် ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် ထိုနည်းမျိုးကို ရှောင်၍ “သတိ သမ္ပဇဉ်” ဖြင့် ထိန်းသိမ်းသောနည်းကို အသုံးပြု၏။ ထိုနည်းသည်သာလျှင် အစွန်းနှစ်ဖက် လွတ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါ နည်းဖြစ်၏။ ဤနည်းဖြင့်သာ စိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမပါ၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ

၏ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း ဒုစရိုက် ကင်း၍ သုစရိုက်ဖြစ်ပေါ်လာရေးသို့ ဦးတည်သဖြင့် မြင့်မားပါ၏။ သို့ဖြစ်၍ ယဉ်ကျေးမှုအရလည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် အစဉ်အလာကြီးသည်ဟု ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

ပစ္စည်းဘဏ္ဍာ ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်သက် လျှင်လည်းကောင်း၊ စားရေးသောက်ရေး၊ နေထိုင် ရေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်းလိုက်နာကျင့် သုံးနိုင်ရန် ရှင်သာမဏေ ဘဝ၌ “စူဒ္ဓသ ခန္ဓကဝတ်” နှင့် “သေခိယ သိက္ခာပုဒ်” များကို သင်ကြားပေး လိုက်၏။ ဘဝနေနည်းနှင့် ပတ်သက်၍လည်းလိုက် နာကျင့်သုံးနိုင်ရန် မင်္ဂလာသုတ်၊ သီင်္ဂါလောဝါဒ သုတ်တို့ကို သင်ကြားပေးလိုက်၏။

ထိုသို့ သင်ကြားပေးရာ၌ ယနေ့ခေတ် ကျောင်းသင်ဘာသာရပ်များကို သင်ကြားပေးသလို သင်ကြားပေးခြင်းမျိုးတော့ မဟုတ်။ ကိုယ်ကျင့် သိက္ခာ ဖြူစင်မှု “သီလဝိသုဒ္ဓိ”၊ စိတ်ထားဖြူစင်မှု “စိတ္တဝိ သုဒ္ဓိ”နှင့် အမြင်ကြည်လင်မှု “ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ” တို့၏ အပေါ်၌ အခြေခံ၍ သင်ကြားပေးခြင်းမျိုး ဖြစ်၏။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဤစာပေသင်နည်းကို ရှေး ခေတ်က အစဉ်တစိုက် လိုက်နာကျင့်သုံး ခဲ့ပါ၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၀၉

ထို့ကြောင့်ပင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ထေရဝါဒ အုတ်မြစ် ခိုင်မာသော နိုင်ငံဖြစ်သဖြင့် ခေါင်းဆောင် ကောင်း များ၊ သူရဲကောင်းများ၊ သူတော်စင်များကို မွေးထုတ် နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်နိုင်ပါ၏။ “တပည့် ကောင်းပါက ဆရာကောင်းရှိ၍သာ” ဟူသော နိယာမအတိုင်း ဆရာကောင်းများလည်း ရှိခဲ့ပါ၏။

သို့ဖြစ်လျှင် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထေရဝါဒ ၏ အုတ်မြစ်သည် “ခိုင်မာပြီလား” ဟူ၍ မေးရန် ရှိ ပါ၏။ ခိုင်မာသင့်သလောက်တော့ ခိုင်မာ၏။ မပြုပျက်လောက်အောင်တော့ မခိုင်မာသေး။ မပြုပျက် လောက်အောင် ခိုင်မာရန် ဆက်၍ အားထုတ်ဖို့ ရှိ သေး၏။ ဤသို့ပင် ဖြေရမည်ဖြစ်၏။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းဘဝမှ သူတစ်ပါး လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားသော “ဒဏ်” ကို ခံခဲ့ရ၏။ ကျရောက်သွားသဖြင့် ခံရသော “ဒဏ်” များအနက် ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ ယိုယွင်းသွား မှုဆိုင်ရာ “ဒဏ်” သည် များစွာ ပြင်းထန်ပါ၏။ ထို“ဒဏ်”ကို ကုစားရပေဦးမည်။ ထို “ဒဏ်” ကို ကုစားရာ၌ထေရဝါဒဆိုင်ရာကိုယ်ကျင့်သိက္ခာတည် ဆောက်မှု တည်းဟူသော ဆေးကောင်းဖြင့် ကုစားရုံ မှ တစ်ပါး အခြား ကုစား နည်းဟူ၍ မရှိကောင်းပါချေ။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ စာရိတ္တယိုယွင်းမှု “ဒဏ်”

ကြောင့် ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်သူများသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ အမှုအကျင့်များအတိုင်း ကျင့်ကြံကြသည် ကိုလည်း တွေ့ရ၏။

ဤနေရာ၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသည်မှာ “နတ္ထိက ဒိဋ္ဌိ၊ အကြိယ ဒိဋ္ဌိနှင့် အဟေတုက ဒိဋ္ဌိ” တို့ကို ဆိုခြင်း ဖြစ်၏။ “နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ” ၏ မူရင်းဝါဒရှင်မှာ “အဇိတ ကေသကမ္မလ” ဖြစ်၏။ “အဇိတ ကေသကမ္မလ” သည် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါကထင် ရှားသော တိတ္ထိကြီး (၆) ယောက်တို့အနက် တစ် ယောက် အပါအဝင်ဖြစ်၏။

သူ၏ ဝါဒမှာ ကံ၏အကျိုး “ကမ္မဗလ” ကို မယုံကြည်သောဝါဒဖြစ်၏။ ပစ္စုပ္ပန်တည်တည်ကို သာ အာရုံစိုက်၏။ အနာဂတ်ကို ရှိသည်ဟူ၍ပင် မခံယူပါချေ။

နောက်တစ်နည်းမှာ “ပုရာဏကဿပ” ၏ နည်းဖြစ်၏။ ပုရာဏကဿပသည်လည်း မြတ်စွာ ဘုရားလက်ထက်တော်အခါကထင်ရှားသောတိတ္ထိ ဆရာကြီး(၆)ယောက်တို့အနက်တစ်ယောက်အပါ အဝင်ဖြစ်၏။ ပုရာဏကဿပ၏ ဝါဒကို “အကြိ ယ ဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်၏။ အကြိယဒိဋ္ဌိသည် “ကံ” ကို မယုံကြည်၊ လိုအပ်သော အကျိုးကို ရလျှင် ပြီးရော ဘယ်လိုနည်းဖြင့် ရရ၊ ရခြင်းကို ပဓာနဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁၁

ဤသို့သာ ယုံကြည်၏။ ဤနည်းကို “မက္ခိယ ဗေလီ” မည်သော အီတလီ နိုင်ငံရေး သုခမိန်ကြီးကလည်း သုံးသည်ဟု ဆိုကြ၏။

အကျိုးကို ရမည်ဆိုလျှင် ဘာကိုပဲ လုပ်ရ လုပ်ရ လုပ်ကြမည်သာ ဖြစ်၏။ အခြားကိစ္စတွင် လည်း အလားတူပင် သဘောထားကြ၏။ ဆောင် ရွက်ကြ၏။ အကြောင်း “မှန် မမှန်” ကို အကျိုး တရား “ရခြင်း” နှင့် တိုင်းတာကြ၏။ အကယ်၍ လိုအပ်သော အကျိုးကို ရရှိရိုးမှန်လျှင် အကြောင်း မှန် ၍သာ ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောဖြစ်၏။

အကယ်၍ အဇာတသတ်လို အဖကို သတ် သဖြင့် ထီးနန်းကို ရလျှင် အဖကို သတ်ခြင်းသည် မှန်ကန်သည်ဟူ၍ ခံယူသော ဝါဒဖြစ်၏။ ဤဝါဒ သည်လည်း ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကိုဖျက်ဆီးသောဝါဒ ဖြစ်သဖြင့် ယင်းဝါဒကိုလည်း ဤမြန်မာနိုင်ငံ ၌ မထွန်းကားအောင် ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိပါ၏။ ကြိုးပမ်းရန် တာဝန်ရှိပါ၏။ တာဝန်ရှိသည် အား လျော်စွာ ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်၏။ ကြိုးပမ်းကြ ရမည် ဖြစ်၏။

နောက်ဝါဒတစ်ခုမှ ကြောင်းကျိုးမဲ့ဝါဒ ဖြစ် ၏။ ပါဠိဝေါဟာရအားဖြင့် “အဟေတုက ဒိဋ္ဌိ” ဟူ၍ဆို၏။ ဤဝါဒကို တည်ထောင်သူမှာ “မက္ခလိ

ဂေါဿာလ” ဖြစ်၏။ မက္ခလိဂေါဿာလသည် မြတ်
 စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါက ထင်ရှား သော
 တိတ္ထိကြီး (၆)ယောက်တို့တွင် တစ်ယောက် အပါအဝင်
 ဖြစ်၏။ ဤဝါဒကို အိန္ဒိယ ဒဿနကျမ်း များ
 ၌ “စာရိဝက” အမည်ဖြင့်လည်း တွေ့ရ၏။

ဤဝါဒအရ လောက၌ အကြောင်းဟူ၍
 လည်း မရှိ၊ အကျိုးဟူ၍လည်း မရှိ၊ အကြောင်းနှင့်
 အကျိုးတို့၏ ဆက်သွယ်မှု ဟူ၍လည်း မရှိ၊ ထို့
 ကြောင့် “ကံ” ဟူ၍လည်း မရှိ။ အမှန်အားဖြင့်
 လောက ဟူသည် ကစားကွင်း “ကီဠာထလ” သာ
 ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် လောကတည်းဟူသော ကစား
 ကွင်း၌ အနိုင်ရအောင်သာ ကစားကြရမည် ဖြစ်၏။
 အနိုင်ရရှိရေးသို့သာ ဦးတည်ကြရမည် ဖြစ်၏။ ထိုသို့
 ကစားရာတွင် သက်ရှိနှင့်လည်း ကစားရသည့်အခါ
 ရှိမည်။ သက်မဲ့နှင့်လည်း ကစား ရသည့်အခါ ရှိမည်။
 ဘာနှင့်ပဲ ကစား ကစား နိုင်အောင် ကစားရန်
 ကြိုးပမ်းရမည် ဟု ဤဝါဒက သွန်သင်၏။ ညွှန်ကြား၏။

ဤဝါဒအရ မိမိတို့ အသက်ရှင်နေသရွေ့
 ကာလပတ်လုံး ဂုဏ်တွေ၊ သိက္ခာတွေ၊ ကိုယ်ကျင့်
 တရားတွေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်တွေ၊ စည်းကမ်းဥပဒေ တွေ
 ကို လိုက်နာနေစရာ မလို။ အကယ်၍ လိုက်နာနေ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁၃

လျှင် အနိုင်ရရှိရေး၌ “နှောင့်နှေး” နေမည်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေအရ “လစ်” လျှင် “လစ်” သလိုသာ ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်၏။ သို့မှသာ မြန်မြန် အနိုင်ရရှိမည် ဖြစ်၏။ အနိုင်ရရှိမှုသည်သာ လျှင် ဘဝ၏ ပန်းတိုင်ဖြစ်၏။

“အပြီး” ကျက်လျှင် “အပြီး” ကို စားနေသူများရှိကြ၏။ “ခေါင်း” ကျက်လျှင် “ခေါင်း” ကို စားနေသူများ ရှိကြ၏။ သူတို့၌ “စောင့်ထိန်းမှု” ဟူ၍ ဘာမျှမရှိ။ သစ္စာဟူသည် “ဝေးလေ” နေသေး၏။ ဤဝါဒ၊ ဤအမြင်၊ ဤအယူအဆ သည်လည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာနိုင်ငံ၌သာမက လူ့ လောက၌ မရှိသင့် မရှိကောင်းသော ဝါဒ၊ အမြင်၊ အယူဖြစ်ပါ၏။

ထို့ကြောင့် ဤဝါဒ ၊ ဤအမြင်၊ ဤအယူကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ မရှိရလေအောင် အားထုတ်ရမည် ဖြစ်၏။ လူ့လောက၌ မရှိအောင် အားထုတ်ရာတွင် လည်း မြန်မာနိုင်ငံက ပံ့ပိုးရမည် ဖြစ်၏။

ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာအရဤလောက၌လူ ဖြစ်လာရခြင်းသည်လောကကိုမိမိအတွက်အသုံးချရန်မဟုတ်ဘဲ၊ မိမိကိုသာ လောကအတွက် အသုံးချရန် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ အသုံးချရာတွင် ထိ ရောက်စွာ အသုံးချနိုင်ရေးအတွက် မိမိကိုယ်ကို ထက်မြက်

အောင် လေ့ကျင့်အပ်၏။ လေ့ကျင့်ခြင်း ဟူသည် ပါရမီ ကုသိုလ်မြောက်အောင် အားထုတ် ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ပါရမီ ကုသိုလ်မြောက်အောင် အားထုတ်ခြင်း ဟူသည် (၁) လိုအပ်သော အကူအညီကို စွမ်းနိုင် သလိုပေးခြင်း၊ (၂) ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာကို မြင့်မား အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း၊ (၃) တုံ့ပြန်မှု ကို မျှော်လင့်ခြင်းမရှိဘဲစေတနာသန့်သန့်ဖြင့်ဆောင် ရွက်ခြင်း၊ (၄) အသိဉာဏ် တိုးတက်၍ထက်မြက် လာအောင် အားထုတ်ခြင်း၊ (၅) မလျော့သောစွဲ လုံ့လရှိခြင်း၊ (၆) အရာရာကို သည်းခံခွင့်လွှတ်ခြင်း (၇) သစ္စာရှိခြင်း၊ (၈) အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း (၉) လောကကို ချစ်တတ်ခြင်း၊ (၁၀) ဘက်မလိုက် ဘဲ တစ်သမက်တည်းနှင့်တည့်တည့်မတ်မတ်ဆောင် ရွက်ခြင်း တို့ပင် ဖြစ်သည်။

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာအရ ဤကဲ့သို့ ပါရမီ ကုသိုလ်မြောက်အောင် အားထုတ်ရင်း အားထုတ်ရင်း မိမိကိုယ်ကို ထက်မြတ်အောင် ပြုအပ်၏။ မိမိကိုယ် တိုင် ထက်မြက်ပါမှ ပတ်ဝန်းကျင်၏ အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရာ၌ ထိရောက်စွာ ဆောင် ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်၏။

ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များမြန်မာနိုင်ငံ၌ပေါ်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁၅

များလာပါမှ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဒုစရိုက်များ တဖြည်း
ဖြည်း ပပျောက်ပြီး သုစရိုက်များ တဖြည်းဖြည်း
တိုးပွားလာမည်ဖြစ်ပါ၏။ သုစရိုက်များတိုးပွားလာ
သည်နှင့် အမျှ မြန်မာနိုင်ငံသည် ငြိမ်းချမ်းသာယာ
လာမည်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ ဖြစ်လာနိုင်စေရန် လူတိုင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ် တိုင်း
၌ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ မြင့်မားအောင် တည် ဆောက်မှု
ကို အလေးအနက်ထားသော ထေရဝါဒ အုတ်မြစ်ကို
မြန်မာနိုင်ငံ၌ ခိုင်မာသည်ထက် ခိုင်မာအောင် တည်
ဆောက်ရန် မှတစ်ပါး အခြား နည်းကောင်းဟူ၍
မရှိပါကြောင်း အလေးအနက် ခံယူအပ်ပါ၏။

(မြတ်ဗုဒ္ဓ စာစောင် အတွဲ ၂ အမှတ် ၁ နိုဝင်ဘာလ ၁၉၉၁)

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဂင်ဒါဒ

ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဗုဒ္ဓစာပေ

ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှိနေသည့် ပိဋကသုံးပုံ၊ နိကာယ် ငါးရပ် ပါဠိတော်များသည် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော်မူခဲ့သည့် မူရင်း ဒေသနာတော် အစစ်အမှန်များ ဖြစ်ကြောင်း မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အားလုံးကလက်ခံယုံကြည်ထားကြပါသည်။

ပါဠိတော်များ၏ အဖွင့်ဖြစ်သည့် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာစသည်တို့သည်လည်းမြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်အတိုင်း ဖွင့်ဆိုထားသည့် အဖွင့်ကျမ်းများ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်မှတ်ယူကာ၊ ထိုထို အဖွင့်ကျမ်းများ၌ လာရှိသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်များအတိုင်း သံသယ ကင်းစွာ လိုက်နာကျင့်ကြံလျက် ရှိပါသည်။

လိုက်နာ ကျင့်ကြံသောအခါ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသည့် အဖွင့်ကျမ်းများနှင့်တကွ ပါဠိတော်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁၇

များ သည် ပရိယတ္တိ ဉာဏ်၊ ပဋိပတ္တိဉာဏ်၊ ပဋိဝေဓ ဉာဏ် ဟူသော ဉာဏ်သုံးမျိုးကိုအဆင့်ဆင့်ပေးစွမ်း နိုင်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော် သမိုင်း၌ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များမဆိတ်သုဉ်းခဲ့ကြောင်းလက်တွေ့ အားဖြင့်လည်း အခိုင်အမာ သက်သေ ပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံများ အားလုံးအနက် မြန်မာနိုင်ငံသည် မူရင်းအကျဆုံးနှင့် အပြည့်စုံဆုံးသော ဗုဒ္ဓစာပေ ကျမ်းဂန်များကို လက် ဝယ် ထိန်းသိမ်းထားရှိနိုင်ခဲ့သည့် တစ်ခုတည်းသော နိုင်ငံအဖြစ် ထည်ဝါစွာ တည်ရှိနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓစာပေ တိမ်ကောခြင်း

ဗုဒ္ဓစာပေသည် မဇ္ဈိမဒေသခေါ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ စတင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဗုဒ္ဓစာပေ မပေါ်ပေါက်မီ အိန္ဒိယ နိုင်ငံ၌ ဝေဒစာပေသည် ရှိနှင့်ပြီး ဖြစ်ပါ သည်။ ဝေဒစာပေကို ဆန့်ကျင်ကာ ဗုဒ္ဓစာပေ ပေါ်ပေါက် ခြင်း ဖြစ်ရာ၊ ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ဝေဒစာပေ တို့သည် နိုင် တစ်ခါ ရှုံးတစ်လှည့်ဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ပြိုဆိုင်ခဲ့ ကြပါသည်။

ထိုစဉ်က ဗုဒ္ဓစာပေသည် ဝေဒစာပေနှင့်သာ မကရိုန်းစာပေနှင့်လည်းပြိုင်ဆိုင်လာခဲ့ရပါသည်။ပညာ

ရှင်များ၏ အဆိုအရ ဝေဒစာပေကို သက္ကတ ဘာသာ ဖြင့် မှတ်သားပြီး၊ ဂျိန်းစာပေကို အဒ္ဒမာဂဓိ ဘာသာ ဖြင့် မှတ်သားပါသည်။ ထိုခေတ် စာပေများ သည် ဘာသာရေး သို့မဟုတ် သာသနာရေး သဘော ပြဋ္ဌာန်းသည့် စာပေများသာ ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာရေး သို့မဟုတ် သာသနာရေး သဘောမှာ ယုံကြည်မှု သဒ္ဒါကို အခြေခံထား၍လိုက် နာကျင့် သုံးရသည့် သဘောရှိပါသည်။ ဒဿနဝေါ ဟာရဖြင့် ပြောရလျှင် ဘာသာရေး သို့မဟုတ် သာသနာရေး စာပေသည် သဒ္ဒပမာဏ စာပေ ဖြစ်သည်။ မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ မမှားနိုင်ဟု ယုံကြည်ခြင်းခံရသူ ဘုရား သို့မဟုတ် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်ကို အား ပြု၍ မိမိ ဉာဏ်မမီနိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များ၌ သဒ္ဒါ တရားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ လက်ခံ ယုံကြည်ပြီးလိုက် နာ ကျင့်သုံးရသည့် စာပေဖြစ်ပါ သည်။ ပညာထက် သဒ္ဒါကို အလျင် စေစားရပါသည်။ လပေါ်လူ ရောက်သည့် ဖြစ်ရပ်၌ မိမိ ဉာဏ်မမီသော်လည်း သိပ္ပံပညာရှင်များကို ယုံကြည် ၍ အကြွင်းမဲ့ လက်ခံ ရသည့် သဘောမျိုးဖြစ်ပါ သည်။ ထိုသဘောမျိုးကို ယုံကြည်မှုဖြင့် သက်သေ ပြခြင်း (=သဒ္ဓေယျ သိဒ္ဓ) ဟု ဆိုကြပါသည်။

မိမိဉာဏ် မမီဘဲလျက် ယုံကြည်မှု သဒ္ဒါဖြင့်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၁၉

အကြွင်းမဲ့ လက်ခံရသည့် ကိစ္စမှာ လွယ်ကူသောကိစ္စ မဟုတ်။ လူသားတို့၏ သဘာဝ အရ မိမိတို့ ကိုယ် တိုင် တွေ့ကြုံခံစားရသည့် ဖြစ်ရပ်များကို ကျေနပ်စွာ လက်ခံနိုင်သော်လည်း၊ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် မတွေ့ကြုံ မခံစားရသည့် ဖြစ်ရပ် များသည် နယ်နိမိတ်အားဖြင့် အလွန် ကျဉ်းမြောင်း သည်မှန်စေကာမူ၊ ထိုကိုယ် တွေ့များဖြင့် ဘာသာ ရေး သို့မဟုတ် သာသနာရေး အဆိုအမိန့်များ ကိုချိန်ထိုးစံချိန်တင်၍တွက်ချက် ချင်ကြသည်။

ထိုအခါ ဒဿန ဝေါဟာရအားဖြင့် “ပစ္စက္ခ ပမာဏ”ခေါ် အတွေ့အကြုံသိနှင့် “သဒ္ဓ ပမာဏ” ခေါ် ကျမ်းဂန်သိတို့သည် အချင်းချင်း မပြေလည် သည့် အနေအထားတွင် ရှိကြပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုလျှင် ပစ္စက္ခပမာဏ (=ကိုယ်တွေ့သိ) နှင့် သဒ္ဓပမာဏ (=ဘာသာရေး ကျမ်းဂန်သိ) တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆန့်ကျင် ကြ ပါသည်။ မိမိတို့မသိမမြင်နိုင်သည့်လောကုတ္တရာ ရေးရာကိစ္စ၊ တမလွန်ရေးရာ ကိစ္စ တို့သည် နောက် တန်းသို့ တဖြည်းဖြည်း ရောက် သွားကြပါသည်။

ပစ္စက္ခပမာဏ (=ကိုယ်တွေ့သိ) နှင့် သဒ္ဓ ပမာဏ (=ဘာသာရေးကျမ်းဂန်သိ) တို့သည် အချင်း ချင်း ဆန့်ကျင်ကြသောအခါ ထိုအသိ နှစ်မျိုးကို

စေ့စပ်ရန် “ကြားခံ” စာပေတစ်မျိုး ပေါ်ပေါက်လာ
 ပါသည်။ ထိုကြားခံစာပေကို ဒဿန ဝေါဟာရဖြင့်
 အနုမာန ပမာဏ (=ယုတ္တိစာပေ) ဟု ခေါ်ပါသည်။
 ဒဿန စာပေဟူ၍လည်း ခေါ် ပါသည်။ ဖီလိုဆိုဖီ
 ဟူ၍လည်း ခေါ်ပါသည်။ စင်စစ် အားဖြင့် ဒဿန
 စာပေခေါ် အနုမာန ပမာဏ၏ အလုပ်မှာ ပစ္စက္ခ
 ပမာဏ (=ကိုယ်တွေ့သိ) နှင့် သဒ္ဒပမာဏ (=ဘာ
 သာရေး ကျမ်းဂန်သိ)တို့ကို အချင်းချင်း ညီညွတ်
 စေရန် ရင်ကြားစေ့ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားစုနှစ်ခုကို စေ့စပ်
 ပေးရခြင်းမှာ လွယ်ကူသောကိစ္စ မဟုတ်။ နှစ်ဖက်
 စလုံး၏ အထင်မှား အမြင်မှားခြင်းကို ခံရတတ်
 သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ အထင်မှား အမြင်မှားခြင်း မခံရ စေ
 ရန်မိမိကိုယ်တိုင်မိမိအကြိမ်ကြိမ်ပြန်လည်ပြင်ဆင်
 နေရသည် နှင့် ပင် ဒဿနစာပေသည် သမိုင်းစဉ်
 တစ်လျှောက်လုံး၌ မတည်ငြိမ်သည့် သဘော၊ မခိုင်မာ
 သည့် အနေအထားကို ဖော်ပြခဲ့ ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍
 လည်း တစ်ကျမ်းကို တစ်ကျမ်း က ပညာရှင်တစ်ဦး
 ကို ပညာရှင်တစ်ဦးက ထာဝစဉ် ချေဖျက်နေခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။

အိန္ဒိယစာပေသမိုင်းကို ဒဿနစာပေကဏ္ဍ
 ဝင်လာသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်ဝေဒစာပေသည်တိုက်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၂၁

ရိုက်အားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ဖြစ်စေ ဒဿနစာပေကို ကမ်းများကို ပေါက်ဖွားပေးပြီးဒဿန စာပေများနှင့် ရောနှောသွားပါသည်။ အလား တူပင် ဂျိန်းစာပေသည်လည်းဒဿနစာပေနှင့် ရောနှော သွားပါသည်။

ဗုဒ္ဓစာပေမှာမူ ဒဿနစာပေနှင့် ရောနှော သည့် အပိုင်းနှင့် မရောနှောသည့်အပိုင်းဟူ၍ နှစ်ပိုင်း ကွဲထွက် သွားပါသည်။ ဒဿနစာပေနှင့်ရောနှော သည့်အပိုင်း မှာ “မဟာယာန” အမည်ဖြင့် ထင်ရှား ၍၊ အခြား ဒဿနစာပေများနှင့် အပြိုင် စည်းရုံးကာ မူရင်း ပါဠိ ဘာသာဖြင့် မဟုတ် တော့ဘဲသက္ကတ ဘာသာသို့ ကူးပြောင်းပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်တည်ရှိ ရစ်ပါသည်။

ဒဿနစာပေနှင့် မရောနှောသည့်အပိုင်းမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာ) စသည့် တောင်ပိုင်း ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံများသို့ ရောက်ရှိ ပျံ့နှံ့သွားပါသည်။

ဤသို့လျှင် ဒဿနစာပေနှင့် အရောမခံ လို သည့် ထေရဝါဒ ပါဠိ ပိဋကတ်တော်များသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ တိမ်ကောသွားရပြီး၊ ဒဿနစာပေ နှင့် အရောခံလိုသည့် သက္ကတ ပိဋကတ်တော် များသာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ပိဋ

ကတ် စာပေသဘော ဆုတ်ယုတ်ပြီး ဒဿန စာပေ သဘောသာ ထင်ရှား ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိပိဋကတ်စာပေ

ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိပိဋကတ်စာပေသည် သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်း မည်သည့်ဘာသာနှင့်မျှ အရောအနှောမခံဘဲ မူရင်း ပါဠိဘာသာ အတိုင်းပင် တည်ရှိစေရန် ရှေးဆရာ များ အစဉ်အဆက် အားထုတ်ခဲ့ကြပါသည်။ အဋ္ဌ ကထာဟောင်းများ သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာ)၌ သီဟိုဠ် ဘာသာဖြင့် ရှိနေခြင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာ ရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဇောသသည် ပါဠိဘာသာသို့ ပြန်လည် ပြောင်းယူခဲ့ပါသည်။

ဘာသာတစ်ခုမှ ဘာသာတစ်ခုသို့ပြောင်းယူ ခြင်းသည် အနည်းနှင့်အများ မူရင်း အနက် အဓိပ္ပာယ် ကို ချွတ်ယွင်းစေနိုင်သဖြင့်၊ မူလရှိရင်းစွဲ ဘာသာ အတိုင်း ပြန်လည်ထားခြင်းက ပို၍ ကောင်းမွန်သဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ပြန်လည်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း အဋ္ဌကထာ သစ် ဆရာ ရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဇောသက အမှာအထား ပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိပိဋကတ် စာပေ သည် သဒ္ဓါအားဖြင့်လည်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပါ သည်။

ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိပိဋကတ်စာပေသည် အနက်အား

ဖြင့်လည်း မူရင်း အရင်းအတိုင်းပင် သဒ္ဓပမာဏ အဆင့်မှ လျှော့ကျမခံခဲ့ပါ။ သဒ္ဓပမာဏအဆင့်တွင် ပရိယတ္တိ သိလည်း ပါဝင်သည်။ ပဋိပတ္တိသိလည်း ပါဝင်သည်။ ပဋိဝေဓသိလည်း ပါဝင်သည်။ ပရိယတ္တိ သိမှာ ဒဿနစာပေကဲ့သို့ “အနုမာန ပမာဏ” သဘောရှိပါသည်။ ပဋိပတ္တိ သိမှာ လောကီကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်ကဲ့သို့ “ပစ္စက္ခ ပမာဏ” သဘောရှိပါသည်။ ပဋိဝေဓ သိမှာ လောကုတ္တရာကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်ကဲ့သို့ “သစ္စိကရဏ ပမာဏ” သဘောရှိပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ သဒ္ဓပမာဏ (= ဘာသာရေး ကျမ်းဂန်သိ) စာပေဖြစ်သည့် ပါဠိပိဋကတ် စာပေသည် မြတ်စွာဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်က ဟောကြားတော် မူခဲ့သည့်အတိုင်း သဒ္ဓါ အားဖြင့်လည်း သန့်ရှင်းသည်။ အနက်အားဖြင့် လည်း သန့်ရှင်းသည်။ အစ အလယ် အဆုံး ကောင်းခြင်းသုံးပါးနှင့်လည်း ပြည့်စုံသည်။ အပို အလို မရှိ။ အားလုံး ပြည့်စုံသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏ ပါဠိ ပိဋကတ်စာပေသည် လောကီကိုယ်တွေ့ (=ပဋိပတ္တိ) နှင့် လောကုတ္တရာ ကိုယ်တွေ့ (=ပဋိဝေဓ) တို့ကိုပါ ဖော်ပြ နိုင်စွမ်းရှိသဖြင့် အမြဲတစေ ယုတ္တိ (=အနုမာန ပမာဏ)

နှင့် ပြည့်စုံနိုင်စွမ်းရှိပါသည်။ အကယ်၍ ယုတ္တိနှင့် မပြည့်စုံဟု
ထင်လျှင်လည်း ထင်သူ၏ ဉာဏ်ပညာ
နိမ့် နှင့် အတွေ့အကြုံ နယ်နိမိတ် ကျဉ်းမှုကြောင့်သာ
ဖြစ်ပါသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယုတ္တိဟူသည် မြင်
တစ်ပိုင်း၊ မမြင်တစ်ပိုင်းဖြင့် သက်သေပြခြင်းမျိုး
(=ဒိဋ္ဌတော အဒိဋ္ဌသိဒ္ဓိ)^၁ ဖြစ်၍ လောကီကိုယ်တွေ့
မြင် (=ပဋိပတ္တိ) နှင့် လောကုတ္တရာ ကိုယ်တွေ့မြင်
(=ပဋိဝေဓ) တို့ နယ်နိမိတ် ကျယ်ဝန်းသည်နှင့် အမျှ
ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်မှု ရှိနိုင်ပြီး၊ ယုတ္တိ (=အနုမာန)
တို့ နယ်နိမိတ်ကျဉ်း၍ ကျဉ်း၍ သွားသောကြောင့်
ဖြစ်ပါသည်။

ဉာဏ်ပညာ ထက်မြက်မှု ရှိသူအတွက် ဗုဒ္ဓ၏
ပါဠိပိဋကတ်စာပေ (=ယုတ္တိ) သည် အလုံးစုံ ယုတ္တိ
ဖြင့် တန်ဆာဆင်ပြီးသား ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍
ဒဿန ပညာရှင်များက စစ်မှန်သည့် ကိုယ်တွေ့
ဟူသည် အမြဲတမ်း ယုတ္တိနှင့် ပြည့်စုံ၏ (န ဟိ
ဒိဋ္ဌေ အနုပ ပဉ္စနာမ)^၂ ဟု တညီတညွတ် တည်း
ဝန်ခံကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။ ဒိဋ္ဌတော၊ အမြင်မှ၊ အဒိဋ္ဌသိဒ္ဓိ၊ မမြင်ကို သက်သေပြခြင်း။

၂။ ဒိဋ္ဌေ မှန်ကန်သည့် အမြင်၌၊ အနုပ ပဉ္စနာမ၊ ယုတ္တိမဲ့ မည်သည်။
နဟိ၊ မရှိသည်သာ

ဗုဒ္ဓ၏စာပေ မဇ္ဈိမဒေသ ပြင်ပသို့ ပျံ့နှံ့ခြင်း

ဗုဒ္ဓစာပေမှာနှစ်ပိုင်းရှိပါသည်။တစ်ပိုင်းမှာဒဿန စာပေ(=အနုမာန ပမာဏ) နှင့် ရောဇနာ သည့် အပိုင်းဖြစ်၍ ထိုအပိုင်းမှာ သက္ကတဘာသာ နှင့် ရှိပြီး တိဘက်၊ တရုတ် စသည့် တိုင်းပြည် များသို့ ရောက်ရှိ ပျံ့နှံ့သွားပါသည်။ ထိုအပိုင်းကို “မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ဟုခေါ်ပါသည်။ မြောက် ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ၏ မူရင်းမှာ မဟာယာန သက္ကတ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်ပါ သည်။

မဟာယာနသက္ကတဗုဒ္ဓဘာသာသည် မိမိ ရောက်ရှိရာဒေသရှိ ထိုထိုလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရောဇနာကာ စာပေအသွင် အမျိုးမျိုးကို ဆောင် သဖြင့်၊ “ဇင်ဝါဒ” သည် မူရင်း မဟာယာန နှင့်တရုတ် ဝါဒမှ ပေါက်ဖွား ပေါ်ထွန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤသည်မှာ မဟာရာန ပိဋကတ်တော်များ အနိဗ္ဗာန်နိဗ္ဗာန် ပြင်ပသို့ ရောက်ရှိပုံ ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ပိုင်းမှာ ဒဿနစာပေနှင့် မရောဘဲ မိမိချည်း သီးသန့် တည်ရှိသည့်အပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအပိုင်းမှာ မူရင်း ပါဠိဘာသာနှင့် ရှိပြီးသီဟိုဠ်(သီရိ လင်္ကာ)၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယား(ထိုင်း)စသည့် တိုင်း ပြည်များသို့ရောက်ရှိ ပျံ့နှံ့သွားပါသည်။ ထိုအပိုင်း ကို “တောင်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ” ဟု ခေါ်ကြ ပါသည်။

တောင်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ၏ မူရင်းမှာ ရှင်မဟာကဿပ စသည့် မထေရ်ကြီးများ ပထမ သံဂါယနာတွင် အတည်ပြုခဲ့သည့် ထေရဝါဒ ပါဠိဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပါသည်။

ထေရဝါဒ ပါဠိဗုဒ္ဓဘာသာသည် မည်သည့် တိုင်းပြည်သို့ ရောက်ရောက် မိမိရောက်ရှိရာ ဒေသရှိ ထိုလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရောနှော ခြင်းမရှိဘဲ၊ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အတိုင်း ပါဠိဘာသာ ဖြင့်ပင် အပိုအလိုမရှိ အားလုံး ပြည့်စုံမှု (=ကေဝလ ပရိပုဏ္ဏ) ဂုဏ်ကို အစဉ် တစိုက် ထိန်းသိမ်းခဲ့သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ပါသည်။

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာရောက်ရှိရာ တိုင်း ပြည် ရှိပညာရှင်များသည် မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လိုက် လျောညီထွေရှိလေအောင် မူရင်းထေရဝါဒ ပါဠိ ပိဋကတ်တော်များကို သင့်လျော်ရာ ဘာသာ စာပေ များဖြင့် ဖွင့်ဆို ပြုစုကြစေကာမူ၊ မူရင်းကို မည်သည့် အခါမျှ ပျောက်ပျက်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း မရှိဘဲ ဖွင့်ဆို ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် မူရင်း ပိဋက (=သာဓု) သည် ဆင့်ပွားအဖွင့် (=သာဓန) များ ခြုံရံကာ ကဏ္ဍအလိုက် သီးခြားစီပင် တည်ရှိပါ သည်။ ထိုထိုလူမျိုးများ၏ ယဉ်ကျေးမှုများသည် ထေရဝါဒ

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၂၇

ပါဠိပိဋကတ်တော်များကဲ့သို့ မည်သည့် အခါမျှ မူရင်း အစစ်ယောင်ဆောင်ကာ ဝင်ရောက် ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ ဝါဒသစ် တစ်ရပ်အဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့ ခြင်းလည်း မရှိပါ။

မူရင်း ပါဠိ ပိဋကတ်တော်များသည် မူရင်း အတိုင်းပင် သီးခြားတည်ရှိပြီး၊ အဖွင့်ကျမ်းများသည် လည်း မူရင်းယောင် မဆောင်ဘဲ သို့မဟုတ် ဝါဒသစ် တစ်ရပ်အဖြစ် မရပ်တည်ဘဲ အဖွင့် ကျမ်းများ အနေ ဖြင့်သာ သီးခြား ရှိခဲ့ပါသည်။ ဤသည်မှာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်များ၏ အိန္ဒိယနိုင်ငံပြည်ပသို့ ပျံ့နှံ့ ရောက်ရှိပုံ ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓစာပေအပေါ် မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏

ခံယူချက်

ဗုဒ္ဓ ပိဋကတ်တော်များသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ စတင် ဝင်ရောက်ချိန်တွင် အရောရော အနှောနှော ဝင်ရောက်ဟန် တူပါသည်။ မဟာယာနလည်း ပါသည်။ ထေရဝါဒလည်း ပါသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို တဖြည်းဖြည်း စိစစ်ရှာဖွေပြီး မဟာယာနများကို မြန်မာနိုင်ငံမှဖယ်ရှားပစ်ခဲ့ပါသည်။ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓ ဘာသာကိုသာ အစဉ်တစိုက် သန့်ရှင်းစင်ကြယ် အောင်အားထုတ်ခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာ

ဝင်များသည် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော် များထဲသို့ မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံသည့် ဝါဒသစ်များ ကိုလည်း ထပ်ထည့်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ သူများထပ်ထည့် ထားသည့် မဟာယာန ဝါဒ လက်သစ်များကိုလည်း လက်ခံခြင်း မပြုခဲ့ပါ။

ထေရဝါဒ ပါဠိပိဋကတ်တော်များကို မြန်မာ နိုင်ငံ၌ အရောအနှော မရှိစေဘဲ အစင်ကြယ်ဆုံး တည်ရှိစေခြင်းသည် ရှေးမြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့၏ အစဉ်တစိုက် တည်ရှိခဲ့သည့် ဆန္ဒပင် ဖြစ် ပါသည်။ မိမိတို့၌ ရှိသည့် ဆန္ဒကိုပင် မြန်မာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များသည် ဂုဏ်ယူမဆုံး ရှိကြပါ သည်။

ဘိုးတော်ဘုရား လက်ထက်တွင်မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းသို့ သက္ကတစာပေများကို သွတ်သွင်း စေခဲ့ပါ သည်။ ထိုသို့ သွတ်သွင်းစေရာတွင် ဆေးကျမ်း၊ ဗေဒင် ကျမ်း၊ သဒ္ဒါကျမ်း၊ အလင်္ကာရ ကျမ်း စသည့် ဘာသာရေး မနွယ်သည့် ပညာရပ် ဆိုင်ရာ ကျမ်းများ ကိုသာ သွင်းစေခဲ့ပါသည်။ ဘာသာရေးနွယ်သည့် ဒဿန စာပေဆိုင်ရာ ကျမ်း များကိုမူ သွင်းခွင့်မပြုခဲ့ပါ။

ဘာသာရေးနွယ်သည့် စာပေများကို သွင်းခွင့် ပြုခဲ့လျှင် ဘုရား၌ ယုံမှားမှု (=ဗုဒ္ဓေ ကမ်တိ)၊ တရား ၌ ယုံမှားမှု (=ဓမ္မေကမ်တ)၊ သံဃာ တော်၌ ယုံမှားမှု

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၂၉

(=သံဃေ ကင်္ခတိ) စသည့်တွေးတောယုံမှားမှုဝိစိ ကိစ္ဆာများကိုပြုစုပျိုးထောင်ပေးရာရောက်မည်စိုးရိမ် သောကြောင့် ဖြစ်ပါ သည်။

ဤနည်းအားဖြင့် မြန်မာမင်းများလက် ထက် ဌ်လည်း ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အရော အနှော မရှိစေဘဲ ၊ အစင်ကြယ်ဆုံးတည်ရှိစေရန်အားထုတ် ခဲ့ကြပါသည်။ ယနေ့ခေတ်သည် အတွေး အခေါ်ကို ဦးစားပေးသည့်ခေတ် ဖြစ်ပါသည်။ အတွေးအခေါ် ကို ဦးစားပေးသည့် အလျောက်ထေရဝါဒပိဋကတ် စာပေတွင် မည်သည့် သုတ္တန် သည် ဘုရားဟော မဟုတ်ဘဲ နောက်မှာ ထည့် သည့် သုတ္တန်ဖြစ်ကြောင်း၊ မည်သည့် သုတ္တန်သာ မူရင်းဖြစ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် စိစစ် လေ့လာ သည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ ထိုသို့ စိစစ်ကြသည် မှာ ထေရဝါဒ ပိဋကတ် အစစ်ကိုသာ တန်ဖိုး ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုသို့ စိစစ်ဝေဖန်ကာ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှိနေသည့် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ စသည့် ပါဠိ ပိဋကတ်တော်များသည် မူရင်းစစ်စစ်များသာ ဖြစ်ကြောင်း မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အားလုံးက ယုံကြည် လက်ခံထားပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုယုံကြည် ချက်ကြောင့်ပင်လျှင် ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော် များ ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု

နှင့် မရောနှော၊ သူတစ်ပါးတို့ ရောနှော ထားသည့် စာပေများကိုလည်း ပိဋကတ်အဖြစ် မိမိတို့က လက်ခံ ရန် အသင့် မရှိခြင်းပင် ဖြစ်ပါ သည်။

ဇင် ဝါဒ

ဇင်ဝါဒသည် မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် တရုတ် ရှေးဟောင်းဝါဒ (=တာအို) တို့ ပူးပေါင်းရောနှော ရာမှ ပေါ်ပေါက်လာသည့် ဝါဒသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါ သည်။ ဇင်ဝါဒ၏ ပဓာနကျမ်းစာမှာ ပညာ ပါရမီ တာ ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း၏အကျဉ်းကျုပ် ဟဒယ သုတ်ကို ဇင်ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌ နေ့စဉ် ညတိုင်း ရွတ်ဖတ် ကြကြောင်း ဆိုကြပါသည်။

အမှန်အားဖြင့် ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေသည် ဒဿနစာပေ အမျိုးအစား (= မဟာယာန) ကို မိမိ တို့၏ ကာလ၊ ဒေသ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် လိုက် လျော ညီထွေ ရှိစေရန် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပုံသွန်း ထားသည့် ဝါဒနှင့် စာပေသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေသည် ထိုခေတ်၊ ထိုဒေသ၊ ထိုယဉ်ကျေးမှု၏ သရုပ်ဖော် ပန်းချီကား သဖွယ်ဖြစ်သည်ဟုဆိုသော် ဆိုခွင့်ရှိမည်ထင်ပါ သည်။

ဆိုခွင့်ရှိ၍ ဆိုရလျှင် ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေ သည် ခေတ်ကာလအားလုံး၊ ဒေသအားလုံး၊ ယဉ်ကျေးမှု

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၃၁

အားလုံးတို့၌ ထာဝစဉ် မှန်ကန်သည့် ဝါဒနှင့် စာပေ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရန် အခက်အခဲ ရှိပါသဖြင့် ထိုခေတ်၊ ထိုဒေသ၊ ထိုယဉ်ကျေးမှု၏ သရုပ်ဖော် ပန်းချီကား သဖွယ်သာဖြစ်ပြီး အခြား ခေတ်၊ အခြားဒေသ၊ အခြားယဉ်ကျေးမှု၏ သရုပ်ဖော် ပန်းချီကားသဖွယ် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အခိုင်အမာ ဆိုရပါမည်။

ဘာသာရေး စာပေများတွင် ကာလ၊ ဒေသ တို့ဖြင့် ကန့်သတ်၍မရဘဲ ထာဝစဉ်မှန်သည့် သဘော (=Impisishable Truth) နှင့်ကာလ၊ ဒေသ တို့ဖြင့် ကန့်သတ်ခြင်း ခံရကာ အခိုက်အတန့် မှန်သည့် သဘော (=Pisishable Truth) တို့သည် အစုံလိုက် ပါဝင်ကြပါသည်။

ထိုအမှန်သဘော နှစ်မျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံစံကို ဆိုရလျှင် ထေရဝါဒ ပဋိကတ်တော်များတွင် အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်၌ ထာဝစဉ် မှန်သဘော ပြဋ္ဌာန်း၍ အခိုက်အတန့် မှန်သဘော ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိပါ။ သုတ္တန်ဒေသနာတော်များ၊ အထူးသဖြင့် ဝေဿန္တရာဇာတ်တော် စသည့် ဒေသနာတော်တို့၌ အခိုက်အတန့် မှန်သဘော ပြဋ္ဌာန်း၍ ထာဝစဉ် မှန် သဘော ပြဋ္ဌာန်းခြင်း မရှိပါ။

ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်၌ ဒါနပြုခြင်း သဘောသာ ထာဝစဉ်ဖြစ်၍ ဝေဿန္တရာမင်း

ကြီး၏ ဒါနပြုပုံ ပြုနည်းသည် သူ့ခေတ်၊ သူ့ဒေသ၊ သူ့ယဉ်ကျေးမှုအရ မှန်ကန်သည့် အခိုက်အတန့် မှန် သဘောများ ဖြစ်ပါသည်။ ထာဝစဉ် မှန် သဘောကို ကာလ ဒေသမရွေး ယူသုံးခွင့်ရှိသဖြင့် ယူသုံးသော် အကျိုးရှိ၏။ အခိုက်အတန့် မှန် သဘောကို ကာလ ဒေသမရွေး ယူသုံးခွင့်မရှိ သဖြင့် ယူသုံးသော် အကျိုး ယုတ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ဘာသာရေးစာပေတစ်ခုကို ယူ သုံး ရန် အားထုတ်ခဲ့သော် ထာဝစဉ်မှန် ကဏ္ဍနှင့် အခိုက် အတန့်မှန် ကဏ္ဍတို့ကို ပိုင်းခြားစိစစ်ပြီး ထာဝစဉ်မှန် ကဏ္ဍကို မျက်စိမှိတ် ယူသုံးနိုင်ပါ သည်။ ယူသုံးလျှင် လည်း အကျိုးရှိပါသည်။ အခိုက် အတန့်မှန် ကဏ္ဍ ကိုမူ မိမိတို့ခေတ်၊ မိမိတို့ဒေသ၊ မိမိတို့ယဉ်ကျေးမှု နှင့် လိုက်လျောမှု ရှိမရှိ စိစစ်ပြီးမှ သုံးသင့် မသုံးသင့် စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ အခိုက် အတန့် မှန်သဘောကို ထာဝစဉ် မှန်သဘောအဖြစ် ယူဆပြီး အရမ်းကာရော သုံးစွဲမိလျှင် အကျိုးယုတ် ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။

အသိတရားတိုင်း ကောင်းသည် မဟုတ်။ မှီဝဲ ထိုက်သည့် အသိတရား (=သေဝိတဗ္ဗ) သာ ကောင်း မှန်၍ မမှီဝဲထိုက်သည့် အသိတရား (=အသေဝိတဗ္ဗ) မှာ မကောင်းမွန်ကြောင်း ဥပရိ ပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ သေဝိတဗ္ဗာ သေဝိတဗ္ဗသုတ်၌ လာရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၃၃

၍ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ များကို ခေါင်းပါးစေနိုင်သည့် အသိပေး၊ ပညာပေး စာပေများကိုသာ လေ့လာ စူးစမ်းရန် အားပေး သင့်ပြီး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ များကို တိုးပွား စေနိုင်သည့် အသိပညာပေး စာပေများကိုမူ မလေ့ လာ မစူးစမ်းမိစေရန် တားမြစ် ပိတ်ပင် သင့်ပါ သည်။

တားမြစ်ပိတ်ပင်သင့်သည့် စာပေများကို မတားမြစ် မပိတ်ပင်ဘဲ လေ့လာစူးစမ်းခွင့် ပြုခဲ့ သော် ထိုလေ့လာစူးစမ်းသူများသည် ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ် ဖြာသော ဆုံးရှုံးခြင်းကို ရင်ဆိုင် တွေ့ကြုံရဖွယ် ရှိပါ သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါက တားမြစ် ပိတ်ပင်သင့်လျက် မပိတ်ပင်သူများလည်း အထိုက် အလျောက် တာဝန် ရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဇင်ဝါဒသည် ငါစွဲ (=အတ္တ) ဖျောက်ရန် ဖြစ် သည်။ ငါစွဲ (=အတ္တ) ဖျောက်ပြီးနောက် ဆောင်ရွက် မှုမှန်သမျှ၌ လွတ်မြောက်မှုချမ်းသာကိုသာတွေ့ရှိ ခံစားရပါသည်။ ဥပမာ-မိန်းမပျိုကို ပွေ့ဖက်သော ဇင်ဘုန်းကြီး၌ ငါစွဲ (=အတ္တ) မရှိ တော့သဖြင့် အပြစ် မဖြစ်ဘဲ စိတ်လွတ်လပ်မှု ချမ်းသာကို ခံစားရပြီး ယင်းအမှုကို အပြစ်မြင် သူ၌သာ ငါစွဲ (=အတ္တ) ရှိ သဖြင့် အပြစ်ဖြစ်ကာ စိတ်ကျဉ်းကျပ်မှု ဒုက္ခကို ခံစား ရသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

သို့ဖြစ်၍ ငါစွဲ (=အတ္တ) ပျောက်ရေးအတွက်
 ဖြစ်ပျက်ရှုမှတ်သည့် ထေရဝါဒကျင့်စဉ် (=လမ်းရှည်)
 ကို မလိုက်ဘဲ ဖြစ်ပျက် မရှုမှတ်ရသည့် ဇင်ကျင့်စဉ်
 (=လမ်းတို) လိုက်ခြင်းအားဖြင့် ထိလည်း ထိရောက်
 သည်။ အကျိုးလည်း ရှိသည်။

ဇင်ကျင့်စဉ်ဆိုသည်မှာ ကောင်း မကောင်း၊
 သို့မဟုတ် အမှန် အမှား သို့မဟုတ် ကုသိုလ်အကု
 သိုလ်တို့ကို ငါစွဲဆန္ဒ အခြေခံကာ တွေးတော ခြင်း
 အားဖြင့် မူလ ပကတိစိတ်ကို အကျဉ်းချ မထားဘဲ
 သူ့အတိုင်း လွှတ်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့
 လွှတ်ပေးထားလျှင် အကန့်အသတ် အဆုံးအစ မရှိ
 သော ပကတိ တရားကြီးကို တကူး တက မကြိုးစား
 ရဘဲ ဖျတ်ခနဲ ပွင့်လာသည့် ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ပြီး
 အနတ္တဉာဏ်ကို ရရှိနိုင်သည်။ ဤသည်မှာ ဇင်
 ကျင့်စဉ် အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်သည်။

ထေရဝါဒ ကျင့်စဉ်အရဖြစ်ပျက်ကို မရှုဘဲ
 အနတ္တဉာဏ်ကို မရနိုင်ဟု ဆိုပါသည်။ ဇင်ကျင့်စဉ်
 အရဖြစ်ပျက်ကို မရှုဘဲ အနတ္တဉာဏ်ကို ရနိုင်သည်
 ဟုဆိုသည်။ ဤသည်မှာ ကျင့်စဉ်နှစ်မျိုးတို့၏
 အချင်းချင်း ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်မှုဖြစ်သည်။

ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ရုံမျှနှင့် ကိစ္စမရှိသေး။
 ဖြစ်ပျက်မရှုဘဲ အနတ္တဉာဏ် ရနိုင်သည့် လမ်းစဉ်

သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ လမ်းစဉ်ဖြစ်
၍၊ ထေရဝါဒပိဋကတ်တော်အရယခုလက်ရှိကျင့်
သုံးနေကြသည့် ဖြစ်ပျက်ရှု လမ်းစဉ်သည် အနတ္တ
ဉာဏ်ကို ရနိုင်စေရန် ခက် သဖြင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏
အလိုတော်ကျ မဟုတ်ဘဲ အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏
အယူအဆသာဖြစ်သယောင်ဖော်ပြခြင်းမှာများစွာ
ကိစ္စရှိသည့် ဝါဒ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ထိုဝါဒသည် မြန်မာပြည်ရှိ ထေရ
ဝါဒ ပိဋကတ်တော် အားလုံးကို ဘုရားအလိုတော် ကျ
မူရင်း အစစ်အဖြစ် လက်ခံယုံကြည်တော် မူကြသည့်
ဆရာတော်၊ သံဃာတော်များကို တုန်လှုပ် ချောက်ချား
ရုံမျှ ဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် တော်ပါသေး၏။ နောင်
အခါ အုံကြွ ကန့်ကွက် လာလျှင် ပို၍ စိတ်မချမ်းမြေ့
ဖွယ် ဖြစ်ရပ်ဆိုးများနှင့်ကြုံတွေ့လာစရာအကြောင်း
ရှိပါသည်။

မကြာသေးမီက ဂန္ဓီ ခန်းမဆောင် ဟော ပြော
ပွဲ တစ်ခု၌ မိုးကုတ်ဆရာတော် ဦးပညိန္ဒာ ဘိဝံသက
ဇင်ဝါဒသည်မြန်မာပြည်၌မရှိသင့်ကြောင်းဟော
ပြောသွားသည်ဟု ဆိုပါသည်။ မဟာစည် ဆရာ
တော်ကြီးကလည်း ဇင်ဝါဒသည် မည်သည့်နည်းနှင့်
မျှ ဗုဒ္ဓဝါဒ မဟုတ်ကြောင်း အမိန့်ရှိဖူးသည်ဟု ဆိုပါ

သည်။ ဤသည်များမှာ ဇင်ဝါဒအတွက် ကောင်းသော အရိပ် နိမိတ်များ မဟုတ်ပါ။

လွတ်လပ်စွာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်ခွင့် အရ ဖြစ်စေ၊ အသိဉာဏ် ကြွယ်ဝဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဖြစ်စေ ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့် ပြုသင့် မပြုသင့် စဉ်းစားလျှင် ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေသည်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် များအတွက် ခွင့်မပြုသင့် သည့် ဝါဒနှင့် စာပေဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဇင်ဝါဒနှင့် ဇင်စာပေသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ မဟုတ်ဘဲလျက် ဗုဒ္ဓဝါဒ ယောင်ဆောင်သည့် ဗုဒ္ဓဝါဒအတု (=သဒ္ဓမ္မပဋိရူပ) ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့အတုအစစ်ခွဲမရအောင် အယောင်ဆောင်ခြင်းကို ဒဿနဝေါဟာရအားဖြင့် “အဗျာသ” ဟု ခေါ်ပါသည်။ အဗျာသ၏ အနက်မှာ အသိမှားခြင်း၊ အမြင်မှားခြင်း ဖြစ်၍ ယင်းဝေါဟာရသည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (=အမြင်မှားမှု) ဟူသော ဝေါဟာရ၏ ပရိယာယ် ဝေါဟာရဖြစ်ပါသည်။ သစ်ငုတ်တို့နှင့် သရဲခွဲခြား၍ မသိနိုင်သည့် အတွက် သစ်ငုတ်တို့ကို သရဲဟု သိခြင်းမျိုးကို “အဗျာသသိ” ဟု သုံးနှုန်းလေ့ ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အချို့သည် ဇင်ဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဝါဒတို့၏ ခြားနားမှုမကု မသိနိုင်ဘဲ၊ သစ်ငုတ်တို့ကို သရဲထင်သလို ဇင်ဝါဒကိုပင် “ဗုဒ္ဓဝါဒ”

ဗုဒ္ဓဝါဒပေါ်ထွန်းခြင်း

၁၃၇

ဟု ထင်နေကြပါသည်။ ဤမျှအထိ ဇင်ဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒယောင် ဆောင်စွမ်းနိုင်ပါသည်။

ကဿပသံယုတ်၊ သဒ္ဓမ္မပဋိရူပက သုတ်၌ အခြားဝါဒများသည် ဗုဒ္ဓသာသနာကို မဖျက်နိုင်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝါဒအတုသည်သာ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဖျက်နိုင်ကြောင်း လာရီသဖြင့် ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေသည် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဖျက်ဆီးမည့် အတွင်း ရန်သူ ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ အတွင်းရန်သူဖြစ်သည့် ဇင်ဝါဒ၊ ဇင်စာပေကို မြန်မာပြည်၌ လက်ခံအားပေးခြင်း မပြုသင့် ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အကယ်၍လက်ခံအားပေးခြင်းပြုခဲ့လျှင် မြန်မာပြည်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့၏ ထေရဝါဒ အသိသည် မရင့်ကျက်သေး သဖြင့်၊ ဇင်၏ စည်းရုံးဖြားယောင်းမှုကို ခံနိုင်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် ထေရဝါဒသည် အိန္ဒိယ၌ ပျောက်ကွယ်ခဲ့သလို မြန်မာပြည်၌လည်း ပျောက် ကွယ်သွားနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိပါသည်။

စိတ်သည် ဇင်တို့ ပြောသည့်အတိုင်း လွှတ်ပေးထား၍မဖြစ်၊ လွှတ်ပေးထားလျှင် မကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်ပြီး သံသရာ အစုန်အတိုင်း မျောပါသွားတတ်သည့် (=အနုသောတဂါမီ) သဘောရှိပါ သည်။ သံသရာ အစုန်အတိုင်း မျောပါ မသွားရ လေအောင် စိတ်ကို သတိဖြင့်ထိန်းသိမ်းရပါသည်။ စောင့်ရှောက်

ရပါသည်။ သို့မှသာ စိတ်သည် သံသရာ အဆန်
(=ပဋိသောတဂါမီ) သဘောရှိကာ ချမ်းသာစစ်ချမ်း
သာမှန်ကို ဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပိဋကတ်
တော်၌ လာရှိပါသည်။

၎င်းပြင် ဖြစ်ပျက် (=အနိစ္စ) ကို မြင်မှ အနတ္တ
ကို မြင်နိုင်ကြောင်း၊ အနတ္တကို မြင်မှ ငါစွဲ (=အတ္တ)
ကို ပယ်နိုင်ကြောင်း နဝဂုံတ္တရနိကာယ အဋ္ဌကထာ၊
သမ္မောဓိသုတ် (နာ-၂၅၈) ၌ ပါရှိ ပါသည်။ သို့ဖြစ်
၍ ငါစွဲ (=အတ္တ)ကို ပယ်နိုင်ရန် အတွက် ဖြစ်ပျက်
(=ဝိပဿနာ) ကို ရှုမှတ်ရ ပါမည်။ ဝိပဿနာကို
ရှုမှ မဂ်ဉာဏ်ကို ရနိုင်ပါ သည်။ မဂ်ဉာဏ်ကိုရမှ
ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို ပယ်နိုင် ပါသည်။

ဖြစ်ပျက်ကို ရှုမှတ်ခြင်း မရှိဘဲ၊ တစ်နည်း
အားဖြင့် ပဋိပတ္တိကို ကျင့်သုံးခြင်း မရှိဘဲ မဂ်ဉာဏ် ကို
ရနိုင်ကြောင်း၊ ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို ပယ်နိုင် ကြောင်း
ထေရဝါဒ ပိဋကတ်တော်၌ မလာရှိပါ။ ဒေသနာ
တော်ကို ကြားနာရ၍တစ်ခဏအတွင်းအရိယာ
ဖြစ်သွားသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ၌ပင် ဖြစ် ပျက်ကို ရှုမှတ်
ရခြင်း ဝိပဿနာသဘောပါဝင် ပါသည်။ စိတ်ဖြစ်
စဉ် လျင်မြန်မှုကြောင့် မပါဝင် သလို ထင်မှတ်ရခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။

ပဋ္ဌာန်းကျမ်းလာ အနန္တရပစ္စည်း၊ ဥပ နိဿ
ယ ပစ္စည်းတို့ကို နားလည်လျှင် ဖြစ်ပျက်ရှု (=ဝိပဿ

နာ) နှင့်ကင်းပြီး မဂ်ဉာဏ်ကို ရနိုင် ကြောင်း၊ ငါစွဲ (=အတ္တ)ကို ပယ်နိုင်ကြောင်း ဆိုကြ သူတို့၏ ဝါဒသည် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ထေရ ဝါဒနှင့်မညီညွတ်ကြောင်း နားလည်ပြီး ဖြစ်ပါ သည်။

ထို့ကြောင့် ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို အစစ်အမှန် ပယ်လိုလျှင် မဂ်ဉာဏ်ကိုရအောင် အားထုတ် ရ မည်။ မဂ်ဉာဏ်ကို ရနိုင်စေရန်ဖြစ်ပျက်(=ဝိပဿနာ) ကိုရှုမှတ်ရမည်။ ထိုထက်ကျဉ်းသော၊ တိုသော၊ ဖြတ်လမ်းကျသော နည်းသည် ဤဗုဒ္ဓ သာသနာ၌ မရှိပါ။ အကယ်၍ ရှိသည်ဆိုလျှင် မသိ၍ ဆိုခြင်းသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ဇင်ဝါဒသည် ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို ပယ်ရေး၌ ထေရဝါဒထက် ကျဉ်းသော၊ တိုသော၊ ဖြတ်လမ်း ကျသော၊ ထိရောက်သောနည်းကောင်းဖြစ်သည်ဟုဆို ကြပါသည်။ ထိုအဆိုမှာ ဒဿနစာပေ တို့၏ အဆို ှိသာဖြစ်ပါသည်။ ဇင်ဝါဒ အပါအဝင် ဒဿန စာပေ အဆင့်သာ ရှိသည့် ဗုဒ္ဓတက္က ဘာသာကျမ်းတို့၌-

မောဟံ ရုဏဒ္ဓိ၊ ဝိမလံစ ကုရုတေ ဗုဒ္ဓိ။

မောဟံ၊ အဝိဇ္ဇာကို။ ရုဏဒ္ဓိ၊ ပယ်၏။ ဗုဒ္ဓိ၊ အသိဉာဏ်ကို။ ဝိမလံစ၊ ကိလေသာ ကင်းအောင် လည်း။ ကုရုတေ၊ ပြု၏-

ဟူ၍ ယုတ္တိခေါ် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်သိ (=အနုမာန ပမာဏ) ဖြင့် ကိလေသာများကို ပယ်နိုင်ကြောင်း

ဆိုကြပါသည်။ ဆိုသည့်အတိုင်းလည်း ယုံကြည်လက်ခံကြပါသည်။ ဒဿနစာပေတို့၌ ဒဿနဝေါဟာရအရ အသိသည် ယုတ္တိခေါ် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်သိ (=အနုမာနပမာဏ) ၂နှင့် သာမန် ကိုယ်တွေ့သိ (= ဝေါဟာရ ပစ္စက္ခပမာဏ)ဟူ၍ ပေါင်းနှစ်မျိုးသာ ပါဝင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍လည်း ကိလေသာများကို အမြင့်ဆုံးဉာဏ် (=အနုမာဏ ပမာဏ) ဖြင့် ပယ်နိုင် သည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထေရ ဝါဒ ပိဋကတ် စာပေ၌မူ-

ကျိုးကြောင်း ဆင်ခြင်သိ (=အနုမာဏ ပမာဏ)၊

သာမန်ကိုယ်တွေ့သိ (=ဝေါဟာရ ပစ္စပမာဏ)၊^၁

အကျင့်ကိုယ်တွေ့သိ (=သဘာဝ ပစ္စက္ခပမာဏ)၊^၂

လောကုတ္တရာ ကိုယ်တွေ့သိ (=အရိယ ပစ္စက္ခပမာဏ)၊^၃ပေါင်း လေးမျိုးတို့ ပါဝင်ပါသည်။

၁။ သာမန် ကိုယ်တွေ့သိ (=ဝေါဟာရ ပစ္စက္ခ ပမာဏ) ဆိုသည်မှာ သမ္မုတိ သစ္စာသိဖြစ်ပါသည်။

၂။ အကျင့် ကိုယ်တွေ့သိ (=သဘာဝ ပစ္စက္ခ ပမာဏ) ဆိုသည်မှာ ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို သဘာဝအတိုင်း သိသည့် သဘာဝသစ္စာသိ ဖြစ်ပါသည်။

၃။ လောကုတ္တရာ ကိုယ်တွေ့သိ (=အရိယာ ပစ္စက္ခ ပမာဏ) ဆိုသည်မှာ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ် သိခေါ် အရိယသစ္စာသိ ဖြစ်ပါသည်။ ဤရှင်းလင်းချက်မှာ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ သစ္စာသုံးပါး ခွဲနည်း အရ ဖြစ်သည်။

ထိုသို့လေးမျိုး ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ကိလေသာ
များကို အမြင့်ဆုံးဉာဏ် (=အရိယ ပစ္စက္ခ ပမာဏ)
ဖြင့်သာ ပယ်နိုင်သည်ဟု ထေရဝါဒ ပိဋကတ် စာပေ၌
လာရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို ပယ်ရေး၌
ဇင်ဝါဒနှင့် ထေရဝါဒသည် များစွာ ခြားနားပါသည်။
တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ဇင်စာပေနှင့် ထေရဝါဒ
ပိဋကတ်စာပေတို့သည် သာမန်အားဖြင့် စာပေ
အသွင် (=ပရိယတ္တိ) ချင်း တူကြသော်လည်း အနှစ်
သာရ (ပဋိပတ္တိ၊ ပဋိဝေဓ) ချင်း မတူကြပါ။

သို့ဖြစ်၍ ငါစွဲ (=အတ္တ) ကို ပယ်ရေး၌ ဇင်
ဝါဒသည် ကျဉ်းသည်၊ တိုသည်၊ ဖြတ်လမ်းကျ သည်၊
ထိရောက်သည်။ ထေရဝါဒသည် ကျယ် သည်၊ ရှည်သည်၊
လမ်းရှည်ကျသည်၊ မထိ ရောက်ဟု ဆိုခွင့်မရှိ
ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဇင်ဝါဒနှင့် ထေရဝါဒ
တို့၌ နှိုင်းယှဉ်၍ ရလောက်အောင် တူသည့်အချက်
များ မပါဝင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(စာပေဂျာနယ်၊ အတွဲ ၃၊ အမှတ် ၆၊ ဇန်နဝါရီ ၁၉၉၆)

ဦးရွှေအောင်

မဟာဝိဇ္ဇာ(သက္ကတ)၊ ဝဋ်သဘာဝဋ်၊ သိရဇာမဏိ

ILLUSTRATED BY KO SAN, 2003 GLORY GRAPHIC STUDIO

